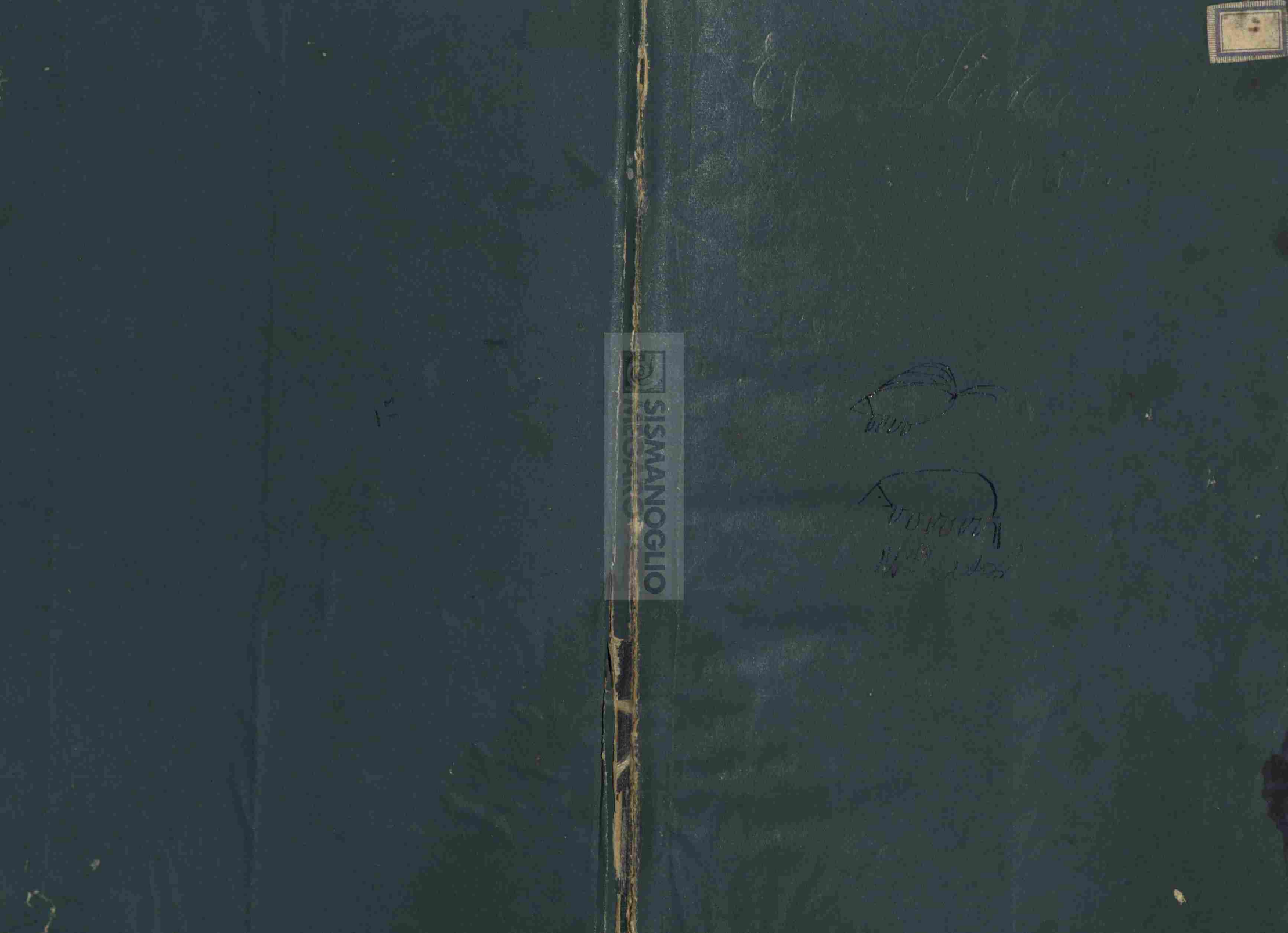

Κ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, Δ. ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

3695

ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ

ΗΤΟΙ

ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΤΕΤΡΑΕΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

95 3

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

« Μύθων τε ρυτῆρ' ἔμεναι πρη-
» κτῆρά τε ἔργων». (Ὅμηρος).

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

معارف نظارت جليله‌سنك ٧١٨ نومرولى و ٢٥ سباط ٣١٤ تاريخلى رخصتيله

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γ. Ι. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ

Ἐκδοτης καὶ Βιβλιοπώλης

Γαλατᾷ, ὁδῷ Μαχμουδιέ, ἀριθ. 7—9.

1899.

SISMANOGLIO

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν κάτωθι σφραγῖδα θεωρεῖται ὡς ἐκ τυποκλοπίας προερχόμενον καὶ καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ
(Γαλατᾷ, ὁδῷ Πιλούρ, ἀπέναντι τοῦ Τοῦννελ χάν, Ἀρ. 12).

ΤΗΙ

ΕΥΓΕΝΕΙ ΧΟΡΕΙΑΙ

ΤΩΝ

ΦΕΡΕΠΟΝΩΝ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ

ΤΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ

ΠΡΟΦΡΟΝΩΣ

SISMANOGLIO MEGARO

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

μαθημάτων ..... τάξεως τοῦ ἐν Ῥης ..... βαθμίου ..... αγωγείου.

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατον	Κυριακή
						Ἐκκλησία
			M. M.			
						Μελέτη
						Περίπατος
					Καθαριότης	

Ὄνομα μαθητρι.as

Εμμάνουηλ Κωνσταντινίδου

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1

ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

1. Ἡ Κυριακὴ προσευχή.

Πάτερ ἀθάνατε, τὰ πλάσματά σου
πλήρης ἀγάπης καθοδηγεῖς.
Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,
καὶ γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν τοῖς ἄνω κ' ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ βασιλεία σου ἡ αἰωνία
ἐλθέτω, πάτερ, κ' ἐξ οὐρανῶν
χάριν παράσχου καὶ δῶρα θεῖα,
ἐξ ὧν πηγάζει εὐδαιμονία
κ' ἐξουδενοῦται πᾶν ἀλγεινόν.

Σύ, ὅστις ἦσο, θᾷσαι καὶ εἶσαι
Θεὸς ὁ μόνος παντὸς καιροῦ,
ἡμῶν τὰ πταίσματα μὴ ἐκδικεῖσαι,
καὶ τὸν λαόν σου σῷσον καὶ ῥῦσαι
ἀπὸ τοῦ φαύλου καὶ πονηροῦ.

SISMANOGLIO

Δὸς ἡμῖν σήμερον ἐκ τῶν χειρῶν σου
τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἡμῶν,
κ' ἡμᾶς τοὺς τρέμοντας ἐνώπιόν σου
καὶ ἀναμέλποντας τὸν ἔπαινόν σου
μὴ εἰσενέγκῃς εἰς πειρασμόν.

Τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν τὰ τόσα
σὺ ὁ μακρόθυμος ἄφες ἡμῖν,
πρὸς ὃν ἑκάστου ἀνθρώπου γλῶσσα
καὶ ὅλ' ἡ κτίσις ἐνθουσιῶσα
ὕμνον προσᾴδει. Ἀμήν! Ἀμήν!

Ἀλ. Κατακουζηνός.

---

2. Καθήκοντα μαθητοῦ.

Ὁ καλὸς μαθητής, ἀφ' οὗ ἐγερθῇ ἐκ τῆς κλίνης λίαν πρωί, προσεύχεται καὶ ἀποφασίζει νὰ εἶνε ὅλην τὴν ἡμέραν εὔτακτος ἐν τῇ σχολῇ. Ὅταν βλάπτωσιν αὐτὸν οἱ συμμαθηταί του, συγχωρεῖ αὐτούς. Καλύτερον σχολεῖον θεωρεῖ πάντοτε ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς φοιτᾷ. Ἀγαπᾷ καὶ περιποιεῖται τοὺς νέους συμμαθητάς του, καὶ δὲν γλευάζει αὐτούς, καθὼς συνήθως κάμνουσι τὰ διεφθαρμένα παιδία. Σέβεται καὶ ἀγαπᾷ τοὺς διδασκάλους του, χαιρετίζει καθ' ὁδὸν καὶ δὲν δυσαρεστεῖ αὐτοὺς ἐν τῇ σχολῇ ποτε. Ἡ διαγωγή του ἐν τῇ σχολῇ εἶνε ἄμεμπτος. Τὴν ἡμέραν ἀσχολεῖται μελετῶν καὶ

γράφων καθαρῶς, διὰ νὰ διασκεδάζῃ τὸ ἑσπέρας μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μικρᾶς του ἀδελφῆς. Μανθάνει πάντοτε καλῶς τὰ μαθήματά του καὶ διατηρεῖ ἐν τάξει καὶ καθαρὰ τὰ τετράδιά του. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποπερατώσῃ ταχέως τὰς σπουδάς του, διὰ νὰ γίνῃ χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Ἐπιστρέφων τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν διηγεῖται εἰς τὴν μητέρα του ὅ,τι ἔπραξε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, προσεύχεται καὶ κοιμᾶται ἥσυχος.

---

3. Ὁ ἀπειθὴς Ἰωάννης.

Οἱ γονεῖς τοῦ Ἰωάννου πρὸ πολλοῦ εἶχον ἀποθάνῃ. ἀνέτρεφε δὲ αὐτὸν ἡ θεία του, ἥτις ἦτο πτωχὴ ράπτρια καὶ μόλις ἠδύνατο νὰ πορίζηται τὰ ἀπολύτως πρὸς διατήρησιν αὐτῶν ἀναγκαιοῦντα.

Ὁ Ἰωάννης ἦτο κακὸν παιδίον. Ἡ μόνη εὐχάριστος εἰς αὐτὸν ἐνασχόλησις ἦτο νὰ τρέχῃ εἰς τὰ δάση, ὅταν τὰ πτηνὰ κτίζωσι τὰς φωλεάς των, καὶ νὰ ἀναζητῇ αὐτὰς ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, καὶ νὰ συλλέγῃ τὰ ᾠά, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐντὸς αὐτῶν ἐναποτεθειμένα.

Οὐδὲν δένδρον ὑπῆρχε δι' αὐτὸν ὑψηλόν. Οὐδεὶς βράχος ἀπότομος. Ὅταν φωλεά τις ἠρέθιζε τὴν ὄρεξίν του, εὐθὺς ἀνερριχᾶτο μέχρις αὐτῆς.

Πολλάκις ἐκ τῶν εἰς τὸ δάσος ἐκδρομῶν του ἐπέ-

στρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του μὲ ἐσχισμένα ἐνδύματα, ἡ δὲ θεία του τὸν ἐπέπληττε καὶ τὸν ἀπηγόρευεν αὐστηρῶς νὰ μὴ μεταβῇ πλέον εἰς τὸ δάσος. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ὑπακούουσιν εἰς τοὺς μεγαλυτέρους των. Εὐθὺς ὡς ἡ θεία του ἐξήρχετο ἐκ τῆς οἰκίας δι' ἐργασίαν, αὐτός, ταχὺς ὡς ἄνεμος, ἔτρεχεν εἰς τὸ δάσος καὶ ἀνεζήτει κατὰ τὴν συνήθειάν του φωλεὰς πτηνῶν. Τὰ ᾠά, τὰ ὁποῖα συνέλεγεν ἐξ αὐτῶν, ἐπώλει, μὲ τὰ χρήματα δέ, ὅσα ἐξ αὐτῶν ἐκέρδαινεν, ἠγόραζεν ἄχρηστα καὶ ἀνωφελῆ πράγματα.

Ἀλλ' ὅστις δὲν ὑπακούει εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν μεγαλυτέρων του, οὗτος θὰ πάθῃ δυστύχημά τι.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἰωάννης μεθ' ὅλην τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τῆς θείας του μετέβη εἰς τὸ δάσος, διότι πρὸ μιᾶς περίπου ἑβδομάδος εἶχεν ἀνακαλύψῃ ἐντὸς ῥωγμῆς βράχου φωλεὰν ἱέρακος, ὅπου ἀντὶ ᾠῶν εὑρὼν ἡμιγύμνους νεοσσούς, ἄφῆκεν αὐτοὺς νὰ αὐξηθῶσιν, ἵνα βραδύτερον τοὺς πωλήσῃ εἰς μεγαλυτέραν τιμήν.

Τὴν ἡμέραν λοιπὸν ἐκείνην ὁ Ἰωάννης ἐθεώρησε κατάλληλον νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ μικρὰ ἁρπακτικά. Θαρραλέως λοιπὸν ἀναρριχᾶται ἐπὶ τοῦ ἀποκρήμνου βράχου περιφρονῶν πάντα κίνδυνον καὶ λαμβάνει εἰς τὰς χεῖράς του τὴν φωλεάν, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὗρε τοὺς μικροὺς ἱέρακας ἀρκετὰ ηὐξημένους καὶ καταλλήλους πρὸς ἄγραν.

Τὴν στιγμὴν ὅμως ἐκείνην φθάνει ἀπροσδοκήτως ὁ μέγας ἱεραξ κράζων ἰσχυρῶς, διότι ἔβλεπε τὸν κίνδυνον,

ὅστις ἠπείλει τὰ μικρά του· ἐφορμᾷ φοβερὸς κατὰ τοῦ Ἰωάννου, συλλαμβάνει αὐτὸν ἐκ τῶν ὤμων καὶ κεντᾷ διὰ τοῦ ὀξέος ράμφους του τὸ πρόσωπόν του.

Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἐκράτει εἰσέτι τὴν φωλεάν.

Τότε ὁ ἱεραξ, ἐπειδὴ ἀπήλπισε περὶ τῆς σωτηρίας τῶν νεοσσῶν του, ἐπλήγωσε σοβαρῶς τὸν Ἰωάννην καὶ μάλιστα ἐξώρυξε καὶ τὸν ἕνα ὀφθαλμόν του, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ φύγῃ κλαίων καὶ ὀδυρόμενος.

Ὁ Ἰωάννης πολὺν χρόνον ἔμεινε κλινήρης· μόνον αἱ πληγαί του ἐθεραπεύθησαν, τὸν δὲ ὀφθαλμόν του ἐστερήθη δι' ὅλης του τῆς ζωῆς.

Τὸ πάθημα τοῦτο ὠφέλησε τὸν Ἰωάννην, διότι ἔγινε καλὸν καὶ εὐπειθὲς παιδίον καὶ δὲν ἔβλαπτε πλέον τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν.

---

4. Ἡ ὑπακοή.

Τὰ παιδάκια τ' ἀγαποῦν,
ὅταν μελετοῦνε,
κι' ὅταν πρέπῃ σιωποῦν
καὶ δὲν ἀτακτοῦνε.

Μὰ καθεὶς γι' αὐτὰ 'μιλεῖ,
τ' ἀγαπᾷ καὶ πειὸ πολὺ
ὅταν ὑπακούουν.
Ναί!
ὅταν ὑπακούουν.

Τὰ παιδάκια μιὰ φορὰ
συμβουλὰς γυρεύουν
καὶ ἀκούουν μὲ χαρά,
'σὰν τὰ συμβουλεύουν,
δίχως λέξι νὰ εἰποῦν.
Κι' ὅλοι τ' ἀγαποῦν
ὅταν ὑπακούουν.
Ναί!
ὅταν ὑπακούουν.

Εἶνε ἡ ὑπακοὴ
τῶν παιδιῶν προστάτης
καὶ 'σὲ ὅλη τὴ ζωὴ
φέρνει τὰ καλά της.
Καὶ ἂς μάθῃ ὁ καθεὶς
καὶ σοφὸς καὶ ἀμαθὴς
διὰ νὰ ὑπακούῃ.
Ναί!
νὰ ὑπακούῃ.

Διὰ τί μιὰ στιγμὴ θάλθῃ
τὸ καλὸ θὰ 'νοιώσῃ,
καὶ θὰ μεταμεληθῇ
καὶ θὰ βάλῃ γνῶσι.

'Αλλὰ πρὶν τιμωρηθῇ,
πρέπει νὰ ὑποταχθῇ
καὶ νὰ ὑπακούῃ.
Ναί!
νὰ ὑπακούῃ.

Ι. Πολέμης.

---

5. Τὸ χρυσωρυχεῖον.

Ἡμέραν τινὰ μετέβην εἰς πλησιόχωρον μεταλλεῖον. Φθάσας ἐκεῖ εἶδον μεταλλευτήν τινα, ὅστις ἀνεπαύετο παρὰ τὸ στόμιον φρέατος ἐνδεδυμένος τὴν ἐργατικὴν στολήν του. Ἐπλησίασα λοιπὸν πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ ἐξέφρασα τὴν σφοδρὰν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον, νὰ μάθω πόθεν ἐξάγεται ὁ χρυσός.

Τότε ὁ μεταλλευτὴς μοὶ εἶπεν. « Ὁ χρυσός, τέκνον μου, εἶνε κατορωρυγμένος εἰς τὴν γῆν. » — « Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ καταβῶ εἰς τὸ μεταλλεῖον καὶ νὰ ἴδω πῶς ἐξορύσσεται ». Ἀλλ' ὁ μεταλλευτὴς ἐφάνη πως δυσαρεστηθεὶς καὶ μοὶ εἶπε· « Τὸ ὀρυχεῖον εἶνε σκοτεινὸν ὡς φρέαρ· ὁ πεσὼν εἰς αὐτὸ δὲν ἐξέρχεται πλέον. » Ἐγὼ ὅμως ἤμην γενναῖος καὶ εἶπον· « Φίλε μεταλλευτά, δὲν φοβοῦμαι τό σκότος, οὐδὲ τὸ βάθος, θὰ προσέχω δὲ πολύ, διὰ νὰ μὴ ὀλισθήσω ».

Ὁ μεταλλευτὴς ἐνέδωκεν ἐπὶ τέλους· ἀφ' οὗ δὲ μὲ ἐνέδυσε χιτῶνα ὅμοιον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐφόρουν

πάντες οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὸ χρυσωρυχεῖον, μοὶ ἔδωκε δερματίνην ζώνην καὶ λαμπτῆρα καὶ μὲ διέταξε νὰ τὸν τὸν ἀκολουθήσω.

Ἐγὼ ἤμην ἔξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς. Ὅτε δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ φρέατος, ὅπου εἶχον συναντήσῃ

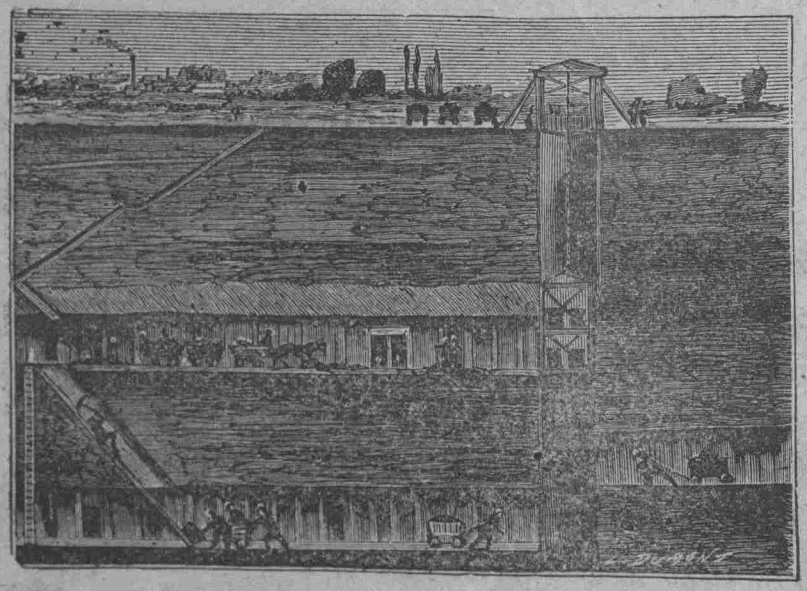

1. Χρυσορυχεῖον.

τὸν μεταλλευτήν, μοὶ ἔνευσε καὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ ἐντὸς κάδδου, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνηρτημένος δι' ἰσχυρᾶς ἁλύσεως. Μετά τινας ἐναερίους ταλαντεύσεις, ὁ μεταλλευτὴς ἀφῆκε τὴν ἅλυσιν, ὁ δὲ κάδδος ἤρχισε νὰ κατέρχηται βραδέως καὶ μετά τινα λεπτὰ ἔφθασεν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ φρέατος. Κατὰ τὴν κατάβασιν δὲν ἐβλέπομεν τὸν ἥλιον, ἀλλὰ μέρος μόνον τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ,

τὸ δὲ σκότος βαθμηδὸν ἐγίνετο πυκνότερον. Ἂν δὲν εἴχομεν λαμπτῆρα, δὲν θὰ ἐβλέπομεν τίποτε. Ἐπὶ τέλους ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ κάδδου.

— Ἡμεῖς ἤδη, εἶπεν ὁ μεταλλευτής, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ στόμιον τῆς ὑπονόμου, ἥτις φέρει εἰς τὸ χρυσωρυχεῖον.

Καὶ εὐθὺς κύψας, διότι ἦτο πολὺ ταπεινή, εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν· ἐγὼ δὲ περιεπάτουν ὀρθός, διότι ἤμην μικρός. Μετ' ὀλίγον ἀπηντήσαμεν ἄλλους μεταλλευτάς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐνδεδυμένοι ὡς ἡμεῖς, καὶ ἐκράτουν μακέλλας, διὰ τῶν ὁποίων ἀπέσπων ἐκ τῶν βράχων ὀγκώδη τεμάχια στιλβοντος λίθου, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνοι ὠνόμαζον *βῶλον ἢ μεταλλίτιδα*. Ἄλλοι μεταλλευταὶ ἐπέθετον τοὺς βώλους εἰς χειράμαξαν καὶ ἔφερον πάτωθεν τοῦ στομίου τοῦ φρέατος, ὅθεν εἴχομεν καταβῆ· ἐκεῖθεν δὲ διὰ τοῦ κάδδου ἀνέσυρον αὐτοὺς οἱ μεταλλευταί, εἰς τοὺς ὁποίους ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ ἐργασία αὕτη.

Τότε ἐγὼ ἠρώτησα· « Ποῦ εἶνε λοιπὸν ὁ χρυσός; » Ὁ δὲ μεταλλευτὴς μειδιάσας μοὶ ἀπήντησεν· « Εὑρίσκεται ἐντὸς τῶν βώλων καὶ ἐξάγεται οὕτω· ῥίπτομεν τοὺς βώλους τούτους εἰς μεγάλην κάμινον, ἡ ὁποία ἔχει πολὺ ὑψηλὴν θερμοκρασίαν· ὅταν οἱ βῶλοι πυρακτωθῶσιν, ὁ χρυσὸς τήκεται καὶ ἐξέρχεται ἐν ρευστῇ καταστάσει διά τινος μεγάλης ὀπῆς. »

Τότε παρετήρησα μετὰ προσοχῆς τοὺς μεταλλευτάς. Ἦσαν κάτωχροι ὡς νεκροὶ καὶ ὠμοίαζον πρὸς σκιάς.

---

6. Τὰ δύστυχα παιδία.

Ὁ χειμῶνας πλησιάζει,
σβύνει κάθε ὠμορφιὰ
καὶ τὸν ἥλιο σκοτεινιάζει
ἡ κλαψιάρα συννεφιά.
Ἡ βροχὴ θὰ τελειώσῃ καὶ ὁ ἥλιος θὰ προβάλῃ·
ὁ Θεός, ποῦ μᾶς τὸν κρύβει, θὰ τὸν φανερώσῃ πάλι.

—

Τὰ πουλάκια εἶν' κρυμμένα,
δὲν φωνάζουν, δὲν λαλοῦν,
γέρνουν τ' ἄνθη μαραμμένα,
καὶ τὰ δένδρα ξεφυλλοῦν.
Μὰ ἡ ἄνοιξις θὲ νἄλθῃ μὲ τὰ δροσερά της κάλλη·
ὁ Θεός, ποῦ μᾶς τὴν παίρνει, θὰ τὴν ξαναφέρῃ πάλι.

—

Μέσ' 'ς τὴ μαύρη συμφορά των
πόσα δύστυχα παιδιὰ
ἔχουν χάσῃ τὴ χαρά των
κ' ἔχουν λύπη 'ς τὴν καρδιά!
Αἴ! ἡ λύπη θὰ περάσῃ καὶ χαρὰ θὲ νἄλθῃ ἄλλη·
ὁ Θεός, ποῦ τοὺς τὴν παίρνει, θὰ τοὺς τὴν χαρίσῃ πάλι.

Ι. Πολέμης.

---

7. Ὁ ἔνοχος λύκος.

Ἡμέραν τινὰ ὁ βασιλεὺς τῶν ζώων, ὁ λέων, ἀπεφάσισε νὰ κρίνῃ τοὺς ὑπηκόους του. Ἔστησε λοιπὸν τὸν θρόνον του εἰς ἕν δάσος καὶ ἔλαβε βοηθὸν τὴν ἄρκτον.

Πέριξ τοῦ λέοντος συνηθροίσθησαν τετράποδα, πτηνὰ καὶ ἑρπετά.

— Ὅστις ἐξ ὑμῶν ἔχει παράπονα κατά τινος, νὰ μοὶ τὰ εἴπῃ, διέταξεν ὁ λέων μὲ φωνὴν ἐπιτακτικήν.

Ἀμέσως προῆλθεν εἰς τὸ μέσον βοῦς, ἥτις ὀδυρομένη εἶπεν ὅτι ἔκλεψαν τὸν μόσχον της ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησίν του.

Ὁ λέων ἔρριψε πέριξ του βλέμμα ἐταστικόν, διὰ νὰ ἴδῃ ποῖος ἠδύνατο νὰ τὸν δώσῃ πληροφορίαν τινά· ἀλλ' αἴφνης ὁ λύκος ἐφώναξε·

— Μεγαλειότατε, εἶμαι ἀθῷος· ὁρκίζομαι, δὲν τὸν ἔφαγον ἐγώ!...

— Τίς σε κατηγορεῖ; ἠρώτησεν ὁ λέων.

— Τινὲς μὲ συκοφαντοῦσιν, ἀπήντησεν ὁ λύκος. Ἐγὼ εἶμαι ἀδιάθετος, τρώγω πολὺ ὀλίγον, καὶ ἐπομένως μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ φάγω τὸν μόσχον.

— Σιώπα! ἐβρυχήθη ὁ λέων· σὺ ἔφαγες τὸν μόσχον, ἡ ἄρκτος θὰ σοὶ κάμῃ τὸ ἴδιον.

Καὶ παρευθὺς ἡ ἄρκτος ὥρμησε κατὰ τοῦ λύκου καὶ τὸν κατεσπάραξεν, εὑρέθησαν δὲ ἐν τῇ κοιλίᾳ του λείψανα τοῦ μόσχου.

Τοιουτοτρόπως ἐτιμωρήθη ὁ ἔνοχος λύκος, ὅστις ἐπροδόθη μόνος του, διοτι ἡ συνείδησις δὲν ἀφίνει τοὺς κακοὺς νὰ εἶνε ἥσυχοι.

3. Λέων.

Ὅσοι ἔχουσιν ἥσυχον τὴν συνείδησίν των εἶνε εὐτυχεῖς.

---

8. Ὁ σίδηρος.

Ὁ σίδηρος εἶνε μέταλλον ὠφελιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζονται πολλὰ χρήσιμα πράγματα. Αἱ διάφοροι μηχαναί, αἱ ράβδοι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς οἰκοδομάς, αἱ στεφάναι τῶν τροχῶν, τὰ μαγειρικὰ σκεύη καὶ τόσα ἄλλα κατασκευάζονται ἐκ σιδήρου.

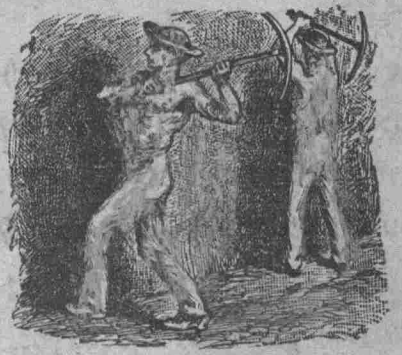

2. Ὁ σίδηρος.

Ὁ σίδηρος εὑρίσκεται εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς κατὰ μεγάλους σωρούς, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται *μεταλικαὶ φλέβες*· εἶνε δὲ ἡνωμένος συνήθως μετ' ἄλλων ὀρυκτῶν θείου, χλωρίου καὶ ἄλλων.

Τὸ κυριώτερον ὀρυκτόν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ὁ σίδηρος, λέγεται *αἱματίτης*.

Ἕνεκα τῆς πολλῆς καὶ ποικίλης χρήσεως τοῦ σιδήρου, γίνεται καὶ μεγάλη κατανάλωτις αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὕτως εἶνε ἄφθονος ἐν τῇ φύσει καὶ εὔωνος, διότι ἀφθονώτατα εἶνε τὰ ὀρυκτά, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μεταλλουργοὶ ἐξάγουσι τὸν σίδηρον.

Οὗτοι, ἀφ' οὗ ἐξορύξωσι τοὺς σιδηρούχους λίθους, μεταφέρουσιν ἐπὶ ἁμαξῶν καὶ ρίπτουσιν εἰς δεξαμενὰς πλήρεις ὕδατος, ὅπου καθαρίζονται ἐκ τοῦ χώματος.

SISMANOGLIO

Ἐκεῖθεν μεταφέρουσιν εἰς ὑπερμεγέθεις κλιβάνους, ὅπου ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος γίνονται μαλακοὶ καὶ ἐπὶ τέλους τήκονται καὶ ρευστοποιοῦνται.

Κάτωθεν τῶν κλιβάνων ὑπάρχουσι θυρίδες, αἱ ὁποῖαι τότε ἀνοίγονται, καὶ ὁ ρευστὸς σίδηρος ἐκρέει εἰς μακροὺς ῥύακας, ὅπου ψυχόμενος πήγνυται καὶ γίνεται πάλιν στερεός.

Ἐὰν ὁ σίδηρος θερμανθῇ καὶ πάλιν μέχρις ἐρυθρᾶς πυρακτώσεως καὶ βαπτισθῇ ἀμέσως εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, γίνεται σκληρότερος καὶ ὀνομάζεται τότε χάλυψ· ἐκ τούτου κατασκευάζονται ὅλα τὰ κοπτερὰ ἐργαλεῖα.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ σίδηρος παρασκευασθῇ οὕτω, λαμβάνει αὐτὸν ὁ σιδηρουργός, τὸν κατεργάζεται καὶ κατασκευάζει ἐξ αὐτοῦ πλεῖστα χρήσιμα ἀντικείμενα.

---

9. Ἡ ἀληθὴς ἀγαθοεργία.

Ἔζη ποτὲ εἴς τινα πόλιν χήρα πολὺ πτωχή. Αὕτη, ἐπειδὴ εἶχε καταβληθῇ ὑπὸ μακρᾶς ἀσθενείας, δὲν ἠδύνατο νὰ συντηρήσῃ τὰ τέσσαρα μικρὰ τέκνα της. Λοιπὸν ἡμέραν τινὰ εὑρισκομένη εἰς μεγίστην ἀπελπισίαν, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ πορισθῇ οὐδὲ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, μετέβη καὶ ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην παρά τινος κυρίας πλουσιωτάτης καὶ ἀγαθοεργοῦ.

—Καλή μου γύναι, εἶπεν ἡ ἀγαθοεργὸς κυρία· ἐλεημοσύνην δὲν θὰ σοὶ δώσω· σοὶ δανείζω ὅμως εἴκοσι λίρας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν σὲ ζητῶ οὔτε ἐγγύησιν οὔτε ὑπογραφήν, ἐμπιστευομένη εἰς τὴν τιμιότητά σου. Ἀπόδος μοι αὐτάς, ὅταν δυνηθῇς· διὰ τῶν εἴκοσι τούτων λιρῶν ἀγόρασον καὶ θρέψον μεταξοσκώληκας. Ἡ ἐργασία αὕτη δὲν ἀπαιτεῖ πόλλὰς σωματικὰς δυνάμεις, ἀλλὰ μόνον φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν· εἰς ταύτην δύνανται νὰ σοὶ βοηθήσωσι καὶ τὰ τέκνα σου.

Ἡ χήρα ηὐχαρίστησε τὴν ἀγαθὴν κυρίαν καὶ ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν συμβουλήν της. Ἠγόρασε βομβυκόσπορον, ὅλη δὲ ἡ οἰκογένεια μετέσχε τῆς ἐργασίας. Τὴν ἄνοιξιν ἥπλωσεν αὐτὸν εἰς θερμὰ δωμάτια ἐπὶ κλινῶν πλεκτῶν καὶ κλάδων, οἱ ὁποῖοι ἐκαλύπτοντο ὑπὸ φύλλων συκαμινέας.

Τὰ ᾠάρια τῶν βομβύκων, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς ἦσαν λευκά, ἔγιναν κίτρινα, μετὰ ταῦτα μέλανα καὶ ἐπὶ τέλους ἐφάνησαν μεταξοσκώληκες. Ἦσαν ἀδηφαγώτατοι. Μήτηρ καὶ τέκνα νυχθημερὸν ἔδιδον εἰς αὐτοὺς τροφὴν συλλέγοντες φύλλα συκαμινέας ἐκ τῶν κήπων, οἱ δὲ μεταξοσκώληκες ἐκ τῆς καλῆς περιποιήσεως καὶ τροφῆς ηὔξανον ταχέως.

Τέλος ἤρχισαν νὰ ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν κλάδων τῆς ἐρείκης, τοὺς ὁποίους ἡ μήτηρ εἶχε στήσῃ ὀρθοὺς ἐπὶ τῶν πλεκτῶν κλινῶν. Τότε οἱ ἀδηφάγοι ἐκεῖνοι ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται· ὕφαινον μετὰ παραδειγματικῆς δραστηριότητος. Τὰ παιδία ἔβλεπον ὅτι ἕκαστος

μεταξοσκώληξ ἐξῆγεν ἐκ τοῦ σώματός του λεπτότατον νῆμα, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ ἀνήρτα ἔκ τινος κλαδίσκου, ἔπειτα ἐτύλισσε περὶ τὸ σῶμά του κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ τοῦτο ἐποίει ἀκαταπαύστως ἐπὶ πέντε περίπου ἡμέρας. Τελευταῖον ἐσχημάτιζετο τὸ βομβύκιον, ἐπίμηκες σφαιρίδιον ὑποκίτρινον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκλείετο ὁ βόμβυξ.

4. Μεταξοσκώληξ.

Τὰ βομβύκια ταῦτα εἶνε πολύτιμα, διότι οἱ μεταξουργοὶ διὰ καταλλήλου μηχανῆς ἀφαιροῦσιν ἐξ αὐτῶν τὸ μετάξινον νῆμα καὶ ὑφαίνουσιν ἐξ αὐτοῦ ὅλα τὰ ὡραῖα μεταξωτὰ ὑφάσματα.

Οἱ μεταξοσκώληκες ἀντήμειψαν γενναίως τοὺς κόπους τῆς φιλοπόνου οἰκογενείας μὲ ἄφθονα βομβύκια.

Ἡ χήρα ἐπώλησε ταῦτα εἰς τοὺς ἐμπόρους, ἐκέρδισε πολλὰ χρήματα καὶ ἐσώθη διὰπαντὸς ἐκ τῆς δυστυχίας.

Ἡμέραν τινὰ ἡ μήτηρ καὶ τὰ παιδία ἐνεδύθησαν τὰ καινουργῆ φορέματά των καὶ μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἀγαθοεργοῦ κυρίας.

— Ἀγαθὴ κυρία, εἶπεν ἡ χήρα, ἤλθομεν νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν καὶ νὰ

σᾶς ἀποδώσωμεν τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐδανείσατε. Ἰδοὺ αὐτά. Ὑπῆρξατε αἰτία νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ ἡ εὐτυχία. Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ σᾶς ὀφείλωμεν χρήματα, ἀλλὰ βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην ἐφ' ὅσον ζῶμεν, καὶ διηνεκῶς θὰ εὐχώμεθα πρὸς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ ὑμῶν.

Τρεῖς εἶν' αἱ θεῖαι χάριτες τῆς ἐλεημοσύνης,
κ' αἱ τρεῖς ὡραῖαι, ὡς τὸ φῶς τῆς ἱλαρᾶς σελήνης.
Παρηγορία τοῦ πτωχοῦ, καὶ ἡδονὴ γλυκεῖα
τοῦ ἐλεοῦντος, καὶ Θεοῦ ἐξ ὕψους εὐλογία.

---

10. Προσευχή.

Πρὸς σέ, ὦ Πλάστα, αἴνεσιν
ἡ φύσις ὅλη ψάλλει,
μεγάλη σου ἡ δύναμις,
ἡ δόξα σου μεγάλη.

Ἡ ἄπειρος σοφία σου
τὸν κόσμον διευθύνει,
εὐγνώμων πρὸ τοῦ θρόνου σου
ἡ γῆ τὸ γόνυ κλίνει.

Ὁ πλοῦτον χαριζόμενος
τελείων δωρημάτων,
τοὺς σὲ πιστῶς λατρεύοντας
προστάτευε φυλάττων.

SISMANOGLIO

Ὁ καταπέμπτων ἄνωθεν
τὸ φῶς τῆς χάριτός σου,
θεέ, ἡμῖν παράτεινον
τὸ μέγα ἔλεός σου.

Ἀλεξ. Κατακουζηνός.

---

11. Ἡ ἀγαθοεργία καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη εἶνε καθῆκον.

Α΄

Πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀδελφοί, διότι εἶνε πλάσματα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι ἀποτελοῦσι μίαν μεγάλην οἰκογένειαν. Ἕνεκα τούτου λοιπὸν πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας ὡς τὸν ἑαυτόν μας.

Ἡ ἀγαθοεργία λοιπὸν εἶνε καθῆκον. Ἂς βοηθῶμεν ὅσους ὑποφέρουσι καὶ δυστυχοῦσιν. Ἂς παρηγορῶμεν τοὺς λυπουμένους καὶ ἂς ἀνακουφίζωμεν πρὸ πάντων τοὺς πτωχούς, οἱ ὁποῖοι στεροῦνται τὰ πρὸς ζωάρκειαν, καθὼς ἡ ἀγαθοεργὸς ἐκείνη κυρία, διὰ νὰ μὴ ὑποθάλπωμεν τὴν ὀκνηρίαν αὐτῶν.

Ἂς ἐνθυμώμεθα πάντοτε ποίας βασάνους προξενεῖ ἡ πτωχεία.

Ὅταν ἡμεῖς εἴμεθα καλοενδεδυμένοι καὶ ἔχωμεν ἀπαλὴν κλίνην καὶ καλὸν φαγητόν, μὴ λησμονῶμεν ὅτι

ὑπάρχουσι καὶ δυστυχεῖς, οἵτινες εἶνε γυμνοὶ καὶ στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου.

Β΄

Εὐγνωμοσύνη εἶνε τὸ νὰ πληρώνωμεν μὲ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τὴν εὐεργεσίαν τῶν ἄλλων.

Καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη εἶνε καθῆκον.

Ὀφείλομεν νὰ δεικνύωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρὸς πάντας, ὅσοι μᾶς εὐηργέτησαν, καθὼς ἡ χήρα ἐκείνη.

Ἐγεννήθημεν μικροὶ καὶ ἀνίκανοι νὰ φροντίζωμεν περὶ ἡμῶν νὰ ζῶμεν μόνοι καὶ νὰ ἐνδυώμεθα. Ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατὴρ μᾶς ἐνδύουσι καὶ μᾶς τρέφουσι στερούμενοι πολλάκις πράγματα ἀναγκαῖα καὶ ὑπομένοντες τόσας ταλαιπωρίας, διότι πολὺ μᾶς ἀγαπῶτιν.

Ἂς τοὺς ἀγαπῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅταν γηράσωτιν, ἂς τοὺς περιθάλπωμεν ἐνθυμούμενοι ὅσα οὗτοι ὑπέφερον χάριν ἡμῶν.

Οἱ πρῶτοι εὐεργέται μας εἶν' οἱ καλοὶ γονεῖς μας·
ἂς ἀγαπήσωμεν αὐτοὺς ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μας.
Διὰ τῆς πείρας οἱ γονεῖς, διὰ τῶν συμβουλῶν των,
τὴν ἀπειρίαν σώζουσι τῶν εὐπειθῶν υἱῶν των.
Λοιπὸν ἂς ὑπακούωμεν καὶ ἂς εὐγνωμονῶμεν,
δι' ἔργων δὲ ἂς δείχνωμεν ὅτι αὐτοὺς τιμῶμεν.

© ISSMANOGLIO

12. Γαλακτοκομεῖον.

— Τί ὡραῖον δάπεδον, καθαρὸν καὶ λεῖον! ἀνεφώνησεν ὁ Πέτρος εἰσερχόμενος εἰς τὸ γαλακτοκομεῖον μετὰ τῆς θείας του. Αἱ θυρίδες καὶ πᾶσαι αἱ ὀπαὶ αὐτοῦ φράσσονται ὑπὸ πυκνῶν σιδηρῶν πλεγμάτων, καθὼς εἰς τὴν εἱρκτήν· διὰ τί ἆρά γε;

— Διὰ νὰ μὴ εἰσέρχωνται οἱ μῦς, αἱ μυῖαι καὶ ἄλλα καταστρεπτικὰ ζῷα, ἀπήντησεν ἡ θεία. Τὸ δάπεδον καθαρίζομεν καθ' ἑκάστην δι' ὕδατος, διότι πρὸς διατήρησιν τοῦ γάλακτος χρειάζεται μεγίστη καθαριότης.

— Ἐδῶ αἰσθάνομαι ψύχος, εἶπεν ὁ Πέτρος, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀμυδρῶς φωτιζομένην αἴθουσαν, ἐπὶ τῶν τεσσάρων τοίχων τῆς ὁποίας ἦσαν ἀνηρτημένα τὰ διάφορα τοῦ γάλακτος ἀγγεῖα.

— Ἡ θερμοκρασία τοῦ γαλακτοκομείου ἀνάγκη νὰ εἶνε ταπεινή, εἰ δὲ μή, τὸ γάλα δὲν διατηρεῖται, κόπτει, καὶ τὸ ἀφρόγαλα δὲν ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γάλακτος. Ἰδὲ τὰ μεγάλα αὐτὰ ἀγγεῖα· ὅλα ἐκαλύφθησαν ὑπὸ πυκνοῦ στρώματος λευκοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται *ἀφρόγαλα*. Λάβε διὰ τοῦ δακτύλου ἐκ τοῦ κοχλιαρίου μου καὶ φάγε.

— Ὦ! Τὸ ἀφρόγαλα εἶνε καλύτερον τοῦ γάλακτος, ἀνεφώνησεν ὁ Πέτρος.

— Καὶ ἐγὼ τὸ ἠξεύρω, εἶπεν ἡ θεία. Τόρα ἐξ αὐτοῦ θὰ κατασκευάσω βούτυρον.

Ἡ θεία παρευθὺς ἐκένωσε τὸ ἀφρόγαλα εἰς ἰδιαιτέραν συσκευὴν καὶ ἤρχισε νὰ τὸ πλήττῃ ἰσχυρῶς διὰ μακρᾶς κυλινδρικῆς ῥάβδου. Μετά τινα λεπτὰ ἐστάθη καὶ ἀφαιρέσασα τὸ ἐπικάλυμμα τῆς συσκευῆς.

— Παρατήρησον, Πέτρε, εἶπεν.

Ὁ Πέτρος κύψας εἰς τὴν συσκευὴν καὶ ἰδὼν κίτρινα ἀκανόνιστα σφαιρίδια, ἐπιπλέοντα ἐπὶ τοῦ γάλακτος, ἀνεφώνησε μετὰ θαυμασμοῦ.

— Ὦ! ἰδὲ τὸν βούτυρον πόσον ταχέως ἔγινεν!

Ἡ θεία ἔθλιψε καὶ ἔπλυνεν αὐτὸν διὰ νὰ διατηρηθῇ κάλλιον.

— Ἀλλά, εἶπεν ὁ Πέτρος, ὅλον τὸ ἀφρόγαλα δὲν μετεβλήθη εἰς βούτυρον. Τί εἶνε λοιπὸν τὸ ὑπολειφθὲν τοῦτο ὑγρόν;

— Εἶνε ὁ ὀρὸς τοῦ γάλακτος, ἀπεκρίθη ἡ θεία. Οὗτος ἀναμιγνυόμενος μετ' ἀλεύρου χρησιμεύει ὡς θρεπτικωτάτη τροφὴ τῶν χοίρων. Ἐνίοτε καὶ ἡμεῖς, ὅταν δὲν ἔχωμεν παρεσκευασμένον φαγητόν, κατασκευάζομεν ἐξ αὐτοῦ ζωμόν.

— Λοιπὸν ἀπαραίτητον εἶνε τὸ γάλα εἰς κατασκευὴν βουτύρου;

— Ναί, τέκνον μου· δεκαπέντε λίτραι (α) γάλακτος τῆς ἀγελάδος παράγουσιν ἓν χιλιόγραμμον βουτύρου. Πλησιάζεις, Πέτρε, νὰ μάθῃς τὴν τέχνην μου.

(α) Ἡ λίτρα εἶνε Γαλλικὴ μονὰς βάρους καὶ δύναται 1000 γραμμάρια, ἤτοι 312 1]2 δράμια.

SISMANOGLIO MUSEUM

Ὁ Πέτρος ἠρυθρίασεν ἐξ εὐχαριστήσεως.

— Ἀληθῶς, εἶπε, προτιμῶ τὴν τέχνην ταύτην ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην. Εἰπέ μοι, παρακαλῶ, πόσον γάλα δίδει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἡ ἀγελάς σου;

— Ἑπτὰ λίτρας κατὰ μέσον ὅρον.

— Τότε, διὰ νὰ κατασκευάσῃς ἓν χιλιόγραμμον βουτύρου, πρέπει νὰ παρέλθωσι δύο ἡμέραι.

— Βεβαίως. Μὲ πόσην ἀκρίβειαν ὑπολογίζεις! Πολὺ εὐχαριστοῦμαι νὰ ὁμιλῶ μετὰ σοῦ.

Μετ' ὀλίγον ἐξῆλθον ἐκ τοῦ γαλακτοκομείου φέροντες μαζί των σφαίρας βουτύρου ἐντὸς φύλλων ἀμπέλου, τὰ ὁποῖα ὁ Πέτρος εἶχε κόψῃ πρὸ μικροῦ.

---

13. Ὁ τρυγητός.

Καλῶς μᾶς ἦλθες, Αὔγουστε,
μὲ τὰ γλυκά σου δῶρα·
τοῦ τρυγητοῦ ἡ ὥρα
μᾶς κράζει· τί χαρά!
Λυγίζονται τὰ κλήματα
χλωρὰ καὶ φουντωμένα,
σταφύλια φορτωμένα
καὶ φύλλα δροσερά!

Ἐλᾶτε, ξεκρεμάσατε,
ἀγαπητὰ παιδάκια,
αὐτὰ τὰ καλαθάκια,
ποῦ κρέμονται ἐκεῖ,
νὰ πᾶμε νὰ τρυγήσωμεν
εἰς τοῦ παππού τ' ἀμπέλι
γλυκό, γλυκὸ σὰν μέλι
σταφύλι ραζακί.

Ὦ! τί ὡραῖα κλήματα
σταφύλια φορτωμένα,
μὲ τάξιν φυτευμένα
ἀράδα εἰς τὴν γῆν!
Θεέ, εἰς εὐλογίαν σου
ἀνοίγομεν τὰ χείλη.
Σὺ δίδεις τὸ σταφύλι
μ' ἀγάπην καὶ στοργήν.

Πατέρα, σοῦ ἐφέραμεν
καλάθια γεμισμένα,
σταφύλια διαλεγμένα
καλῶς νὰ τὰ δεχθῇς.
Πλὴν θέλομεν τὸν κόπον μας,
ὡς πρέπει νὰ πληρώσῃς,
φιλάκια νὰ μᾶς δώσῃς
καὶ νὰ μᾶς εὐχηθῇς.

Ἀλεξ. Κατακουζηνός.

SISMANOGLIO MEGARO

14. Οἱ μικροὶ ὀκνηροί.

Πρωΐαν τινὰ τῆς ἀνοίξεως τρεῖς μικροὶ μαθηταὶ ἔχοντες τὰ βιβλία ὑπὸ τὴν μασχάλην ἐξῆλθον ἐκ τῆς οἰκίας των, διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἐσκέφθησαν ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ πλησίον δάσος, διὰ νὰ παίξωσι μετὰ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἄλλων ζώων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον ἐκεῖ, παρὰ εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπου θὰ ἐβασανίζοντο ὅλην τὴν ἡμέραν διὰ νὰ μάθωσι πράγματα κατ' αὐτοὺς ἀνωφελῆ.

Ἡ σκέψις αὕτη ἐπεκράτησε εἰς τὸν νοῦν τῶν μικρῶν φίλων καὶ διηυθύνθησαν ταχέως εἰς τὸ δάσος. Μόλις ἔφθασαν ἐκεῖ, προσεκάλεσαν πρῶτον τὰς μηλολόνθας νὰ μετάσχωσι τοῦ παιγνιδίου των, ἀλλ' αὗται ἀπέρριψαν τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον των βομβοῦσαι. Ἡ πρόσκλησις ἐπανελήφθη. Μία δ' ἐξ αὐτῶν ἀπήντησεν· «Δὲν εὐκαιρῶ νὰ παίξω μεθ' ὑμῶν, διότι εἶνε ἀνάγκη νὰ πριονίσω ξύλα». Ἄλλη εἶπεν· «Ὀφείλω νὰ ὀρύξω τρώγλην». Αἱ δὲ λοιπαὶ μιᾷ φωνῇ προσέθηκαν· «Εἶνε ἀνάγκη νὰ κτίσωμεν νέαν ἐκ χλόης καλύβην, διότι ἡ παλαιὰ κατέρρευσε». Τότε τὰ παιδία μετέβησαν εἰς παρακειμένην μυρμηκιάν. Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα εἶδον ἄπειρον πλῆθος μυρμήκων, οἱ ὁποῖοι πυρετωδῶς εἰργάζοντο καὶ ἔτρεχον κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν διὰ νὰ συλλέξωσι σπόρους καὶ ἄλλα πρὸς τροφὴν των χρειώδη, κατέλιπον αὐτοὺς ἀνενοχλήτους καὶ ἀνεχώ-

ρησαν. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησαν μελίσσας, αἱ ὁποῖαι πετῶσαι μετὰ χάριτος ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος ἀπεμύζων τὸν χυμόν, διὰ νὰ κατασκευάσωσι μέλι. Ἦσαν δὲ αὗται τόσον ἀπησχολημέναι εἰς τὸ ἔργον των, ὥστε δὲν ἠσθάνθησαν τὴν προσέγγισιν τῶν παιδίων.

Οἱ τρεῖς μικροὶ ἦσαν περίλυποι, διότι οὐδεὶς ἐδέχετο νὰ παίξῃ μετ' αὐτῶν. Ἀλλ' αἴφνης ἤκουσαν ἐκεῖ πλησίον τὸ ᾄσμα πτηνοῦ. Ἦτο σπῖνος. Περιχαρεῖς λοιπὸν ἔτρεξαν πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπον· «Σύ, ὅστις ψάλλεις τόσον μελῳδικῶς, πιστεύομεν ὅτι ἐπιθυμεῖς νὰ παίξῃς μεθ' ἡμῶν».

— Ἀπατᾶσθε, μικροί μου, ἀπήντησε πιπίζων ὁ σπῖνος. Ὀφείλω νὰ συλλάβω κώνωπας πρὸς τροφὴν τῶν νεοσσίων μου καὶ ἔπειτα νὰ ἀποκοιμίσω αὐτά. Προσέτι ὀφείλω νὰ γυμνασθῶ ἐπιμελῶς μετὰ τῶν ἄλλων πτηνῶν εἰς τὸ ᾄσμα, διὰ νὰ τέρπω τὸν διαβάτην ψάλλων μελῳδικῶς.

Ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ σπῖνος, εἰσέδυσεν εἰς θάμνον, ὅπου ἔσπευσαν οἱ μικροὶ πρὸς ἀναζήτησίν του· ἀλλ' εἰς μάτην. Οὐδὲν εὗρον ἐκεῖ.

Ἐπλησίαζεν ἡ ἑσπέρα, καὶ τὰ παιδία οὐδεμίαν ἠσθάνθησαν εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς διαμονῆς των εἰς τὸ δάσος. Τότε τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν εἶπεν· «Ὦ! πόσον θὰ διεσκεδάζομεν, ἂν εἴχομεν ἕνα τοὐλάχιστον κόνικλον». Αἴφνης ἐκ παρακειμένου θάμνου ἀνεπήδησεν εἰς κόνικλος καὶ ἀνερριχήθη ἐπί τινος δένδρου. Ἐκίχλιζεν, ἐ-

σκίτα καὶ ἐφώναζε· «Ζητῶ ὡραῖα κάρυα καὶ ὀφθαλμοὺς δένδρων».

Τὰ παιδία μὲ φωνὴν ἱκετευτικὴν προσεκάλεσαν καὶ τὸν κόνικλον, ἀλλ' οὗτος τόσον βλοσυρῶς προσέβλεψεν αὐτά, ὥστε τὰ παιδία ἀπεμακρύνθησαν περίφοβα.

Μετ' ὀλίγον ἤκουσαν τὸν γλυκὺν κελαρυσμὸν ρυακίου καὶ ἀνέκραξαν περιχαρῆ· «Ὦ, θὰ παίξωμεν μὲ τὸ ρυάκιον». Καὶ ἀμέσως ἔτρεξαν πρὸς αὐτό. Ἀλλὰ τὸ ρυάκιον τοῖς εἶπε μὲ περιφρόνησιν· «Ὀκνηρὰ παιδία, νομίζετε ὅτι δὲν ἔχω ἐργασίαν; Ἐργάζομαι νυχθημερόν. Ἀρδεύω τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς λειμῶνας καὶ καταπαύω τὴν δίψαν τῶν ζώων. Ὅταν δὲ αὐξηθῶ καὶ γίνω ὁρμητικόν, θὰ στρέφω καὶ τοὺς τροχοὺς τῶν μύλων. Ἐγὼ ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σας, θὰ ἠσχυνόμην νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Τὰ παιδία ἐνόησαν τὸ σφάλμα των· περίλυπα δὲ καὶ κατησχυμένα ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν των, καὶ ὡρκίσθησαν πρὸς ἀλλήλους νὰ εἶνε τοῦ λοιποῦ φιλόπονοι καὶ ἐπιμελεῖς.

Ἡ φιλοπονία εἶνε εὐτυχία καὶ ζωή,
θάνατος ἡ ὀκνηρία καὶ τῶν κακιῶν πηγή.

---

15. Ἡ ἄνοιξις.

Δάση, κοιλάδες κ' ὑψηλὰ βουνὰ
πρασινορτυθῆκαν ὅλα καὶ ἀνθίζουν,
κ' ἡ γῆ ξανάνειωσε, γερνᾷ, γερνᾷ
λουλούδια, μῦρα γύρω ποῦ σκορπίζουν.

Καὶ τὰ λουλούδια μυστικὰ λαλοῦν,
τ' ἀγέρι μαλακὰ σὰν τὰ λικνίζῃ·
καὶ λὲν καὶ λέν, ἐν ᾧ κρυφομιλοῦν:
— Ἡ ἄνοιξις τὰ κάλλη μᾶς χαρίζει.

Ὁ μενεξὲς κρυμμένος ταπεινὸς
δὲν ἔχει σύντροφο ἀγαπημένο,
μὰ ἡ μυρωδιά του λέει καθενός·
— Ἐδῶ, ἐδῶ θὰ μ' εὕρετε κρυμμένο.

Παντοῦ λουλούδια, μυρωδιαίς,
παντοῦ φωναὶς τρελλαίς, χαραίς τραγούδια,
ἡ ἄνοιξις θερμαίνει ταὶς καρδιαίς,
φέρνει 'ς τὴ γῆ μυριόχρωμα λουλούδια.

---

16. Ἡ ναυτιλία

Ἡ ναυτιλία ἤρχισεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν πλησίον ποταμῶν, λιμνῶν καὶ θαλασσῶν εἶχον μεγάλην ἀνάγκην νὰ ὑπερπηδήσωσι τὰ φυσικὰ τοῦτα κωλύματα, διὰ νὰ συγ-

κοινωνήσωσι μετὰ τῶν γειτόνων χωρῶν. Καὶ λοιπὸν κατεσκεύασαν τὸ πρῶτον τῆς θαλάσσης ὄχημα, τὴν λεγομένην *σχεδίαν*, ἀφορμὴν δὲ πρὸς τοῦτο ἔλαβον ἴσως ἀπὸ τοῦ κορμοῦ δένδρου ἢ ἄλλου τινὸς ξύλου, τὸ ὁποῖον εἶδον ἐπιπλέον ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἡ σχεδία ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν ξύλλων, τὰ ὁποῖα ἦσαν συνδεδεμένα πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐκινεῖτο διὰ μακροῦ τινος κλάδου ἢ διά τινος κάμακος. Βραδύτερον, ὅτε ὁ ἄνθρωπος κατεσκεύασεν ἐργαλεῖα, τὴν σχεδίαν ἀντικατέστησεν ἡ *λέμβος* καὶ τὰ *πλοιάρια*. Ἐὰν προσέξωμεν εἰς τὸ σχῆμα αὐτῶν, θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ ἰχθὺς ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν.

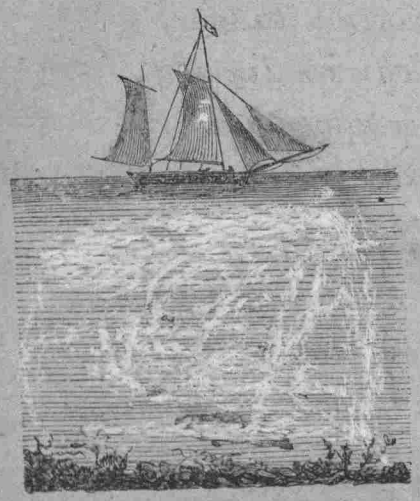

6. Πλοῖον.

Εἰς τὴν κατασκευὴν δῆλα δὴ τῶν πλοιαρίων οἱ ἄνθρωποι ἀπεμιμήθησαν τὸ σχῆμα καὶ τὰ κινητικὰ ὄργανα τοῦ ἰχθύος. Τὸ πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον μέρος τοῦ πλοιαρίου κατεσκεύασαν ὀξύ, καὶ ἀντικατέστησαν τὰ μὲν πλάγια πτερύγια τῶν ἰχθύων διὰ τῶν κωπῶν, τὰ δὲ πτερύγια τῆς οὐρᾶς διὰ τοῦ πηδαλίου.

Ὅτι ὁ ἰχθὺς ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα πρὸς ναυπήγησιν τῶν πρώτων λέμβων φαίνεται καὶ ἐκ τούτου. Ὅλα τὰ Σινικὰ πλοῖα ἔχουσιν εἰς τὴν πρῷραν αὐτῶν

ἐζωγραφημένους δύο ὀφθαλμούς, διὰ τῶν ὁποίων ὑποτίθεται ὅτι αὐτὰ βλέπουσι καὶ εὑρίσκουσι τὸν δρόμον των· οὐδεὶς δὲ Σίνης ναυτικὸς ἐπιχειρεῖ ταξείδιον διὰ πλοίου, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ὀφθαλμούς.

Ἐπειδὴ τὰ πρῶτα πλοιάρια κατεσκευάζοντο ἐξ ἑνὸς κορμοῦ δένδρου, εἶχον μικρὰν χωρητικότητα· ἕνεκα δὲ τούτου βραδύτερον ἐναυπηγήθησαν εὐρυχωρότερα, τὰ ὁποῖα ἀπετελοῦντο ἐκ πολλῶν μερῶν. Τὰ μέρη δὲ ταῦτα ἦσαν ἡ τρόπις, αἱ πλευραί, ἡ ἐξωτερικὴ διὰ σανίδων ἐπίστρωσις καὶ τὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου. Καὶ μέχρι σήμερον τοιουτοτρόπως ναυπηγοῦνται τὰ πλοῖα.

Ἡ ναυτιλία κατ' ἀρχὰς περιωρίζετο εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ πλησίον τῶν ἀκτῶν, διότι μόναι αἱ κῶπαι δὲν ἤρκουν διὰ νὰ πλεύσωσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἀνοικτὸν πέλαγος. Ἐφοβοῦντο μήπως χάσωσι τὴν ὀρθὴν διεύθυνσιν καὶ ἀποπλανηθῶσι. Παραθαλάσσιόν τι δένδρον ἢ βράχος ἐδείκνυεν εἰς τοὺς ναυτίλους τὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ὤφειλον οὗτοι νὰ ἀκολουθήσωσι· τὰ ἀκρωτήρια ἐδείκνυον τοὺς σκοπέλους, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο πλησίον, ἡ δὲ μακρὰ πεῖρα ἐδίδασκεν αὐτοὺς ποῖοι ἦσαν οἱ ἐπικρατοῦντες ἄνεμοι κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμέρας.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τρωικοῦ πολέμου τὸ μικρὸν ταξείδιον ἀπὸ τῆς Μ. Ἀσίας μέχρι τῆς Ἑλλάδος ἐθεωρεῖτο ὑπεράνθρωπον κατόρθωμα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰθάκην περιεπλανήθη δέκα ὁλόκληρα ἔτη.

© SISMANOGLIO MUSEUM

Μετ' ὀλίγον τὰς κώπας ἀντικατέστησεν ἡ δύναμις τοῦ ἀέρος, ὁ ὁποῖος πληροῖ τὰ ἱστία.

Δι' αὐτῶν οἱ ναυτίλοι ἐξήρτησαν τὰ πλοῖα, καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν *ἱστιοφόρα*.

Πλὴν τῶν ἱστίων, εἰς τὴν πρόοδον τῆς ναυτιλίας συνετέλεσε μεγάλως καὶ ἡ ἐφεύρεσις τῆς *πυξίδος*. Δι' αὐτῆς ἀκόμη καὶ σήμερον οἱ ἄνθρωποι ἀφόβως πλέουσιν εἰς ἀνοικτὰ πελάγη, διότι ἀκριβῶς δεικνύει τὴν ὀρθὴν διεύθυνσιν.

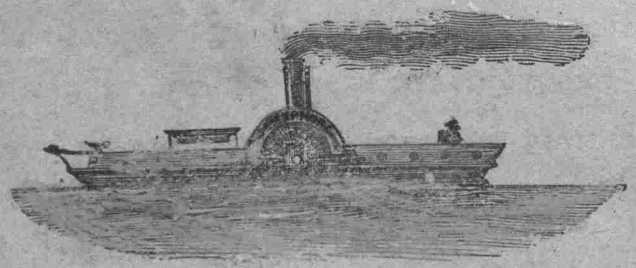

7. Ἀτμόπλοιον.

Τὸ ἐπὶ ἱστιοφόρων πλοίων ταξείδιον εἶνε λίαν ἐπικίνδυνον, διότι ταῦτα παρασύρονται ὑπὸ τῶν ρευμάτων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἐναντίων ἀνέμων καὶ δὲν δύνανται νὰ φθάσωσιν ἀσφαλῶς ἐκεῖ, ὅπου διευθύνονται. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἐφευρέθησαν αἱ ἀτμομηχαναὶ καὶ μετεχειρίσθησαν οἱ ἄνθρωποι αὐτὰς πρὸς κίνησιν τῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦτο ὀνομάζονται *ἀτμόπλοια*, οἱ ναυτιλλόμενοι ἀσφαλῶς πλέουσι τὰς ἀχανεῖς καὶ ἀπεράντους ἐκτάσεις τῶν ὠκεανῶν.

17. Ἡ θάλασσα.

Βογγᾷ ἡ θάλασσα καὶ μουγκρίζει,
μὲ βία δέρνεται 'ς τὸ περιγιάλι,
μέσα 'ς τὰ 'ξάρτια βορρᾶς σφυρίζει
κ' ἡ νύκτα 'ντύνεται μ' ἄγρια κάλλη.

Δειλὸ ἀστέρι, 'ποῦ τρεμοσβύνει,
'ποῦ λάμπει πλειότερο ἀπ' ὅλα τἄλλα,
λὲς τρομασμένο τὰ 'μάτια κλίνει,
'σὰν νὰ φοβᾶται κακὰ μεγάλα.

Δειλὸ καράβι, 'ποῦ σ' ἐξορίζει
ἡ μαύρη μοῖρά σου 'ς τὰ μακρυά,
ἰδὲ τ' ἀστέρι, 'ποῦ σὲ φωτίζει,
ζήτα του 'λίγη παρηγοριά.

'Σὲ 'λίγο ἡ θάλασσα δὲν μουγκρίζει,
γλυκὰ χαϊδεύει τὸ ἀκρογιάλι,
δροσᾶτο ἀγέρι μᾶς γαργαλίζει
κ' ἡ νύκτα 'γδύνεται τ' ἄγρια κάλλη.

Καὶ τὸ φεγγάρι δειλὰ προβαίνει
μέσα 'ς τὴ θάλασσα αἱματωμένο,
καὶ μόνο ἐκεῖνο τ' ἄστρο ἀπομένει
τώρα μαζί του ἀδελφωμένο.

SISMANOGLIO

Ὅποιος ἐλπίζει, ποτὲ δὲν χάνει!
Ἰδὲ ποῦ δείχνουν τὰ δυὸ τὴν γῆ,
θὰ βρῇς τὸ δρόμο σου καὶ ’ς τὸ λιμάνι
σία!... κατάκοπο τὴ χαραυγή.

---

18. Ὁ ἄνθραξ καὶ τὸ πῦρ.

Τὸν χειμῶνα τὸ ψῦχος εἶνε δριμύ. Ὁ ἄνεμος σκορπίζει τὰ φύλλα τῶν δένδρων. Ἡ χλόη δὲν εἶνε πλέον πρασίνη, καὶ αἱ χλοεραὶ πεδιάδες φαίνονται ὡς τάπης τετριμμένος. Πνέει βορρᾶς ἄγριος, οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ τὰ ζῷα τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους τὸ πῦρ τῆς ἑστίας εἶνε εὐεργετικώτατον· εὐτυχεῖς δὲ εἶνε ὅσοι κάθηνται πέριξ αὐτοῦ καὶ θερμαίνονται.

Ἄ! Πόσον καλὸν καὶ ἀναγκαῖον εἶνε τὸ πῦρ! Ἂν δὲν εἴχομεν πῦρ, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τοῦ ψύχους, ἀλλὰ θὰ ἐκινδυνεύομεν νὰ ἀποθάνωμεν. Δὲν θὰ εἴχομεν φαγητόν, οὔτε ῥόφημα θερμόν, οὔτε κρέας, οὔτε γάλα, οὔτε ἄρτον! Ἄνευ πυρὸς θὰ ἤμεθα ἠναγκασμένοι νὰ τρώγωμεν λάχανα καὶ χόρτα, καθὼς ὁ ὄνος καὶ τὰ ἄλλα χορτοφάγα ζῷα, νὰ καταβροχθίζωμεν ὠμὰς σάρκας, καθὼς τὰ σαρκοβόρα ζῷα, οἱ λέοντες καὶ αἱ τίγρεις.

Ἀλλὰ καὶ πόσα ἄλλα πράγματα θὰ ἐστερούμεθα μετὰ τῆς τροφῆς καὶ θερμότητος!

Τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, λίσγοι, ἀξῖναι καὶ ἄροτρα, διὰ τῶν ὁποίων σκάπτομεν καὶ ἀροτριῶμεν τὴν γῆν καὶ παράγονται τὰ διάφορα φυτά, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι πρὸς τροφὴν ἡμῶν, κατασκευάζονται διὰ τοῦ πυρός.

Οἱ ὑφαντικοὶ ἱστοί, διὰ τῶν ὁποίων ὑφαίνονται τὰ ἐνδύματά μας, αἱ ψαλίδες, διὰ τῶν ὁποίων κόπτονται, αἱ βελόναι, διὰ τῶν ὁποίων ῥάπτονται, τὰ σίδηρα, διὰ τῶν ὁποίων σιδηρώνονται καὶ στιλβώνονται, πάντα ταῦτα κατασκευάζονται διὰ τοῦ πυρός.

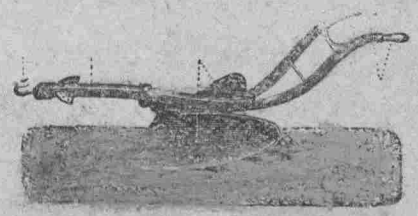

8. Ἄροτρον.

Ὁ ἀτμός, διὰ τοῦ ὁποίου κινοῦνται αἱ μηχαναὶ τῶν πλοίων καὶ τῶν σιδηροδρόμων, παρασκευάζεται διὰ τοῦ πυρός, τοῦ ὁποίου ἡ θερμότης ἐξατμίζει τὸ ὕδωρ τοῦ λέβητος.

Ἂν ἔλειπε τὸ πῦρ, δὲν θὰ εἴχομεν ταῦτα.

Τὸ πολύτιμον τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ προμηθευόμεθα ἐκ τοῦ ἄνθρακος. Δι’ αὐτοῦ ἀνάπτομεν πῦρ.

Πάντα τὰ σώματα τὰ ὁποῖα καίονται, περιέχουσιν ἄνθρακα.

Ὁ χάρτης, ἡ σάκχαρις, τὸ ἔλαιον, τὸ οἰνόπνευμα, τὸ πετρέλαιον, ὁ βούτυρος, τὸ ἄλειμμα, τὸ κηρίον, οἱ φασήολοι, ὁ οἶνος καὶ πάμπολλα ἄλλα περιέχουσιν ἄνθρακα.

Ἐὰν λευκήν, καθαρὰν καὶ ψυχρὰν παροψίδα κρατή-

σωμεν ὑπερθεν τῆς φλογὸς κηρίου ἢ λυχνίας, θὰ ἴδωμεν ὅτι προσκολλᾶται ἐπ' αὐτῆς μέλαινα κόνις, *αἰθάλη* καλουμένη. Αὕτη εἶνε ὁ *ἄνθραξ*, τὸν ὁποῖον περιέχει τὸ κηρίον ἢ τὸ ἔλαιον τῆς λυχνίας. Ἐὰν καύσωμεν φύλλα λευκοῦ χάρτου, ταῦτα γίνονται μέλανα. Ἄρα ὁ λευκὸς χάρτης εἶνε ἄνθραξ.

Ὁ ἄνθραξ, ὁ ὁποῖος κρύπτεται ἐντὸς τόσον ὡραίων σωμάτων λευκῶν καὶ καθαρῶν, ὡς ὁ χάρτης καὶ ἡ σάκχαρις, ἢ διαυγῶν καὶ ρευστῶν, ὡς τὸ ἔλαιον, εἶνε ἐκ τῶν πολυτιμοτάτων δώρων τοῦ Θεοῦ.

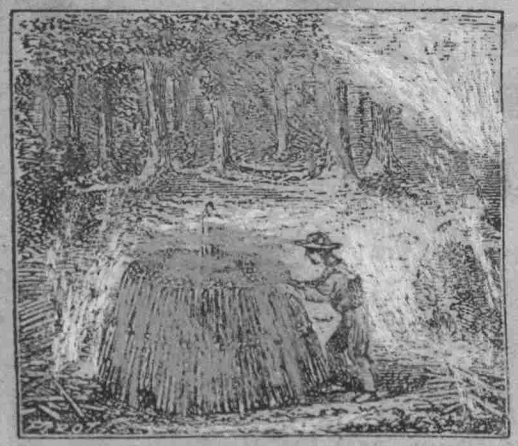

9. Πῶς κατασκευάζονται οἱ ἄνθρακες.

Ὁ ἄνθραξ εἶνε εἷς τῶν βασιλέων τῆς φύσεως.

Ὅσα σώματα ριπτόμενα εἰς τὸ πῦρ καίονται, περιέχουσι καὶ ἄνθρακα· ὅσα δὲ ἐκπέμπουσι καὶ φλόγας, ὡς τὸ ἔλαιον, τὸ οἰνόπνευμα καὶ ὁ χάρτης, ἀποτελοῦνται μόνον ἐξ ἄνθρακος.

Δύο εἴδη ἄνθρακος ὑπάρχουσιν, ὁ *γαιάνθραξ* ἢ *λιθάνθραξ*, ὅστις ἐξορύσσεται ἐκ τῆς γῆς, καὶ ὁ *ξυλάνθραξ*.

Ὁ τελευταῖος εἶνε τεχνητὸς ἄνθραξ καὶ κατασκευάζεται ἐκ ξύλων ὑπὸ τῶν ἀνθρακοποιῶν.

Οὗτοι κόπτουσι τὰ ξύλα εἰς κανονικὰ τεμάχια καὶ τὰ θέτουσι πέριξ δοκοῦ, τὴν ὁποίαν ἐμπήγουσι καθέτως εἰς τὴν γῆν.

Ἀφ' οὗ τοποθετήσωσιν ὅλα τὰ ξύλα, ἐξάγουσι τὴν δοκὸν καὶ καλύπτουσι τὸν σωρὸν πρῶτον διὰ φύλλων καὶ ἔπειτα διὰ πηλοῦ, ἀφίνοντες μόνον ὀπάς τινας, διὰ νὰ εἰσέρχηται δι' αὐτῶν ὁ ἀήρ. Εἰς τὴν κοιλότητα, ἥτις μένει μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς δοκοῦ, ῥίπτουσιν ἄνθρακας ἀνημμένους καὶ ἄλλας εὐφλέκτους ὕλας. Τὸ δὲ πῦρ μεταδίδεται εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ σωροῦ.

Ἡ καῦσις ἐξακολουθεῖ ἐπί τινας ἡμέρας, ὅταν δὲ ἀρχίσῃ νὰ ἐξέρχηται ἐκ τῶν ὀπῶν λευκὸς καπνὸς καὶ σχεδὸν ἀόρατος, τότε φράττουσιν αὐτάς, ἡ καῦσις παύει καὶ ὁ ξυλάνθραξ εἶνε ἕτοιμος πρὸς χρῆσιν.

---

19. Τράγος καὶ ἀλώπηξ.

Ἔνας τράγος διψασμένος μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ
βρύσι νὰ εὑρῇ 'ζητοῦσε εἰς τὸ δίσος μὲ νερό.
Τρέχει μέσα 'ς τὰ λαγκάδια, εἰς τοὺς βράχους ἀνα-
[βαίνει,
ὅταν ἀλεποῦ 'ς τὸν δρόμο ἀπαντάει διψασμένη,
καὶ τὴν ἐρωτᾷ ἀμέσως ἂν καμμιὰ γνωρίζῃ βρύσι,
νὰ ὑπάγῃ ὁ καϋμένος καὶ τὴ δίψα του νὰ σβύσῃ.

«Τράγε μου, τοῦ λέγει, μέσα 'ς ἕνα ἄγριο λαγκάδι
ἀπ' ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια 'ξεύρω δροσερὸ πηγάδι,
κι' ὅταν, φίλεμου, διψάσω, χωρὶς διόλου νὰ βραδύνω,
μιὰ καὶ δυὸ ἐκεῖ πηγαίνω καὶ νερὸ δροσᾶτο πίνω·
ὥςτ' ἐκεῖ, ἐὰν θελήσῃς, τράγε, νὰ μ' ἀκολουθήσῃς,
μὲ νεράκι κρύο κρύο τὴν κοιλιά σου θὰ δροσίσῃς».
Μόλις τ' ἄκουσεν ὁ τράγος, οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν χάνει·

10. Τράγος καὶ Ἀλώπηξ.

μὲ τὴν ἀλεποῦ κινάει καὶ εἰς τὸ λαγκάδι φθάνει·
δίχως δὲ νὰ ἐξετάσῃ ἂν 'μπορέσῃ νὰ ἀναίβῃ
πάλιν ἀπὸ τὸ πηγάδι, ὁ μωρὸς ἐκεῖ κατέβη.
Καὶ ἡ ἀλεποῦ ὁμοίως, ἐπειδ' ἦταν διψασμένη,
τίποτε δὲν ἐξετάζει καὶ μαζί του καταβαίνει.
Πίνουν, πίνουν καὶ δροσίζουν καὶ οἱ δύο τὴν κοι-
[λιά τους!

Κ' ἔπειτα κινοῦν νὰ φύγουν· μὰ μεγάλη συμφο-
[ρά τους!
Δὲν 'μποροῦν νὰ εὕρουν δρόμον καὶ νὰ ἔβγουν οἱ καϋ-
[μένοι,
κι' ἀπομένουν 'ς τὸ πηγάδι σκυθρωποὶ καὶ λυπημένοι.
Μὰ ἡ ἀλεποῦ, παροῦργος ἡ παμπόνηρος ἐκείνη,
ἕνα σχέδιο 'ς τὸν τράγο μὲ χαρὰ εὐθὺς προτείνει.
«Εἰς τὸν τοῖχον, λέγει, τράγε, στύλωσε τά 'μπροσθι-
[νά σου,
εἰς τὰ 'πισινά σου σήκω, ν' ἀναβῶ 'ς τὰ κέρατά σου,
κι' ἀπὸ 'κεῖ μὲ εὐκολία θὰ ἐβγῶ εἰς τὸ λαγκάδι
κ' ἔπειτα θὰ σὲ βοηθήσω νὰ ἀφήσῃς τὸ πηγάδι».
Μόλις τ' ἄκουσεν ὁ τράγος, μὲ χαρὰ πολὺ μεγάλη
εἰς τὰ 'πισινὰ 'σηκώθη μὲ ὁλόρθο τὸ κεφάλι.
Καὶ ἡ ἀλεποῦ σὰν εἶδε νὰ 'πιτύχ' ἡ πονηριά της,
'πάτησε 'στὰ κέρατά του καὶ ὑπῆγε 'ς τὴ δουλειά της.
Καὶ ὁ τράγος ὁ καϋμένος 'ς τὸ πηγάδι μόνος μένει
καὶ τὴν ἀλεποῦ ἀκόμη ἕως τόρα περιμένει.

Ἐπιμύθιον.

Πρόσεχε προτοῦ ἀκόμη κάθε ἔργον σου ἀρχίσῃς,
πῶς αὐτὸ θὰ τελειώσῃς, ἵνα μὴ μετανοήσῃς.
Εἰς τῶν πονηρῶν τοὺς λόγους ἂν μεγάλην πίστιν
[δώσῃς,
τὴν πολλήν σου εὐπιστίαν ἀκριβὰ θὰ τὴν πληρώσῃς.

SISMANOGLIO MEGARO

20. Οἱ τρεῖς ἀδελφοί.

Ἄνθρωπός τις εἶχε τρεῖς υἱοὺς καὶ δὲν εἶχεν ἄλλην περιουσίαν, παρὰ μόνον μίαν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει.

Ἕκαστος ἐκ τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἐπεθύμει νὰ τὴν κληρονομήσῃ, ὁ δὲ πατὴρ ἠγνόει τί νά κάμῃ, διὰ νὰ μὴ ἀδικήσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν.

Προτιμότερον εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν θὰ ἦτο νὰ πωλήσῃ τὴν οἰκίαν καὶ νὰ διανείμῃ ἐξίσου τὸ ποσὸν τῆς πωλήσεως αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφασίσῃ τοῦτο, διότι ἡ οἰκία ἦτο τῶν προγόνων του. Ἐπὶ τέλους εἶπεν εἰς τοὺς υἱούς του·

— Ὑπάγετε εἰς ἄλλους τόπους διὰ νὰ ἴδητε κόσμον. Διδάχθητε ἕκαστος μίαν τέχνην, καὶ ὅταν ἐπιστρέψητε, ὁ ἱκανώτερος ἐξ ὑμῶν θὰ λάβῃ τὴν οἰκίαν.

Ἡ πρότασις αὕτη ἤρεσεν εἰς τοὺς ἀδελφούς. Ὁ πρεσβύτερος ἀπεφάσισε νὰ γείνῃ πεταλωτής, ὁ δεύτερος κουρεὺς καὶ ὁ νεώτερος διδάσκαλος τῆς ξιφομαχίας.

Ἀπεχωρίσθησαν λοιπὸν οἱ ἀδελφοί, ἀφ' οὗ προηγουμένως συνεφώνησαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν εἰς ὡρισμένην ἡμέραν. Μετά τινα χρόνον ἕκαστος τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἐξέμαθε τελείως τὴν τέχνην του. Ὁ πεταλωτὴς ἐπετάλωνε τοὺς ἵππους τοῦ βασιλέως, καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμιζεν ὅτι ἡ οἰκία ἦτο ἰδική του. Ὁ κουρεὺς ἔκειρεν ἐπισήμους κυρίους καὶ ἐνόμιζεν ὡσαύτως ὅτι εἶχε πλέον ἐξησφαλισμένην τὴν οἰκίαν. Ὁ τρίτος εἶχε λάβῃ πολλὰς πληγὰς διὰ τοῦ ξίφους, ἕως ὅτου ἐκμάθῃ τὴν ξιφομαχίαν, ἦτο δὲ βέβαιος ὅτι ἡ οἰκία ἦτο ἰδική του.

Ὅτε ἔφθασεν ἡ ὡρισμένη ἡμέρα, καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν· ἐκεῖ δὲ ἀνέμενον κατάλληλον εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐπιδείξωσι τὴν τέχνην των.

Ἐν ᾧ συνωμίλουν, εἶδον λαγωόν, ὅστις ἐκ τῆς πεδιάδος ἤρχετο πρὸς αὐτούς.

— Ἰδοὺ εὐκαιρία, εἶπεν ὁ κουρεύς.

Καὶ ἁρπάσας τὴν λεκάνην καὶ τὸν σάπωνά του ἔκαμεν ἀφρόν, ἕως ὅτου πλησιάσῃ ὁ λαγωός, τὸν ἤλειψεν, ἐν ᾧ ἔτρεχε, καὶ ἐξύρισε τὸν μύστακά του, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ κόψῃ καὶ ρίψῃ οὐδὲ τρίχα.

— Τοῦτο μοὶ ἤρεσεν, εἶπεν ὁ πατήρ· ἂν δὲ οἱ ἀδελφοί σου δὲν ἔχωσι νὰ ἐπιδείξωσί τι καλύτερον, ἡ οἰκία εἶναι ἰδική σου.

Δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος, καὶ ἰδοὺ ἐφάνη ἅμαξα κυνηγοῦ, φερομένη μετὰ μεγάλης ὁρμῆς.

— Τώρα θὰ ἴδῃς, πάτερ, τί δύναμαι νὰ κάμω, εἶπεν ὁ πεταλωτής.

Καὶ τρέξας πρὸς τὴν ἅμαξαν ἀφῄρεσε τὰ τέσσαρα πέταλα τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν καλπαζόντων ἵππων καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν προσῆλωσεν ἄλλα.

— Εὖγε! εἶπεν ὁ πατήρ. Εἶσαι καλὸς τεχνίτης, ὡς

καὶ ὁ ἀδελφός σου. Ἀπορῶ ποῖον ἐξ ὑμῶν τῶν δύο νὰ προτιμήσω.

Ἀλλ' ὁ τρίτος εἶπε·

—Πάτερ, ἦλθε τώρα καὶ ἡ σειρά μου νὰ δείξω τὴν τέχνην μου.

Κατὰ τύχην ἤρχισε νὰ βρέχῃ· ὁ δὲ ξιφομάχος ἔσυρε τὸ ξίφος του καὶ ἐκίνει αὐτὸ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του οὕτως, ὥστε οὔτε μία σταγὼν δὲν ἔπεσεν ἐπ' αὐτῆς. Ἡ βροχὴ βαθμηδὸν ηὔξανε καὶ ἐπὶ τέλους ἔπιπτε χρυσῆδόν· ἀλλ' ὁ ξιφομάχος ἐκίνει ταχύτερον τὸ ξίφος του καὶ μέχρι τέλους ἔμεινε στεγνὸς ὡς νὰ εὑρίσκετο κάτωθεν στέγης ἢ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὁ πατὴρ ἐξεπλάγη διὰ τὴν ἔκτακτον ἐπιδεξιότητα τοῦ υἱοῦ του καὶ εἶπε·

— Σύ, υἱέ μου, ἐξετέλεσας ἔργον σπουδαιότερον· ἡ οἰκία εἶνε ἰδική σου.

Οἱ ἄλλοι δύο θαυμάσαντες ἐπίσης τὸν ἀδελφόν των ἠρκέσθησαν εἰς τὸν ἔπαινον μόνον τοῦ πατρὸς καὶ ἐπεδοκίμασαν τὴν κρίσιν του. Ἐπειδὴ δὲ πολὺ ἠγάπων ἀλλήλους κατῴκησαν ὁμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐξήσκουν τὸ ἐπάγγελμά των, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκέρδιζον πολλὰ χρήματα. Οὕτω οἱ ἀδελφωμένοι συνέζων μέχρι γήρατος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἀσθενήσας ἀπέθανεν, καὶ οἱ ἄλλοι δύο ἐκ τῆς μεγάλης λύπης ἠσθένησαν καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανον· ἐτάφησαν δὲ εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τάφον, διότι ἐνόσῳ ἔζων, ἦσαν παράδειγμα καλῶν καὶ ἀφωσιωμένων ἀδελφῶν.

---

21. Ὁ Μάϊος.

Ποιὸς σὲ φέρνει, χελιδόνι,
'ς τὴν παληά σου τὴ φωληά,
ὅταν ἀνοιξις σιμώνῃ
καὶ φωλιάζουν τὰ πουλιά;

Ποιός, λουλούδια, σᾶς χαρίζει
τὴν γλυκειά σας μυρωδιά,
'ποῦ τὸν κῆπόν μας στολίζει
καὶ μ' ἀνοίγει τὴν καρδιά;

Ποῖος ἄρα νὰ σὲ στέλλῃ,
μέλισσα ἐργατική,
τὸ γλυκὺ γιὰ ναΰρῃς μέλι
'ς τὰ λουλούδια δῶ κ' ἐκεῖ;

Ποιός, λιβάδι μου, φροντίζει
τὴν δροσάτη σ' ἀγκαλιὰ
μὲ λουλούδια νὰ στολίζῃ
καὶ μ' ἀρνάκια καὶ πουλιά;

Τοῦ Θεοῦ τὸ ἅγιο χέρι
ὅλα τάγαθὰ σκορπᾷ
κ' ὅλα τὰ καλὰ μᾶς φέρει·
νά! γιατὶ μᾶς ἀγαπᾷ.
Ὁ Θεός!

SISMANOGLIO MEGARO

22. Ἡ ὠφέλεια τῆς κολυμβητικῆς.

Ἡ κολυμβητικὴ εἶνε σπουδαιοτάτη ἄσκησις πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. Ὅλα τὰ ἔθνη κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἠσκοῦντο εἰς τὴν κολυμβητικήν. Πρῶτον οἱ Αἰγύπτιοι ἐνόησαν πόσον αὕτη ὠφελεῖ τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν καὶ δεύτεροι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Οὗτοι εἰς τὴν κολυμβητικὴν ὤφειλον πρὸ πάντων τὴν εὐκαμψίαν τοῦ σώματός των καὶ τὴν ὡραιότητα τῶν μελῶν, μάλιστα δὲ τοῦ εὐρέος καὶ ἰσχυροῦ στήθους των. Διότι, ὅταν κολυμβῶμεν, ἀναπνέομεν τετράκις περισσότερον ἀέρα, παρὰ ὅταν περιπατῶμεν.

Οἱ παῖδες καὶ τὰ κοράσια εἶνε καλὸν ν' ἀρχίζωσι τὴν ἐκμάθησιν τῆς κολυμβητικῆς τέχνης ἀπὸ τοῦ ἐνάτου ἢ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας των.

Ὅστις κατὰ τὴν παιδικήν του ἡλικίαν ἀσκεῖται εἰς τὴν κολυμβητικήν, θέτει στερεὰ θεμέλια εἰς τὴν ὑγείαν του καὶ ἀποκτᾷ στῆθος ἰσχυρὸν καὶ εὔρωστον.

Τὸ στῆθος λαμβάνει διὰ τῆς τακτικῆς κολυμβήσεως ὡραῖον κυρτὸν σχῆμα, τὸ ὁποῖον παρέχει καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα ὡραίαν ὀρθὴν στάσιν.

Ἐξ ὅλων τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων, τῆς γυμναστικῆς, τῆς ἱππασίας καὶ τοῦ χοροῦ, ἡ κολυμβητικὴ μόνη ἰσχυροποιεῖ τοὺς μυῶνας τοῦ σώματος καὶ παρέχει μεγίστας εἰς αὐτὸ ὠφελείας.

---

23. Καθήκοντα πρὸς τὸ σῶμα.

Ἐπειδὴ τὸ σῶμά μας δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, ἡ ἀμέλεια αὐτοῦ εἶνε ἁμάρτημα. Ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν, ὅστις τὸ ἔπλασεν· εἰς τὴν πατρίδα ἡ ὁποία μᾶς ἐγέννησε καὶ μᾶς ἀνέθρεψεν· εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τοὺς φίλους μας, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ βοηθῶμεν, ὅταν ἔχωσιν ἀνάγκην.

Πρέπει λοιπὸν νὰ περιποιώμεθα αὐτὸ καὶ νὰ τὸ διατηρῶμεν ὑγιὲς ὅσον δυνάμεθα, καὶ νὰ τὸ ἐνισχύωμεν δι' ὠφελίμων ἀσκήσεων.

Διὰ τοῦτο ἡ καθαριότης εἶνε καθῆκον.

Ἡ καθαριότης τοῦ σώματος εἶνε ἀπόδειξις τῆς καθαριότητος τῆς ψυχῆς. Τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον προσέχει νὰ μὴ ρυπαίνῃ τὰ ἐνδύματά του, φροντίζει νὰ μὴ μολύνῃ καὶ τὴν ψυχήν του διὰ κακῶν πράξεων, οὐδὲ διὰ κακῶν σκέψεων. Τὴν καθαριότητα δὲν ἀποτελεῖ ὁ πλοῦτος τῶν ἐνδυμάτων. Τὸ ἁπλούστερον ἔνδυμα δύναται νὰ εἶνε καθαρώτερον καὶ τῆς μετάξης.

Ἡ ὀκνηρία καὶ ρυπαρότης μεγάλως βλάπτει τὴν ὑγείαν καὶ ρώμην τοῦ σώματος ἡμῶν. Ἡ ὀκνηρία ἐκνευρίζει καὶ ἐξασθενεῖ τὸ σῶμα καὶ καθιστᾷ αὐτὸ ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν. Τὸ σῶμα τοῦ ὀκνηροῦ πάσχει τὸ ἴδιον μὲ τὸ ἄχρηστον ἐργαλεῖον, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο σκωριάζει καὶ χάνει ὅλην τὴν δύναμίν του. Ἡ ἐργασία καὶ ἡ ἄσκησις ἐνδυναμώνει τὸ σῶμα· ἡ ὀκνηρία καταστρέφει τὴν δύναμιν καὶ εὐκαμψίαν τῶν μελῶν αὐτοῦ,

ἡ δὲ ρυπαρότης καὶ ἡ λαιμαργία προξενοῦσι πολλὰς ἀσθενείας.

Συμφέρει λοιπὸν νὰ διατηρῶμεν τὸ σῶμα ὑγιές, καθὼς μᾶς συμβουλεύουσιν οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν.

---

24. Τὸ ἀερόστατον.

Α΄.

Τὸ ἀερόστατον εἶνε πλοῖον τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἡ χρῆσίς του εἶνε σπανία.

Δύο χαρτοποιοὶ μικρᾶς τινος Γαλλικῆς πόλεως, οἱ ἀδελφοὶ Μεγκολφιέροι, πρῶτοι ἐφαντάσθησαν νὰ ὑψωθῶσιν εἰς τὸν ἀέρα ἐπὶ μιᾶς σφαίρας, ἡ ὁποία ἦτο πλήρης θερμοῦ ἀέρος. Ὕστερον καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἐναέρια ταξείδια δι' ἀεροστάτου.

11. Ἀερόστατον.

Ἡ σφαῖρα τοῦ ἀεροστάτου κατασκευάζεται ἐξ ὑφάσματος καὶ ἔχει σχῆμα πελωρίου βαλαντίου ἢ ἀπίου· πρὸς τὸ ὀξὺ δὲ μέρος αὐτῆς ὑπάρχει μεγάλη ὀπή. Κάτωθεν τῆς ὀπῆς ταύτης ὑπάρχει σιδηροῦν πλέγμα, εἰς τὸ ὁποῖον θέτουσιν ἄνθρακας ἀνημμένους, διὰ νὰ θερμαίνηται ὁ ἐν τῇ σφαίρᾳ ἀήρ. Τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς σφαίρας καλύπτεται ὑπὸ

δικτύου διὰ μακρῶν σχοινίων, ἐκ τοῦ δικτύου δὲ τούτου ἐξαρτῶνται ἄλλα μικρότερα σχοινία καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν εὐρὺ κάνιστρον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται *λέμβος*.

Ἡ θέα τῆς ἀνυψώσεως ἀεροστάτου εἶνε λίαν συγκινητική. Τὸ ἀερόστατον φέρεται εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναχωρήσεως, ὅπου πλῆθος θεατῶν ἀναμένει μετ' ἀγωνίας. Σφαῖρα, σχοινία καὶ κάνιστρον κεῖνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς ἄμορφος ὄγκος. Μετ' ὀλίγον θέτουσι τοὺς ἀνημμένους ἄνθρακας εἰς τὸ σιδηροῦν πλέγμα· τότε ὁ ἀὴρ θερμαίνεται καὶ διαστέλλει τὸ ἀερόστατον, τὸ ὁποῖον ταλαντεύεται καὶ εἶνε ἕτοιμον νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀλλὰ κρατοῦσιν αὐτὸ αἰχμάλωτον στιβαραὶ χεῖρες. Ὁ ἀεροναύτης, ἀφ' οὗ προμηθευθῇ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ ταξείδιον τρόφιμα ἐμβαίνει εἰς τὴν λέμβον, οἱ δὲ κρατοῦντες τὸ ἀερόστατον ἀφίνουσιν αὐτὸ ταυτοχρόνως. Ἰδοὺ ἀνεχώρησεν! Οἱ θεαταὶ ριγοῦσιν ἐκ τοῦ φόβου. Τὸ ἀερόστατον ὑψοῦται μεγαλοπρεπῶς. Ἰδοὺ ὑψώθη ὑπεράνω τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν, ὑπεράνω τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Ἐκκλησίας.

Μετ' ὀλίγον θὰ φθάσῃ εἰς τὰ νέφη.

Β΄.

Διατὶ τὸ ἀερόστατον ἀνυψοῦται;

Ἐὰν βυθίσωμεν ξυλίνην σφαῖραν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἔπειτα ἀφήσωμεν αὐτὴν ἡ σφαῖρα, ἐπειδὴ εἶνε ἐλαφροτέρα τοῦ ὕδατος, θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Τὸ

ἴδιον κάμνει καὶ ὁ θερμὸς ἀὴρ τοῦ ἀεροστάτου, διότι εἶνε ἐλαφρότερος τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἕνεκα τῆς θερμότητος. Ἀλλὰ τὸ ἀερόστατον, ἡ λέμβος, ὁ ἀεροναύτης, πάντα ταῦτα ὁμοῦ εἶνε βαρύτερα τοῦ ἀέρος. Βεβαίως· καὶ μία μολυβδίνη σφαῖρα εἶνε βαρυτέρα τοῦ ὕδατος καὶ δὲν δύναται μόνη νὰ ἀναβῇ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐὰν ὅμως ἐξαρτηθῇ ἐκ ξυλίνης σφαίρας μεγάλης, ἀνέρχεται, διότι σύρεται ὑπὸ τοῦ ξύλου.

Διὰ τὸ ἴδιον λοιπὸν ἔργον ἀνυψοῦται καὶ ἡ λέμβος μετὰ τοῦ φορτίου αὐτῆς. Σύρεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἀέρος τῆς σφαίρας.

Ὁ ἀὴρ τοῦ ἀεροστάτου δὲν διατηρεῖ τὴν θερμότητά του. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ψύχεται καὶ γίνεται βαρύτερος, τὸ δὲ ἀερόστατον κατέρχεται.

Σήμερον ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀεροστάτου ἐτελειοποιήθη· ἀντὶ τοῦ ἀέρος εἰσάγουσιν ἄλλο ἀέριον, τὸ ὁποῖον καλεῖται *ὑδρογόνον* καὶ εἶνε πολὺ ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος. Ὁ ἀεροναύτης εἰσάγει εἰς τὴν λέμβον σάκκους ἄμμου, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται ἔρμα. Εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ἀεροστάτου ὑπάρχει δικλίς, τὴν ὁποίαν ὁ ἀεροναύτης ἀνοίγει καὶ κλείει κατὰ βούλησιν δι' ἑνὸς σχοινίου. Ὅταν θέλει νὰ καταβῇ ἀνοίγει τὴν δικλίδα, εἰσέρχεται ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, τὸ δὲ ἀερόστατον ὡς βαρύτερον, κατέρχεται βραδέως. Τότε τὸ ἔρμα εἶνε ὠφελιμώτατον. Ἂν τὸ ἀερόστατον εὑρίσκεται ὑπεράνω ἐπικινδύνου μέρους, ποταμοῦ ἢ δάσους ἢ χρημνοῦ, ὁ ἀεροναύτης πρέπει ν' ἀναβῇ, διὰ νὰ καταβῇ εἰς τόπον καταλληλότερον.

Ἀναβαίνει δὲ ῥίπτων μέρος τῆς ἄμμου ἐκ τῆς λέμβου. Οὕτω λοιπὸν ἐνόσῳ ὁ ἀεροναύτης ἔχει ἔρμα, δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὸν τόπον τῆς καταβάσεώς του. Τοῦτο εἶνε μέγα πλεονέκτημα, διότι δὲν εὑρέθη εἰσέτι τὸ πηδάλιον τοῦ ἀεροστάτου, διὰ νὰ διευθύνωσιν αὐτό, ὅπου θέλωσιν.

Ὁ ἀεροναύτης ὅταν λύηται τὸ τελευταῖον σχοινίον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ τὸ ἀερόστατον κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως. Μετ' ὀλίγον ὑψοῦται· αἱ οἰκίαι, τὰ δένδρα, τὰ πάντα ἐξαφανίζονται. Ἐὰν ἡ λέμβος πάθῃ τι, ἂν χρημνισθῇ ὁ ἀεροναύτης; Φρίκη καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον καὶ μόνον ἂν τὸ ἀναλογισθῇ.

Μέχρι τοῦδε οἱ ἀεροναῦται ἔφθασαν μέχρις ὡρισμένου ὕψους· δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προχωρήσωσι, διότι πέραν αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει ἀήρ. Ὅταν ὁ ἀεροναύτης φθάσῃ εἰς μεγάλα ὕψη, αἰσθάνεται δριμύτατον ψῦχος καὶ παραζάλην.

Δὲν δύναται νὰ ἀναπνεύσῃ εὐκόλως καὶ ἀσθμαίνει, διότι ὁ ἀὴρ ἐκεῖ εἶνε ἀραιότερος, οἱ ὀφθαλμοί του ἐξογκοῦνται καὶ τὰ ὠτά του βομβοῦσιν. Ὅλα τέλος, τὸν εἰδοποιοῦσιν ὅτι εἶνε φρόνιμον νὰ μὴ προχωρήσῃ, διότι κινδυνεύει ἡ ζωή του.

---

25. Ἡ προσευχή μου.

Ἤθελα ν' ἄνοιγα φτερὰ ἀγγέλου,
νὰ σηκωρόμουνε ἀπὸ τὴ γῆ,
'ς τοῦ στερεώματος τοῦ ἀνεφέλου
τὴν ἀτελεύτητη χρυσῆ αὐγή.

Νὰ πᾶ νὰ βρῶ τὸν ἁγιασμένο τόπον,
ποῦ ὀνειρεύονται οἱ δυστυχεῖς,
'ποῦ τόσα 'μάτια δακρυσμέν' ἀνθρώπων
τὴν ὥραν στρέφονται τῆς προσευχῆς.

Ἐκεῖ, 'ποῦ πόθοι μυστικοὶ ἀνθίζουν
γιὰ τόσαις ἔρημαις τῆς γῆς καρδιαίς.
ἐκεῖ ποῦ φεύγουνε καὶ δὲν γυρίζουν
τόσαις ἐλπίδες μας παρηγοριαίς.

'Σ τὴν πικραμένη μάνα νὰ χαρίσω
τὸ ἀγελοῦδί της τὸ γαλαρό,
νὰ φέρω τοὺς γονειούς του πάλι 'πίσω
'ς τὸ ἔρημο, διωγμένο ὀρφανό.

'Σ τῆς μοίρας τὸν ἀπόκληρο νὰ δώσω
ὅσα ποθεῖ κρυφὰ μέσ' 'ς τὴν ψυχή,
καὶ μ' ἀγαθὰ οὐράνια νὰ στρώσω
κάθε καρδιά, 'π' ἀνάξια δυστυχεῖ.

Νὰ 'δῶ τῆς δυστυχίας νὰ γελάση
τ' ἀγέλαστο, μαρμαρωμένο στόμα,
'ς τὴν ὄψι, 'ποῦ καϋμοὶ ἔχουν φωλιάσει,
νὰ ἰδῶ νὰ λάμψη τῆς χαρᾶς τὸ χρῶμα.

Νὰ ἰδῶ τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ν' ἀλλιάξη,
νὰ τρέχη ἡ χαρὰ ἀπ' ἄκρη 'ς ἄκρη,
καὶ τότε σὰν ἁγίασμα νὰ στάξη
ἀπὸ τὰ 'μάτια μου οὐράνιο δάκρυ.

Ἀριστομ. Προβελέγιος.

---

26. Λαίμαργος καὶ στόμαχος.

Λαίμαργός τις παρεπονεῖτο μίαν φορὰν κατὰ τοῦ στομάχου του, λέγων ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτοῦ πάσχει καὶ δὲν δύναται οὔτε τὴν νύκτα νὰ κοιμηθῇ οὔτε τὴν ἡμέραν νὰ ἀναπαυθῇ, ἀλλὰ πίνει ἀδιακόπως φάρμακα πικρότατα.

— Καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ στόμαχος ἔχω παράπονα φρικτὰ ἐναντίον σου. Δὲν ἐννοεῖς ὅτι πρῶτος ἐγὼ πονῶ καὶ ἔπειτα αἰσθάνεσαι καὶ σὺ τοὺς πόνους; Ἀντὶ νὰ παραπονῶμαι ἐγὼ ὁ δυστυχής, διότι μὲ βασανίζεις διὰ τῆς πολυφαγίας σου, εἶσαι τόσον ἀδιάκριτος, ὥστε νὰ μὲ κατηγορῇς σὺ ὁ αἴτιος ὅλων τῶν βασάνων μου.

Ὁ λαίμαργος ἐσκέφθη ὀλίγον καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Ἔχει δίκαιον ὁ στόμαχος». Ἔπειτα δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Συμβούλευσόν μοι στόμαχέ μου, τί πρέπει νὰ κάμω, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀμφότεροι ἐκ τῶν βασάνων μας.

Ὁ στόμαχος ἀπήντησε·

— Νὰ φυλλάττῃς τὰς ἑπομένας πέντε ὁδηγίας·

Πρῶτον, νὰ ἐκλέγῃς τροφὴν ὑγιεινὴν καὶ ἀβλαβῆ.

Δεύτερον, νὰ μασσᾷς καλῶς τὸ φαγητόν σου.

Τρίτον, νὰ τρώγῃς μετρίως.

Τέταρτον νὰ τρώγῃς εἰς ὡρισμένην ὥραν.

Πέμπτον νὰ γυμνάζησαι, διὰ νὰ ἐνδυναμώνῃς τὸ σῶμά σου καὶ διευκολύνῃς τὴν πέψιν τοῦ φαγητοῦ σου.

Ὁ λαίμαργος, ἐπειδὴ ἦτο ἀδηφάγος, συνειθισμένος νὰ τρώγῃ παντὸς εἴδους φαγητά, κατ' ἀρχὰς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ ἀκριβῶς τὰς ὁδηγίας τοῦ στομάχου. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιμονῆς τί δὲν κατορθοῦται!

Κατώρθωσε λοιπὸν καὶ ὁ λαίμαργος νὰ ζῇ καθὼς συνεβούλευσεν αὐτὸν ὁ στόμαχος. Καὶ ἐν ᾧ προηγουμένως ἦσαν ἄσπονδοι ἐχθροὶ πρὸς ἀλλήλους, τόρα ἔγιναν πιστοὶ φίλοι.

---

23. Ἡ ἱστορία τοῦ ρυακίου.

Ὁ πατὴρ τοῦ Χαρίλαου ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἓν ὡραῖον χρηματοκιβώτιον καὶ τῷ εἶπε·

— Ρίψον εἰς αὐτὸ ἓν γρόσιον, ἡμπορεῖς σιγὰ σιγὰ νὰ γίνῃς πλούσιος.

— Ἀστειεύεσαι, πάτερ μου, εἶπεν ὁ Χαρίλαος· διὰ νά γίνῃ τις πλούσιος πρέπει νὰ ἔχῃ πολλά, πολλὰ γρόσια.

— Ἄκουσον, εἶπε τότε ὁ πατὴρ εἰς τὸν Χαρίλαον, νὰ σοὶ διηγηθῶ μίαν ἱστορίαν.

Ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν κορυφὴν ἑνὸς βουνοῦ ἀνέβλυσε μεταξὺ τῶν χαλίκων μικρὰ πηγή. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἤρχισε μὲν νὰ τρέχῃ ὀλίγον, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἀπήντα λίθους, οἱ ὁποῖοι ἠμπόδιζον νὰ προχωρήσῃ. Τὸ ὕδωρ ἦτο τόσον ὀλίγον, ὥστε πρόβατον διψῶν θὰ τῷ ἔπινεν ὅλον εἰς τρία ροφήματα. Ἐνίοτε ἔρρεεν εἰς κοιλότητά τινα, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον· ὅτε δὲ ἡ κοιλότης ἐπληροῦτο, τὸ ὕδωρ ἐξηκολούθει πάλιν τὸν δρόμον του, διότι τὸ ρυάκιον ἦτο καλὸν καὶ δὲν ἀπηλπίζετο. Πρὸς τὰ ὕδατα τὰ ὁποῖα συνήντα ἐνίοτε καθ' ὁδόν, ἔλεγεν· «Ἀκολουθήσατέ με», καὶ ὅλα ὁμοῦ ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον των. Ὅτε διέβη καὶ τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ τὸ ρυάκιον ἐκεῖνο ἔγινε ποτάμιον· ἤρχισε λοιπὸν νὰ στρέφῃ μύλους καὶ ἔγινε τόσον βαθύ, ὥστε ἐκολύμβων ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἰχθῦς.

Τὸ ρυάκιον ἐξηκολούθει νὰ προχωρῇ παραλαμβάνον ὅσα ρυάκια ἀπήντα, ἔγινε μέγας ποταμός, καὶ εἰς τὰ βαθέα αὐτοῦ ὕδατα ἔπλεον μεγάλα πλοῖα· εἰς τὰς ὄχθας του κατέπαυον τὴν δίψαν των μεγάλα ποίμνια,

SISMANOGLIO

οἱ γεωργοὶ κατεσκεύαζον αὔλακας, διὰ τῶν ὁποίων διωχέτευον τὸ ὕδωρ εἰς τοὺς ἀγροὺς των ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τοῦ ρυακίου δὲν ἐξηντλεῖτο καὶ εὐηργέτει πάντας, ὅσοι ἔζων πλησίον τῶν ὀχθῶν του.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία μου προσέθηκεν ὁ πατήρ· τὴν ἐνόησας;

— Ναί· τὸ γρόσιον τὸ ὁποῖον μοὶ εἶπες νὰ ῥίψω εἰς τὸ χρηματοκιβώτιον εἶνε ἡ μικρὰ πηγή, ἡ ὁποία ἀνέβλυσεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. Τὸ γρόσιον ἑνώνεται μετ' ἄλλων, καθὼς τὰ ὕδατα μετὰ τοῦ ὕδατος τοῦ ρυακίου. Ἡ ἱστορία σου, πάτερ μου, μᾶς διδάσκει ὅτι διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς θελήσεως δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ γίνῃ πλούσιος.

— Προσέτι μᾶς διδάσκει καὶ κάτι ἄλλο, τέκνον μου, ὅτι πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα τὸν πλοῦτόν μας πρὸς ὠφέλειαν καὶ τῶν ἄλλων.

---

28. Ἡ ματαιότης.

Τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥεῦμα
βοᾷ, περᾷ ταχύ·
ἐκ γείτονος οἰκίας
τὸ κύμβαλον ἠχεῖ.

Ὡραῖον κρᾶμα! τρέχει
τὸ κῦμα μὲ βρασμόν,

τὸ ἅσμα ῥέει, πάλει,
μὲ θελκτικὸν παλμόν.

Καὶ χύνεται ἡ πτοή του
ἱκετική, θερμή.
ἐπάνω τῶν κυμάτων,
ποῦ ῥέουν μὲ ὁρμή.

Τὸ ἅσμα πρὸς τὸ κῦμα
ἱκετικῶς λαλεῖ:
«Ἄχ! παῦσε τὴν ὀργήν σου!»
καὶ τὸ γλυκοφιλεῖ.

Ἀγέρωχον τὸ κῦμα,
χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.
τὰ κρημνισθῇ πηγαίνει
εἰς βάραθρον βαθύ.

Οὕτω τὰ ὄνειρά μας,
ὡς τόνος μουσικός.
τοῦ βίου μας προπέμπουν
τὸ ῥεῦμα διαρκῶς.

Πῶς ὁμοιάζεις, βίε,
τὸν λάβρον ποταμόν,
καὶ σύ, ὦ ἁρμονία,
τὰ ὄνειρα ἡμῶν!

Ἀριστομ. Προβελέγιος.

© ISMANOGLIO FIGARO

29. Ὁ Βόσπορος.

Ὁ Βόσπορος εἶνε πορθμός ὁ ὁποῖος ἑνώνει δύο θαλάσσας, τὸν Εὔξεινον πόντον καὶ τὴν Προποντίδα. Ὠνομάσθη Βόσπορος, διότι μυθολογεῖται ὅτι βοῦς κολυμβῶν ἐπέρασεν ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἔχθην. Ὁ Βόσπορος ἕνεκα τοῦ μεγέθους του δύναται νὰ ὀνομασθῇ ποταμός, ὅστις δέχεται τὰ ὕδατά του ἐκ τοῦ Εὐξείνου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα. Προβαίνει ἑλικοειδῶς, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει ἀκρωτήρια παράλληλα, τὰ ὁποῖα ἀναχιτίζουσι τὴν ὁρμὴν τῶν ὑδάτων του καὶ σχηματίζουσι τριάκοντα περίπου ἀσφαλεῖς λιμένας. Ἂν ὁ Βόσπορος ἔρρεε κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, τοῦτο θὰ ἦτο ἀδύνατον.

Ἡ φυσικὴ καλλονὴ αὐτοῦ εἶνε ἀπαράμιλλος. Εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην δὲν εὑρίσκεται τόσον ὡραῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς πορθμός.

Ὁ Βόσπορος περικυκλοῦται ὑπὸ ἀδιασπάστου σειρᾶς ὀρέων καὶ λόφων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν ἄλση μαγευτικά, τοπεῖα θέλγοντα τὴν ὅρασιν, δάση χλοερὰ καὶ δροσοβόλα, τὰ ὁποῖα ζωογονοῦσι τὸ σῶμα καὶ εὐφραίνουσι τὴν ψυχήν. Τὰ δάση ταῦτα τὰ ὁποῖα πάντοτε ἀντηχοῦσιν ἐκ τοῦ ᾄσματος τῆς ἀηδόνος ἀποτελούμενα ἐκ δρυῶν, ὀξυῶν, πευκῶν, βαθυκόμων πλατάνων, πιτύων, φηγῶν καὶ πλείστων ὀπωροφόρων δένδρων, κατὰ τὸ ἔαρ ἰδίως παρέχουσι θέαν μεγαλοπρεπῆ.

Ὁ διαπλέων τὸν Βόσπορον κατὰ τὸ ἔαρ βλέπει ἑκατέρωθεν αὐτοῦ λόφους κεκαλυμμένους ὑπὸ οἰκημάτων καὶ δένδρων· κόλπους γαληνιαίους, ῥύακας ἀεννάους· ἀνάκτορα καὶ περίπτερα τὰ ὁποῖα, ὡς πολύτιμοι μαργαρῖται διαδήματος κοσμοῦσι τὸν κύκλον αὐτοῦ· καὶ τέλους τοὺς δελφῖνας σκιρτῶντας πρὸς τὴν μελῳδίαν τῶν ἀηδόνων, ὅταν δὲν τρομάζῃ αὐτοὺς ὁ τραχὺς συριγμὸς τῶν ἀτμοπλοίων, τὰ ὁποῖα χαριέντως διαυλακοῦσι τὰ κυανᾶ καὶ κρυσταλλώδη αὐτοῦ ρεῖθρα. Εἰς τὸν Βόσπορον ἡ φύσις ἐφιλοτιμήθη νὰ ἐπιδείξῃ ὅλον αὐτῆς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰ ποικίλα τῆς καλλονῆς αὐτῆς θέλγητρα.

---

30. Ὁ καλὸς Θεός.

Ὅλα τ' ἄνθη ποῦ προβάλλουν
ὅταν ὁ καιρὸς των φθάσῃ,
ὅλα τὰ πουλιά, ποῦ ψάλλουν
μέσ' ς τὰ φυλλωμένα δάση,
ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τὰ ἔχει πλάσῃ.

Τ' ἀψηλὰ βουνά, ποῦ ζοῦνε
ἄγρια θεριὰ κρυμμένα,
ταῖς κοιλάδαις ποῦ πηδοῦνε
ἄσπρ' ἀρνάκια χαϊδεμένα,

ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τὰ 'χει πλασμένα.

Τὸ ρυάκι, ὅτου χύνει
τὴ δροσιά του δράμι, δράμι,
τὸν ὠκεανό, 'ποῦ πίνει
κάθε λίμνη καὶ ποτάμι,
ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τὰ ἔχει κάμη.

Βιζυηνός.

---

31. Ὁ σπόγγος.

Ὁ σπόγγος εἶνε ζῳόφυτον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν μικρῶν ζῳοφύτων καὶ ζῇ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης μεταξὺ τῶν βράχων καὶ ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ σπόγγος τίκτει κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἑκατοντάδας μικρῶν καὶ στρογγύλων ᾠῶν τὰ ὁποῖα εἶνε κίτρινα ἢ λευκά. Ἐκ τούτων μετ' ὀλίγον ἐξέρχονται μικραὶ καὶ λεπταὶ κεραῖαι· ὁ δὲ σπόγγος τότε ἐκκολάπτει τὰ ᾠάριά του καὶ ἐξέρχονται οἱ σπογγιδεῖς, οἱ ὁποῖοι κινοῦνται διὰ κεραιῶν καὶ ἐπὶ τέλους προσκολλῶνται εἰς τὰς ρωγμὰς τῶν βράχων.

Ἡ σὰρξ τοῦ σπόγγου εἶνε μαλακὴ καὶ ἐλαστική, οἱ δὲ πόροι αὐτῆς εἶνε λεπτότατοι.

Τὸν σπόγγον μεταχειριζόμεθα πρὸς πλύσιν τοῦ σώματός μας καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἀνάγκας. Ἐπειδὴ

δὲ ἡ χρῆσις τοῦ σπόγγου εἶνε μεγάλη, ἡ ἁλιεία αὐτοῦ ἀπασχολεῖ χιλιάδας ἀνθρώπων. Ὁ σπόγγος ἁλιεύεται εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, εἰς παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ εἰς ὅρμους τινὰς τῆς Συρίας, τῶν ὁποίων αἱ ἀκταὶ εἶνε ἀπότομοι καὶ βραχώδεις.

Τρία εἴδη τοῦ σπόγγου ἔχουσιν ἀξίαν· ὁ χονδροειδής, ἔχων μεγάλας ὀπάς, ὁ λεπτότερος ἔχων μικροτέρους πόρους καὶ ὁ λεπτότατος καὶ πυκνόσαρκος σπόγγος, ἔχων πόρους λεπτοτάτους.

Δύται γυμνοί, ἡλικίας 14 ἕως 20 ἐτῶν, κρατοῦσι βαρύν τινα λίθον, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀνηρτημένος ἐκ τοῦ ἁλιευτικοῦ πλοίου διὰ μακροῦ σχοινίου, καὶ καταδύονται εἰς τὴν θάλασσαν μέχρι βάθους 50 μέτρων ἀφ' οὗ δὲ φθάσωσιν εἰς τὸν πυθμένα, ἀναζητοῦσι τοὺς ὡραιοτέρους καὶ μεγαλυτέρους σπόγγους, τοὺς ὁποίους ἀποσπῶσιν ἐκ τῶν βράχων διὰ μαχαίρας. Οἱ γυμνοὶ οὗτοι δύται κινδυνεύουσι νὰ καταβροχθισθῶσιν ὑπὸ καρχαρίου ἢ ἄλλου θαλασσίου κήτους, ἀλλ' ὁ κίνδυνος οὗτος παρουσιάζεται πολὺ σπανίως.

12. Σπόγγος.

Τὸ μέγιστον μέρος τῶν σπόγγων ἐξάγεται ὑπὸ δυτῶν, οἱ ὁποῖοι καταδύονται φέροντες ἀναπνευστικὰς συσκευάς.

© SISMANOGLIO

Ἡ ἁλιεία τῶν σπόγγων ἄρχεται τὸν Μάϊον καὶ τελειώνει τὸν Σεπτέμβριον.

Ὁ σπόγγος πρὶν καθαρισθῇ, φέρει ἐντὸς τῆς μάζης του βλέννην, ἡ ὁποία ὀνομάζεται γάλα. Ἡ δὲ ἐπιφάνειά του καλύπτεται ὑπὸ μελαίνης μεμβράνης, ἥτις ἀποπνέει δυσάρεστον ὀσμήν.

Ἀφ' οὗ ὁ σπόγγος ἐξαχθῇ ἐκ τῆς θαλάσσης, πρέπει νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς βλέννης καὶ τῆς μεμβράνης καὶ νὰ ξηρανθῇ διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, εἰ δὲ μή, σήπονται ταῦτα καὶ καταστρέφουσι τὴν ποιότητα τοῦ σπόγγου.

---

32. Ἡ πηγή.

Πλησίον μεγάλου τινὸς δρόμου μεταξὺ δύο βράχων, ἀνέβλυζε διαυγεστάτη πηγή, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ εἰς πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους ἦτο ψυχρόν, διότι αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δὲν ἔφθανον μέχρι αὐτῆς. Ὑπεράνω τῆς πηγῆς ὑπῆρχεν ἐπιγραφή: «Νὰ μιμῆσθε ἐμέ».

Καυστικήν τινα ἡμέραν τοῦ θέρους τρεῖς ὁδοιπόροι συνηντήθησαν παρὰ τὴν πηγήν· εἷς ἔμπορος, εἷς γέρων καὶ ἓν παιδίον.

Ἀφ' οὗ ἔπιον οὗτοι καὶ ἐδροσίσθησαν, ἐκάθησαν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν βράχων. Τότε διέκριναν τὴν ἐπιγραφήν, ἀνέγνωσαν αὐτὴν καὶ ἐσκέπτοντο τί ἆρά γε ἐσήμαινεν.

—Τὸ ὕδωρ τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐκπηγάζει ἐντεῦθεν, εἶπεν ὁ ἔμπορος, τρέχει μακράν, ἑνώνεται μετ' ἄλλων ρυακίων καὶ γίνεται πατάμιον· προχωρεῖ ἐμπρὸς ἀκαταπαύστως, αὐξανόμενον πάντοτε, καὶ γίνεται ποταμός. Ἡ ἐπιγραφὴ λοιπὸν σημαίνει: Πρέπει νὰ εἶσθε δραστήριοι καὶ καρτερικοὶ διὰ νὰ γίνητε πλούσιοι.

— Ἐγὼ νομίζω, εἶπεν ὁ γέρων ὅτι ἄλλο σημαίνει. Τὸ ὕδωρ τῆς εὐεργετικῆς ταύτης πηγῆς ρέει διὰ τοὺς διψῶντας διαβάτας. Ἂς τὴν μιμηθῶμεν. Πρέπει νὰ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀδελφούς μας. Σὺ δέ, παιδί μου, τί νομίζεις;

— Ἐγὼ νομίζω, ὅτι ἡ πηγὴ μᾶς συμβουλεύει νὰ φυλάττωμεν τὴν καρδίαν μας τόσον καθαράν, ὅσον διαυγὲς εἶνε τὸ ὕδωρ αὐτῆς. Ὅταν τὸ ὕδωρ εἶνε ἀκάθαρτον, οὐδεὶς πλησιάζει αὐτὸ εἰς τὰ χείλη του. Ὅταν καὶ ἡ καρδία μας δὲν εἶνε καθαρά, οὐδεὶς στέργει νὰ εἶνε φίλος μας.

---

33. Δύο παιδία.

Α'.

Ὁ Μενέλαος ἔχει πάντοτε καθαρὸν τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας. Καθ' ἑκάστην πρωΐαν νίπτεται καὶ δὲν φοβεῖται τὸ ὕδωρ· εἶνε διὰ τοῦτο ζωηρὸς καὶ εὔθυμος.

Φοιτᾷ τακτικῶς εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἶνε ἐπιμελέστατος. Τὰ τετράδιά του εἶνε καθαρά, τὰ βιβλία του

ἐν τάξει καὶ καινουργῇ, καὶ διὰ τοῦτο ἐξεγείρουσι τὴν ὄρεξίν του διὰ νὰ μελετήσῃ. Ἐπειδὴ περιποιεῖται τὰ πράγματά του, διατηροῦνται ταῦτα ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Ὅστις βλέπει τὸν Μενέλαον λέγει ὅτι ἔχει καλὴν ἀνατροφὴν καὶ ὅτι ἡ μήτηρ του εἶνε καλὴ οἰκοκυρά.

Ὅταν ὁ Μενέλαος ἐξέρχηται εἰς περίπατον, δὲν ἐντρέπεται διὰ τὰ ἐνδύματά του, οἱ δὲ γονεῖς τῶν φίλων του εὐχαριστοῦνται, ὅταν βλέπωσι τὰ τέκνα των νὰ παίζωσι μετ' αὐτοῦ.

Β'.

Ὁ Κλεομένης μεταβαίνει καθ' ἑκάστην εἰς τὴν σχολὴν ἔχων τὴν κόμην καὶ τὰς χεῖρας ρυπαρὰς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις λύμης. Ἄνιπτος καὶ κλαίων λαμβάνει τὰ ἐσχισμένα βιβλία του καὶ τὰ κηλιδωμένα τετράδιά του. Δὲν ἔχει διάθεσιν οὔτε νὰ γράψῃ οὔτε νὰ μελετήσῃ καὶ ἔχει δίκαιον. Ποτὲ δὲν εὐχαριστεῖταί τις ἐὰν γράφῃ ἐπὶ τετραδίου ρυπαροῦ, οὔτε μελετᾷ εἰς βιβλία ἀπεριποίητα καὶ ἐσχισμένα.

13. Μενέλαος καὶ Κλεομένης.

Καὶ τὴν Κυριακὴν ἀκόμη, ὅτε ἐνδύεται τὰ καινουργῆ ἐνδύματά του, φαίνεται ρυπαρός.

Οἱ γονεῖς του ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ τῷ ἀγοράζωσιν ἄλλα βιβλία, νέα φορέματα καὶ τὸν ἐπιπλήττουν διότι, ἕνεκα αὐτοῦ δαπανῶσιν ἀνωφελῶς πολλὰ χρήματα.

Ὅστις βλέπει τὸν Κλεομένην, ὑποθέτει ὅτι ἀνατρέφεται μὲ τὰ διεφθαρμένα παιδία τῆς συνοικίας του καὶ λέγει· «Ἡ μήτηρ του δὲν εἶναι καλὴ οἰκοκυρά».

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ὅμως φροντίζει, ἀλλὰ μάτην ἐπιπλήττει, νουθετεῖ, ἐμβαλώνει, πλύνει, ἀγοράζει. Ὁ Κλεομένης ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε ἀδιόρθωτος, ρυπαρός· ἕνεκα δὲ τούτου, φεύγουσιν αὐτὸν πάντες οἱ φίλοι του καὶ οἱ συμμαθηταί του.

Ἡ καθαριότης εἶνε ἡ καλλίστη τῶν στολῶν
καὶ κατὰ τῆς ἀσθενείας εἶνε μέγας προμαχών.
Ὁ δὲ ρυπαρὸς τὸ σῶμα ἔχει ρυπαρὰν ψυχὴν
καὶ ἀνήκει εἰς τῶν χοίρων τὴν ἀκάθαρτον φυλήν.

---

34. Τάξις καὶ ἀκρίβεια.

Ἴδετε ποία θαυμαστὴ τάξις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν φύσιν! Ἡ ἡμέρα διαδέχεται τὴν νύκτα. Αἱ ὧραι τοῦ ἔτους ἐπανέρχονται ἀκριβῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχήν. Ἡ γῆ, ἡ σελήνη καὶ πάντες οἱ ἀστέρες κινοῦνται τόσον κανονικῶς εἰς τὸ ἀχανὲς διάστημα, ὥστε οἱ ἀστρονόμοι δύνανται νὰ ὑπολογίζωσι καὶ νὰ ὁρίζωσιν ἀκριβῶς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν οὗτοι μετὰ πολλὰ ἔτη θὰ ἔχωσιν ἐπὶ τοῦ στερεώματος.

Ἡ τάξις αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ παντόφου Δημιουργοῦ, ὅστις ἠθέλησε νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅτι ὀφείλομεν εἰς τὰς ὑποθέσεις μας νὰ μιμώμεθα τὴν τάξιν, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς ὅλην τὴν φύσιν.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχωμεν τάξιν εἰς πᾶν ὅ,τι κάμνομεν, εἴτε μικρὸν πρᾶγμα εἶνε τοῦτο εἴτε μέγα.

Τὰ βιβλία, τὰ τετράδια καὶ τὰ ἐνδύματα ἡμῶν πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε ἐν τάξει, καθὼς μᾶς συμβουλεύουσιν οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν.

Ἡ τάξις, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτελοῦμεν τὸ καθῆκον ἡμῶν, καθιστᾷ αὐτὸ εὐκολώτερον.

Ἡ τάξις φέρει τὴν εὐπορίαν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν πλοῦτον καὶ διευκολύνει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων μας. Τοὐναντίον ἡ ἀταξία ὁδηγεῖ εἰς τὴν πτωχείαν, τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν καταισχύνην.

Ἄλλο πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν τάξιν, εἶνε ἡ ἀκρίβεια.

Ἐὰν ἐκτελῶμεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν, ὅταν καὶ ὅπου πρέπῃ, τοῦτο εἶνε ἀκρίβεια.

Ἡ ἀκρίβεια εἶνε καὶ αὐτὴ καθῆκον. Ὅστις δὲν ἐκτελεῖ ἀκριβῶς ὅ,τι πρέπει νὰ κάμνῃ, γίνεται ἀπειθὴς ἢ παραβαίνει τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ.

---

35. Ὁ πελαργός.

Ὁ πελαργὸς εἶνε πτηνόν. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἔχει ὕψος

ἑνὸς μέτρου (α) περίπου. Τὴν χώραν μας ἐπισκέπτεται ὁ λευκὸς πελαργός. Οὗτος ἔχει μακρὸν καὶ εὐθὺ ράμφος, τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα εἶνε, καθὼς καὶ τῶν ποδῶν του, ὑπέρυθρον. Τὸ σῶμά του καλύπτεται ὑπὸ λευκῶν πτερῶν, αἱ δὲ πτέρυγές του εἶνε μέλαιναι.

Ὁ πελαργὸς δὲν ἔχει οὔτε χάριν οὔτε ὡραιότητα, διότι ἀσχημίζουσιν αὐτὸν οἱ ὑπερύψηλοι πόδες του, ἀλλ' ὅμως πάντες, καὶ αὐτὰ τὰ παιδία, τὸν ὑποδέχονται τὸ ἔαρ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ σέβονται τὴν ζωήν του διότι εἶνε χρησιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον πτηνόν. Καταβροχθίζει ἰχθῦς, μῦς, ἔντομα, βατράχους, σαύρας, ὄφεις καὶ πτώματα ζῴων, τὰ ὁποῖα μολύνουσι τὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν.

14. Πελαργός.

Ὁ πελαργὸς εἶνε πτηνὸν ἀποδημητικόν. Κατ' ἔτος οἱ πελαργοὶ ἀφίνουσι τὰς ψυχρὰς χώρας καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους μεταβαίνουσιν εἰς θερμὰ κλίματα καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ποταμοῦ.

Ὁ πελαργὸς ἐκ φύσεως εἶνε πρᾷος, ἐξοικειοῦται πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ κτίζει τὴν φωλεάν του ἐκ κλαδίσκων ἢ καλάμων ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν ἢ ἐπὶ τῶν καπνοδοχῶν ἢ ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας.

Μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν ὁ πελαργὸς ἀναγνωρίζει τὴν

(α) Τὸ μέτρον εἶνε Γαλλικὴ μονὰς τοῦ μήκους, ἴσον μὲ 1 1)2 πῆχυν.

© SISMANOGLIO

φωλεάν του· ἀναπαύεται δὲ εἰς αὐτὴν στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

---

36. Ἡ ἑσπέρα.

Αὔρα πνέει 'ς τὴν ὄχθην
καὶ φιλεῖ τὰ ρερά·
ἡ ἑσπέρα προβαίνει
προσφιλής, δροσερά.

Ὦ! ἰδὲ τὴν σελήνην!
ἀνυψοῦται λευκή,
καὶ αὐγάζει τὸ φῶς της
ἱλαρὸν καὶ γλυκύ.

Κατ' ὀλίγον ἐκλείπει
ἡ φωνὴ τῶν πτηνῶν·
μετ' ὀλίγον τὸ δίσος
θὰ σιγᾷ σκοτεινόν.

Τοῦ ναΐσκου ὁ κώδων
ἀσθενῶς ἀρτηχεῖ·
ἡ φωνή του σημαίνει:
προσευχή! προσευχή!

Ἡ ἑσπέρα προβαίνει
προσφιλὴς δροσερά·
τῆς ἡμέρας τοὺς κόπους
ἀνταμείβει χαρά!

Ἀλέξ. Κατακουζηνός

---

37. Ὁ παράφρων.

Εἴς τινα κωμόπολιν περιεφέρετο εἷς ἄνθρωπος ἐλεεινὸς καὶ ρακένδυτος, ὅστις ἐνίοτε ἐψιθύριζεν ἀσυναρτήτους λέξεις. Ἦτο ὁ παράφρων τῆς κωμοπόλεως. Οἱ ἄνθρωποι, ὁσάκις τὸν ἔβλεπον, ἐγέλων, τὰ δὲ παιδία τὸν ἠνώχλουν καὶ διεσκέδαζον. Ἐπειδὴ ὁ παράφρων ἐμαίνετο ἐξ ὀργῆς, ὅτε ἤκουε τὸ ὄνομα »Μάνα», τὰ παιδία, ὁσάκις συνήντων αὐτὸν καθ' ὁδόν, κακεντρεχῶς ἐπανελάμβανον· «Μάνα! μάνα!» Τότε ὁ παράφρων ἠπείλει αὐτά· τὰ παιδία ἔτρεχον ἐλαφρὰ ὡς πτηνά, καὶ ἀφ' οὗ ἀπεμακρύνοντο, ἐπανελάμβανον πάλιν μεγαλοφώνως· «Μάνα! μάνα!» Ὁ παράφρων βροχὴν λίθων ἔρριπτε τότε κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς μεγάλης ὀργῆς του ἢ διαβάτην τινὰ ἐκτύπα ἢ ἔθραυεν ὑάλους οἰκιῶν. Τότε ὕβριζον καὶ ἐρράπιζον τὸν δυστυχῆ, ἐκεῖνος δὲ ἔκλαιε χωρὶς νὰ παραπονῆται δι' ὅσα ἔπασχεν.

Ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐλυποῦντο αὐτόν, ὄχι μόνον δὲν ἔβλαπτεν, ἀλλὰ καὶ προσέβλεπε μετ' εὐγνωμοσύνης· τὸ δὲ περίεργον ἦτο, ὅτι, ἐν ᾧ τόσα ἔπασχεν ὑπὸ τῶν παιδίων, ὑπερηγάπα αὐτά.

Ἡμέραν τινὰ τὰ παιδία ἐξήρχοντο ἐκ τῆς σχολῆς ἀκριβῶς τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν διήρχετο ἔμπροσθεν αὐτῆς ὁ παράφρων. Οὗτος ἐστηρίχθη ἐπί τινος θύρας καὶ ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ἀόρατος εἰς τὰ παιδία, παρετήρει αὐτὰ μὲ τὴν συνήθη ἀγάπην του. Ἀλλ'

ἓν ἐξ αὐτῶν τὸν διέκρινεν, ἔδωκε τὸ σύνθημα, καὶ μετ' ὀλίγον πάντα ὁμοῦ ἐκραύγαζον «Μάνα! μάνα!».

Ὁ παράφρων κατ' ἀρχὰς παρεκάλει τὰ παιδία νὰ σιωπήσωσιν· ἐπειδὴ ὅμως ταῦτα ἐκραύγαζον ἰσχυρότερον, ἐτράπη εἰς φυγήν, τὰ δὲ παιδία κατεδίωκον αὐτόν, ἕως ὅτου τὸν ἔφθασαν.

Τότε τὸ ἓν ἔσυρε τὸ ἐσχισμένον φόρεμά του· τὸ ἄλλο ἔτυπτεν αὐτόν, τὸ δὲ τολμηρότερον ἔσυρε τὴν μακρὰν κόμην τοῦ δυστυχοῦς παράφρονος. Οὗτος δὲ ἐστράφη αἴφνης καὶ συνέλαβε τὸ παιδίον.

Τὰ ἄλλα εὐθὺς ἐσιώπησαν. Ἐκεῖνο δέ, τὸ ὁποῖον συνελήφθη, ἐπανελάμβανε διὰ γλυκείας καὶ ἱκετευτικῆς φωνῆς. «Δὲν εἶμαι ἐγώ! δὲν εἶμαι ἐγώ!» Ἀλλ' ὁ παράφρων δὲν τὸ ἄφινε, καὶ τὸ παιδίον ἐκ φόβου ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ὁ παράφρων τότε ἐκάθησεν ἐπί τινος λίθου, ὅστις ἦτο ἐκεῖ πλησίον, ἔλαβε τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτοῦ καὶ ἤρχισε νὰ τῷ διηγῆται τὴν ἱστορίαν του· τὰ ἄλλα παιδία ἐπλησίασαν, ἐσχημάτισαν κύκλον πέριξ τοῦ παράφρονος καὶ ἤκουον μετὰ περιεργείας.

Ὁ παράφρων διηγήθη εἰς αὐτὰ τότε, ὅτι κατὰ τὸ ἕνατον ἔτος τῆς ἡλικίας ἔμεινεν ὀρφανὸς μητρός, ὅτι ὠνομάζετο Ἰωάννης, ὅτι ἐφοίτα καὶ αὐτὸς εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἦτο λίαν ἐπιμελής· καὶ τέλος, ὅτι, ἐπιστρέφων ἡμέραν τινὰ ἐκ τοῦ σχολείου ἠνώχλησε παράφρονα, ὅστις τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔκτοτε παρεφρόνησε καὶ αὐτός.

Τὰ παιδία συνεκινήθησαν ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ παράφρονος καὶ ὑπεσχέθησαν ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ τὸν ὀνομάζωσιν Ἰωάννην καὶ θὰ τὸν ἀγαπῶσι πολύ.

Ὅτε ἀνεχώρουν τὰ παιδία, ἓν ἐξ αὐτῶν ἐστράφη ὀπίσω καὶ εἶδε τὸν παράφρονα ὅτι ἐσπόγγιζε δάκρυ, τὸ ὁποῖον εἶχε ῥεύσῃ ἐκ τῆς ἰσχνῆς παρειᾶς του.

Τὰ παιδία ἐφύλαξαν τὴν ὑπόσχεσίν των· ὅσον δὲ ἐλησμονεῖτο τὸ ὄνομα «Μάνα», τόσον καὶ ἡ παραφροσύνη τοῦ Ἰωάννου ἐντελῶς ἐξέλειπεν, ἕως ὅτου ἐθεραπεύθη ἐντελῶς.

---

38. Ὁ Εὐαγγελισμός.

Κώδων τοῦ ναοῦ σημαίνει,
τέρπονται οἱ οὐραγοί·
ἄνωθεν ἠχεῖ φωνή·
«Χαῖρε κεχαριτωμένη».

Ἀρωμάτων εὐωδίας
ἐνεπλήσθη ὁ ναός.
Συνηγμένος ὁ λαὸς
ἀναπέμπει εὐλογίας.

Χαῖρε τῆς ζωῆς ἡ ζῶσα
καὶ ἀκένωτος πηγή,
ἣν ὁ κόσμος εὐλογεῖ
καὶ δοξάζει πᾶσα γλῶσσα.

SISMANOGLIO NEGARO

Χαῖρε, μῆτερ παναγία,
ἧς ἐδείχθη ὁ βλαστὸς
ἐν ἁγίοις θαυμαστὸς
καὶ ἀνθρώπων σωτηρία.

Ἐκλεκτὸν Θεοῦ δοχεῖον.
ἡ δεχθεῖσα τὸν Θεόν,
σὲ γεραίρει πᾶς αἰὼν
δι' ἁσμάτων ἐγκαρδίων.

Ἐν χαρᾷ, ὦ γῆ, εὐφραίνου·
τοῦ Ἀνάρχου ὁ Υἱὸς
δι' ἡμᾶς ὑπερφυῶς
γίνεται υἱὸς παρθένου.

Ἀλέξ. Κατακουζηνός.

---

39. Ἡ τίγρις.

Ἡ τίγρις εἶνε ζῷον δακτυλοβᾶμον, αἱμόδιψον καὶ πανοῦργον. Ζῇ εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς νοτίου καὶ μέσης Ἀσίας. Κρύπτεται εἰς τοὺς πυκνοὺς καὶ τελματώδεις καλαμῶνας καὶ ἐνεδρεύει τὴν λείαν της· ὅταν δὲ αὕτη πλησιάσῃ, ἐφορμᾷ κατ' αὐτῆς, τὴν συλλαμβάνει δι' ἑνὸς ἅλματος καὶ τὴν κατασπαράσσει.

Ἔχει ὕψος 3—4 ποδῶν, μῆκος δὲ πλέον τῶν 8. Τὸ δέρμα τῆς τίγρεως ἔχει χρῶμα σκωριόξανθον καὶ φέρει

μελαίνας ραβδώσεις, τὸ τρίχωμα ὅμως τῆς κοιλίας της εἶνε λευκόν. Κυριωτέρα τροφὴ αὐτῆς εἶνε ἡ ἔλαφος καὶ τὰ ἄλλα ταχύποδα ζῷα.

Τὸ αἱμοβόρον ὅμως τοῦτο θηρίον, καθόσον γηράσκει, χάνει τὴν δύναμιν καὶ τὴν εὐκινησίαν του, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ θηρεύσῃ τὰ ζῷα ταῦτα. Ἕνεκα τούτου ἡ θνησιμότης τῶν τίγρεων θὰ ἦτο μεγάλη καὶ θὰ ἐξέλιπον ταχέως ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἂν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ ποίμνια καὶ τὰ λοιπὰ κατοικίδια ζῷά του δὲν παρεῖχεν εἰς αὐτὰς τροφήν, διὰ νὰ συντηρῶνται ἐπὶ πλείονα ἔτη.

15. Τίγρις.

Ὅταν εἰς τὸ δάσος δὲν εὑρίσκῃ πλέον τροφήν, περιπλανᾶται περὶ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία καὶ ἁρπάζει μόσχους, πρόβατα καὶ αἶγας· ὅταν δὲ ἡ καταδίωξις τῶν ζῴων τούτων δὲν εἶνε εὔκολος, ἐφορμᾷ καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν ἡ τίγρις γευθῇ ἀνθρωπίνου κρέατος, τότε πλέον γίνεται ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου. Περιφρονεῖ πᾶσαν ἄλλην τροφὴν καὶ γίνεται τολμηροτέρα καὶ αἱμοβορωτέρα. Ἐμφωλεύει πλησίον τῶν χωρίων καὶ κωμῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐπιφέρει ἐρήμωσιν καὶ καταστροφήν. Ὁ γεωργὸς δὲν δύναται πλέον νὰ καλλιεργήσῃ τὸν ἀγρόν του, ἄνευ κινδύνου, οὐδὲ αἱ γυναῖκες νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς οἰκίας των διὰ νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ. Ὅταν κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οἱ ἐργά-

SISMANOGLIO TEGARO

ται ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸ χωρίον, προσβάλλονται καὶ σπαράσσονται ὑπὸ τῆς πεινώσης τίγρεως, ἥτις οὐδένα πλέον φοβεῖται.

Τὸ κυνήγιον τῆς τίγρεως εἶνε ἡ τερπνοτέρα διασκέδασις τῶν Ἰνδῶν, διότι πωλοῦσι τὸ δέρμα αὐτῆς, τὸ ὁποῖον εἶνε περιζήτητον. Τὸ κυνήγιον τῆς τίγρεως γίνεται ἐπὶ ἐλεφάντων, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἠσκημένοι εἰς αὐτὸ καὶ φέρουσιν ἐπὶ τῆς ράχεως μέγα καλαμόπλεκτον κάνιστρον διὰ τοὺς κυνηγούς.

Ἡ μὴ ἀνθρωποβόρος τίγρις ὠφελεῖ τοὺς ἰθαγενεῖς τῶν χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας αὕτη ζῇ· ἡ τίγρις δηλονότι αὕτη, δὲν τρώγει ὅλην τὴν λείαν της, ἀλλ' ἀφ' οὗ κορεσθῇ, ἀφίνει αὐτὴν καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν κρύπτην της, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ, μόλις δὲ τὴν ἀκόλουθον νύκτα ἐπανέρχεται καὶ τρώγει τὸ ὑπόλοιπον. Ἀλλ' οἱ ἰθαγενεῖς, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῶν κοράκων, σπεύδουσιν εἰς τὸν τόπον, ὅπου εὑρίσκεται τὸ θνησιμαῖον καὶ πορίζονται ἐξ αὐτοῦ τὴν τροφήν των· πολλάκις ὅμως προλαμβάνουσιν αὐτοὺς οἱ ἄγριοι κύνες καὶ αἱ ἀλώπεκες. Μόνος ὁ ρινόκερως καὶ ὁ ἐλέφας καταβάλλουσιν ἐνίοτε τὸ θηρίον τοῦτο. Ἐὰν ἡ τίγρις συλληφθῇ ζωντανὴ καὶ κλεισθῇ εἰς κλωβόν, χάνει ταχέως τὴν ἀγρίαν αὐτῆς τόλμην.

Ἐξ ὅλων τῶν θηρίων μόνη ἡ τίγρις τολμᾷ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ πράου ἀλλὰ καὶ ρωμαλεωτάτου βουβάλου, τὸν ὁποῖον πολλάκις νικᾷ· ὅταν ὅμως τὰ δύο ταῦ-

τα ζῶα παλαίωσιν ἐντὸς περιωρισμένου χώρου, ἡ τίγρις σχεδὸν πάντοτε ἡττᾶται.

Οἱ μυῶνες τῶν προσθίων ποδῶν τῆς τίγρεως εἶνε λίαν ἰσχυροί. Δι' ἑνὸς μόνου κτυπήματος συντρίβει τὸν τράχηλον καὶ τοῦ ἰσχυροτέρου ζώου.

Ἡ θήλεια τίγρις εἶνε ἀγριωτέρα, καὶ μάλιστα ὅταν ἀφαιρέσωσι τὰ νεογνά της.

---

40. Ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου.

Ἦτο πρωΐ. Ὁ ἥλιος εἶχεν ἀνατείλῃ, καὶ ἡ μικρὰ Ἑλένη ἐκοιμᾶτο ἀκόμη. Μία ἀκτὶς τοῦ ἡλίου διῆλθε διὰ τοῦ παραθύρου καὶ ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλένης ἀποροῦσα, διότι εὗρε μίαν κόρην κοιμωμένην εἰς τοιαύτην ὥραν. Ἀλλ' ἡ Ἑλένη ἐξυπνᾷ, τρίβει τοὺς ὀφθαλμούς της, βλέπει πέριξ αὐτῆς καὶ ἔπειτα διακρίνει τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου.

— Λαμπρὰ ἀκτίς, τῇ εἶπε τότε, σοὶ εὐχαριστῶ, διότι ἦλθες εἰς ἐπίσκεψίν μου. Βεβαίως πρὸ πολλοῦ ἦλθες. Εἰργάσθης πολὺ σήμερον;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ ἀκτίς, εἰργάσθην πολύ. Ὅταν μὲ στέλλῃ ὁ πατήρ μου, αὐστηρῶς μὲ διατάσσει νὰ μὴ παίζω καθ' ὁδὸν καὶ ἔχει δίκαιον· ποτὲ δὲν εἶμαι τόσον εὐχαριστημένη, ὅσον ὅταν ἐργάζωμαι.

— Ποῖος εἶνε ὁ πατήρ σου; ἠρώτησεν ἡ Ἑλένη.

SISMANOGLIO MILANO

— Ὁ Ἥλιος, ἀπεκρίθη ἡ ἀκτίς. Κατοικεῖ πολὺ ὑψηλά, εἰς τὸν οὐρανόν· εἶνε δὲ τόσον μέγας, ὥστε δὲν δύναται αὐτὸς νὰ καταβῇ εἰς τὴν γῆν, καὶ διὰ τοῦτο στέλλει τὰ τέκνα του. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, αἱ ἀδελφαί μου, εἶνε τὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην φωτίζουσι καὶ θερμαίνουσι τὴν γῆν. Ἐπειδὴ τὸ παράθυρόν σου εἶνε στενόν, αἱ ἀδελφαί μου δὲν εἰσῆλθον μετ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἔμειναν ἔξω καὶ φωτίζουσι τὴν πρόσοψιν τῆς οἰκίας.

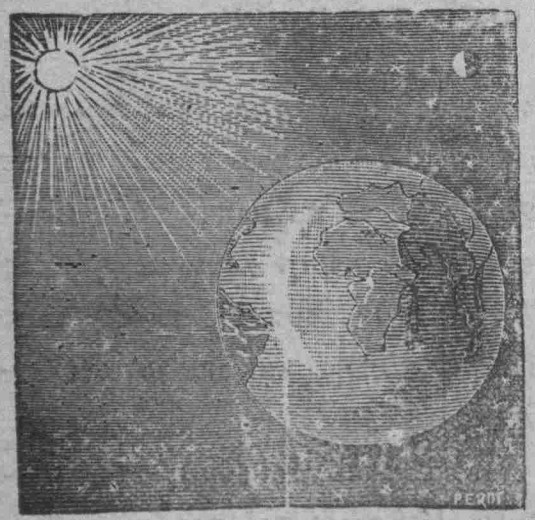

16. Ὁ Ἥλιος ἀνέτειλεν καὶ ἡ Ἑλένη ἐκοιμᾶτο.

—Εἰπέ μοι, ἐπανέλαβεν ἡ Ἑλένη, τί ἔκαμες καὶ τί εἶδες σήμερον κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν σου;

— Ὦ! ἐφώνησεν ἡ ἀκτίς. Εἶδον καὶ ἔκαμα πολλά, ἀλλὰ θὰ σοὶ διηγηθῶ ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν, διότι βιάζομαι.

Ἐξελθοῦσα ὄπισθεν τοῦ ὄρους εἰσῆλθον εἰς ἓν δάσος καὶ ἐφώτισα μίαν οἰκογένειαν κονίκλων τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν οὗτοι εἰσήρχοντο εἰς τὴν φωλεάν των. Ἦσαν κατηυχαριστημένοι, διότι ὅλην τὴν νύκτα εἶχον χορεύσῃ εἰς ἀγρὸν πλήρη τριφυλλίων.

Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ δάσους ἐφώτισα καὶ μίαν οἰκογένειαν κορυδαλῶν. Εὐθὺς ὡς μὲ εἶδεν ἡ μήτηρ των, ἐξύπνησε τὸν σύζυγόν της, ἔπειτα τὰ τέκνα της, καὶ πάντες ὁμοῦ ἤρχισαν τὸ γλυκύ των κελάδημα. Μετὰ ταῦτα ἐπεσκέφθην αἱμασιάν, παρὰ τὴν ὁποίαν ὑπῆρχεν ἓν ἄνθος κλειστόν· ἐθέρμανα αὐτὸ ὀλίγον καὶ εὐθὺς ἡ κάλυξ του ἠνεῴχθη. Ἐκεῖ πλησίον ἐξήτμισα τὴν δρόσον τῶν χόρτων, ἐθέρμανα μίαν μυῖαν καὶ ἐβοήθησα νὰ ὡριμάσωσιν αἱ σταφυλαί. Καὶ ἄλλα πολλὰ ἔκαμον, τὰ ὁποῖα θὰ σοὶ διηγηθῶ αὔριον.

— Ὦ! εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, καὶ τοῦτο, προσέθηκεν ἡ Ἑλένη. Σήμερον τὸ πρωὶ ἀπήντησας καὶ παιδία;

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ἡ ἀκτίς, καί τινα ἐξ αὐτῶν ἠγέρθησαν ἐκ τῆς κλίνης λίαν ἐνωρίς. Ἡ Ἀσπασία ἔδιδε τροφὴν εἰς τὰς ὄρνιθας. Ὁ Ἰωάννης ὡδήγει τὰς αἶγας τοῦ πατρός του εἰς τὸν λειμῶνα, ἐκεῖνος δὲ ἐθέριζε τὸν σῖτον. Ἐλησμόνησα νὰ σοὶ εἴπω, ὅτι ἐγὼ ἐργάζομαι πάντοτε μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου, διότι μόνη μου δὲν δύναμαι νὰ κατορθώσω μεγάλα πράγματα. Ὅλαι ὁμοῦ ὡριμάζομεν τὸν σῖτον καὶ τὰς ὀπώρας καὶ ξηραίνομεν τὰ διάβροχα ἐνδύματα. Τώρα πιστεύω ὅτι θὰ ἑτοιμασθῇς καὶ σὺ νὰ ἐργασθῇς, διότι ἡμεῖς αἱ ἀκτῖνες εὐχαριστούμεθα νὰ φωτίζωμεν ὅσους ἐργάζονται μόνον καὶ ὄχι τοὺς ὀκνηρούς.

— Ὡραία ἀκτίς, εἶπεν ἡ Ἑλένη, σοὶ εὐχαριστῶ δι'

© SISMANOGLIO

ὅσα μοὶ διηγήθης σήμερον. Ὅταν δ' ἐπανέλθῃς αὔριον, δὲν θὰ μὲ εὕρῃς ἐν τῇ κλίνῃ, ἀλλ' ἐργαζομένην.

Ἡ Ἑλένη ἠγέρθη ἀμέσως, ἠνέῳξε τὸ παράθυρον καὶ πολλαὶ ἀκτῖνες εἰσελθοῦσαι ἐρώτισαν τὸ δωμάτιον αὐτῆς. Τότε ἐνεδύθη καὶ ἤρχισε τὴν ἐργασίαν της μετὰ τῆς ἐπιθυμίας νὰ γίνῃ καλὸν καὶ ἐργατικὸν κοράσιον.

---

41. Ἀπρίλιος.

Ἀπρίλιος, Θεοῦ χαρά!
Ἡ χώρα εἶνε ἀνθηρά,
τὴν γῆν προσβλέπει οὐρανὸς
ἀνέφελος καὶ φωτεινός.

Εὐώδης αὔρα καὶ δειλὴ
τὴν χλόην τοῦ ἀγροῦ φιλεῖ,
καὶ θάλπει δίσκος χρυσαυγὴς
τοὺς θάλλοντας βλαστοὺς τῆς γῆς.

Εὐδία τόρα ποθητὴ
ἀπανταχοῦ ἐπικρατεῖ·
κακοκαιρία καὶ χειμὼν
μακρὰν ἀπῆλθον ἀφ' ἡμῶν.

Ἡ φύσις ἔχασε λοιπὸν
τὸ πρόσωπον τὸ σκυθρωπόν,
καὶ διαμένει σταθερὸς
ὡραῖος καὶ γλυκὺς καιρός.

Γλυκὺς ὁ καιρός, Θεοῦ χαρά!
Ἡ χώρα εἶνε ἀνθηρά,
καὶ ψάλλει εὐλαλον πτηνὸν
τὸ ᾆσμα τὸ ἐαρινόν.

Διὰ θερμῶν εὐλογιῶν,
λαοί, αἰνεῖτε τὸν Θεόν.
Τῶν ἀγαθῶν αὐτὸς πηγὴ
τὸ πᾶν εὐθύνει ἐν στοργῇ.

Ἀλέξ. Κατακουζηνός.

---

42. Ἡ κίσσα.

Ἡ κίσσα εἶνε πτηνὸν καὶ ἀνήκει εἰς τὸ γένος τῶν κοράκων. Τὸ σῶμα αὐτῆς, πλὴν τοῦ στήθους καὶ τῶν πλευρῶν, καλύπτεται ὑπὸ μέλανος πτερώματος, τὸ ὁποῖον ἀπαστράπτει μεταλλικῶς καὶ ἔχει ἀποχρώσεις χρυσοπρασίνου, χρυσοκυάνου, ἰώδους καὶ ἐρυθροῦ. Τὸ στῆθος καὶ αἱ πλευραὶ αὐτῆς εἶνε λευκαί. Τὸ ἰσχυρὸν ράμφος καὶ οἱ πόδες της εἶνε μέλανες. Ἡ μεγάλη σφηνοειδὴς οὐρά της, ὅταν βαδίζῃ, ταλαντεύεται ἄνω καὶ κάτω. Ἡ κίσσα ἡ μακρόουρος καλεῖται κοινῶς *καρακάξα*.

17. Κίσσα.

Ἡ κίσσα κτίζει τὴν φωλεάν της ἐπὶ ὑψηλῶν δένδρων, ἐντὸς τῶν δασῶν ἢ τῶν μεγάλων κήπων, πλησίον τῶν

πόλεων καὶ χωρίων. Κατασκευάζει αὐτὴν ἐκ φρυγάνων καὶ ἀκανθῶν, περιχρίει διὰ πηλοῦ, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν αὐτῆς ἐπιστρώνει διὰ λεπτῶν ἰνῶν, ῥιζῶν, τριχῶν καὶ πτερῶν. Διὰ νὰ προφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς καταιγίδος, περικαλύπτει διὰ λεπτῶν κλώνων, εἴσοδον δὲ ἀφίνει μόνον κατὰ τὰ πλάγια.

Ἡ κίσσα τίκτει ὀκτὼ ποικίλα, φαιὰ καὶ ἐλαιόχροα ᾠά, ρυπαροῦ πρασίνου χρώματος. Μετὰ ἐπώασιν εἴκοσιν ἡμερῶν ἐκκολάπτει τοὺς νεοσσούς, τοὺς ὁποίους περιποιεῖται καὶ τρέφει μετὰ πολλῆς στοργῆς. Ὄχι μόνον σκώληκας, κοχλίας, δημητριακοὺς καρποὺς καὶ ἄλλα φέρει εἰς τὰ τέκνα της, ἀλλὰ καὶ φονεύει, αὐτὴ ἡ τόσον δειλή, διάφορα ᾠδικὰ πτηνὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν κατοίκων τῶν ἀγρῶν. Ἰδοὺ τί δύναται νὰ κάμῃ ἡ μητρικὴ στοργή.

Τὴν κίσσαν, ὅταν πετᾷ, δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ἐκ τοῦ μέλανος καὶ λευκοῦ πτερώματος αὐτῆς, ἐκ τῶν στρογγύλων πτερύγων καὶ ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ταλαντευομένης οὐρᾶς της. Ὅταν καταβαίνῃ εἰς τὴν γῆν, βαδίζει μὲ βῆμα βραδύ, ἐνίοτε δὲ κάμνει καὶ ἓν ἢ δύο πηδήματα. Ἐὰν ἡ κίσσα συλληφθῇ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας καὶ τραφῇ δι' ἄρτου καὶ κρέατος, ἡμεροῦται τόσον πολύ, ὥστε πετᾷ ἔξω τῆς οἰκίας καὶ πάλιν ἐπιστρέφει, μανθάνει νὰ προφέρῃ λέξεις, συρίζει μικρὰ ἄσματα καὶ διασκεδάζει πολὺ τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει.

---

43. Τὸ ὕδωρ.

Τὸ ὕδωρ εἶνε τὸ ἀφθονώτερον καὶ γνωστότερον ἐξ ὅλων τῶν ὑγρῶν τῆς φύσεως· εἶνε δὲ ἀπαραίτητον διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν. Ἐν καθαρᾷ καταστάσει δὲν ἔχει οὔτε χρῶμα οὔτε ὀσμήν, ἀλλ' οὔτε γεῦσιν, καὶ εἶνε ρευστὸν εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν.

Τὸ ὕδωρ ἀποτελεῖ τὰς θαλάσσας, τοὺς ποταμούς, τὰ ρυάκια, τοὺς χειμάρρους καὶ τὰς λίμνας. Ὅταν δὲ ἐξατμίζεται βραδέως ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, μεταβάλλεται εἰς ὑδατμίδας, αἱ ὁποῖαι ἀνερχόμεναι εἰς τὰ ὑψηλότερα στρώματα τοῦ ἀέρος ψύχονται, συμπυκνοῦνται καὶ σχηματίζουσι λεπτοτάτας πομφόλυγας· αὗται δὲ πάλιν συσσωρεύονται καὶ ἀποτελοῦσι τὰ νέφη, τὰ ὁποῖα, ὅταν τὸ ψῦχος εἶνε ἀρκετόν, διαλύονται καὶ πίπτουσιν ἐν εἴδει βροχῆς εἰς τὴν γῆν· ὅταν δὲ ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος ταπεινωθῇ πολύ, μεταβάλλεται εἰς σῶμα στερεόν, ἤτοι πάγον. Τὸ ὕδωρ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ διαλύῃ τὰς εὐδιαλύτους οὐσίας, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται, καὶ ἡ ποιότης αὐτοῦ δὲν εἶνε παντοῦ ἡ αὐτή.

Τὸ ὕδωρ, ὡς ἐκ τῶν θέσεων, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκεται, λαμβάνει καὶ ἰδιαίτερον ὄνομα, λέγεται *θαλάσσιον*, *πηγαῖον*, *ποτάμιον*, *λιμνάζον*, *φρεατιαῖον* καὶ *μεταλλικόν*.

Ἐκ τοῦ ὕδατος γίνεται ὁ ἀτμός, τὸ νέφος, ἡ βροχή,

© SISMANOGLIO

ἡ χιών, ἡ χάλαζα, ἡ ὁμίχλη, ἡ δρόσος, ἡ πάχνη καὶ ὁ πάγος.

Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς λέγεται ὄμβριον ὕδωρ καὶ εἶνε καθαρώτατον. Περιέχει δὲ μεγάλην ποσότητα ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε θρεπτικώτατον καὶ χρησιμεύει πρὸς πόσιν καὶ πρὸς ἄρδευσιν τῶν κήπων καὶ τῶν ἀγρῶν.

---

44. Ἡ ἑορτὴ τῆς μητρός.

Ἡ Κλεονίκη δὲν ἠδυνήθη νὰ κοιμηθῇ ὅλην τὴν νύκτα· ἕνεκα δὲ τούτου ἠγέρθη λίαν πρωί, ἐξῆλθεν εἰς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας της, καὶ ἐκεῖ ἀνέμενε τὴν ἐξέγερσιν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς Φιλομήλας.

Μετ' ὀλίγον συνηντήθησαν αἱ δύο ἀδελφαί, ἡ δὲ Κλεονίκη ἠρώτησε·

— Κοιμᾶται ἡ μήτηρ μας, Φιλομήλα;

— Κοιμᾶται, ἀγαπητή μου ἀδελφή.

— Ἄ! πόσον χαίρω! Ἐφοβούμην μὴ ἐξυπνήσῃ καὶ δὲν προφθάσωμεν νὰ ἑτοιμάσωμεν τὴν ἀνθοδέσμην.

— Εἶνε ἀκόμη ἐνωρίς. Ὁ ἥλιος τόρα μόλις ἐχρύσωσε τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. Θὰ ἀργήσῃ νὰ ἐξυπνήσῃ.

— Ἐλθὲ λοιπὸν νὰ ὑπάγωμεν. Ποῦ εἶνε ὁ καλαθίσκος μας;

— Ἰδοὺ αὐτός, Κλεονίκη. Ἐντὸς αὐτοῦ εἶνε καὶ τὸ ψαλίδιον.

— Ἀλλὰ θὰ εὕρωμεν πολλὰ ἄνθη;

— Τῷ ὄντι, εἶνε Νοέμβριος, Κλεονίκη μου· ὅμως ἐλπίζω ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ κάμωμεν μίαν ὡραίαν ἀνθοδέσμην.

— Ἐνθυμεῖσαι, Φιλομήλα μου, τοὺς στίχους τοῦ ποιημάτιου;

— Τοὺς ἐνθυμοῦμαι, Κλεονίκη μου. Σχεδὸν ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἐκοιμήθην ἀπομνημονεύουσα αὐτούς.

— Καὶ ἐγὼ ὡσαύτως ἀπεστήθιζον τὸ ποιημάτιον καὶ σχεδὸν δὲν ἐκοιμήθην.

— Ἡ αὐτὴ λοιπὸν αἰτία δὲν μᾶς ἀφῆκε νὰ κοιμηθῶμεν ἡσύχως.

— Ναί, ἡ αὐτὴ αἰτία, Φιλομήλα μου, διότι ἀμφότεραι ἀγαπῶμεν τὴν καλήν μας μητέρα.

— Ὦ! πόσον θὰ χαρῇ!

— Ἄ! βεβαίως. Καὶ ὅταν χαίρῃ ἡ μήτηρ, ἡμεῖς χαίρομεν διπλασίως. Δὲν ἔχει οὕτω; Ἀλλ' ἂς ἀπαγγείλωμεν ἅπαξ ἔτι τὸ ποιημάτιον, διὰ νὰ ἴδωμεν, ἐὰν τὸ ἠξεύρωμεν καλῶς.

Μῆτερ μας, ὑπόδεξαί μας
μὲ μειδίαμα γλυκύ·
τὰς δειλὰς ἐνθ ἱρρυτέ μας·
ἔν σου νεῦμα ἐξαρκεῖ.

Ἑορτὴ μητρὸς γλυκείας
πάλιν ἔφθασε φαιδρά,

καὶ κατέχει τὰς καρδίας
εὐφροσύνη καὶ χαρά.

Πρὸς Θεὸν θερμὰς δεήσεις
πέμπομεν ἀπὸ ψυχῆς·
εἴθε μῆτερ μας νὰ ζήσῃς
ἔτη πλεῖστα εὐτυχῆς.

Ἀλέξ. Κατακουζηνός.

---

45. Ἡ δύναμις τῆς φύσεως.

Ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς ὀρθῆς ἢ κακῆς ἀνατροφῆς, τὴν ὁποίαν ἔλαβε παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ ἢ τοῦ παδαγωγοῦ, ἀποκτᾷ ἀρετάς τινας ἢ κακίας. Τὸ σύνολον τῶν ἀρετῶν ἢ κακιῶν ἀποτελεῖ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τὰ ζῷα ἔχουσι χαρακτῆρα, ὅστις εἶνε τόσον ποικιλώτερος, ὅσον τελειότερος εἶνε ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν. Ἀλλὰ τὸν χαρακτῆρα τῶν ζώων δὲν ἐπιτυγχάνει, ὅπως εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἡ χεὶρ τοῦ παιδαγωγοῦ, ἀλλὰ ἡ παντοδύναμος μήτηρ ἡ *φύσις*.

Καθὼς ὁ ἄνθρωπος, οὕτω καὶ τὰ ζῷα καθ' ἑκάστην ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ ἰδίου αὐτῶν γένους· εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, τοῦ ὁποίου μετέχουσι καὶ αὐτὰ τὰ ἔντομα, ἀποκαλύπτεται καὶ ἐκδηλοῦται ὁ χαρακτὴρ καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ζώου.

Ἂς παρατηρήσωμεν ἐπὶ στιγμὴν τὸν κάνθαρον, ὅστις κρύπτεται ἐντὸς τῆς ἄμμου καὶ ἐνεδρεύει τὴν λείαν του. Ἅμα ἴδῃ ἀναβαίνοντα κάνθαρόν τινα, ἐξορμᾷ ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατασπαράσσει διὰ τῶν ἰσχυρῶν του ἄνω σιαγόνων.

Τὴν αὐτὴν ἀναισθησίαν καὶ σκληρότητα, ἀλλὰ μετὰ μεγαλυτέρας πανουργίας, δεικνύει καὶ ἡ ἀράχνη, διὰ νὰ πορισθῇ τὴν τροφήν της. Οἱ ἱστοὶ τῆς ἀράχνης εἶνε παγίδες κατεσκευασμέναι μετὰ τελειοτέρας τέχνης καὶ μεγαλυτέρας εὐφυΐας. Τὸ ὕφασμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον βλέπομεν ἐν σχήματι τροχοῦ ἢ χωνίου, ἐξυφάνθη ὑπὸ τῆς ἀράχνης, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παγίς. Ἡ ἀράχνη κάθηται εἰς τὸ μέσον τοῦ τροχοειδοῦς ἱστοῦ της ἢ κρύπτεται εἰς τὰ ἀκρότατα νήματα αὐτοῦ οὕτως, ὥστε τὸ παλάτιόν της νὰ φαίνηται ἀκατοίκητον. Ἐὰν δὲ μυιά τις συλληφθῇ εἰς τὸ δίκτυον ἐφορμᾷ ἡ ἀράχνη ταχεῖα ὡς ἀστραπὴ καὶ ἐκμυζᾷ τὸ αἷμα τοῦ δυστυχοῦς θύματος.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον πορίζεται τὴν τροφήν του καὶ τὸ αἱμοβόρον νευρόπτερον ἔντομον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται *μυρμηκολέων*.

Οὗτος σκάπτει χωνοειδῆ τινα λάκκον εἰς τὴν ἄμμον. Εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ κάθηται ὁ ληστὴς καὶ περιμένει μεθ' ὑπομονῆς, ἕως ὅτου ἔντομόν τι κατολισθήσῃ εἰς τὴν παγίδα του. Ὅταν δὲ ἐμπέσῃ εἰς τὸν λάκκον τοῦτον μικρός τις κάνθαρος ἢ ἄλλο τι ζωΰφιον, εὐθὺς τοῦτο

SISMANOGLIO

εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν σιαγόνων τοῦ μυρμηκολέοντος. Ὅσον καὶ ἂν ἀγωνισθῇ τότε τὸ δυστυχὲς θῦμα διὰ νὰ σωθῇ ἡ ἠττά του πάντοτε δίδει τὸ πέρας εἰς τὸν ἀγῶνα.

Μία ἀράχνη φέρουσά ποτε σάκκον πλήρη ᾠαρίων ἐνέπεσεν εἰς τὸν λάκκον τοῦ μυρμηκολέοντος. Ἀμέσως οὗτος ὥρμησε κατ' αὐτῆς καὶ ἁρπάσας τὸν σάκκον. Ἀλλ' ἡ ἀράχνη δὲν ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὰ ᾠάριά της καὶ ἀντεπετέθη κατὰ τοῦ μυρμηκολέοντος.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μονομαχίας ταύτης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦτο ἀόριστον, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ λῃστὴς ἐνίκησε καὶ ἐξηφανίσθη μετὰ τοῦ σάκκου καὶ τῆς ἀράχνης εἰς τὴν παγίδα του.

Ὅμοιοι λῃσταὶ ὑπάρχουσι καὶ μεταξὺ τῶν μαλακίων, καθὼς π. χ. ὁ θαλάσσιος πολύπους, ὁ τολμηρότατος οὗτος πειρατὴς τῶν κατοίκων τῆς θαλάσσης. Οἱ πλόκαμοι αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐκτυλίσσονται καὶ συμπλέκονται χαλαρῶς πλησίον τοῦ στόματος αὐτοῦ ἔχουσι μεγάλην δύναμιν καὶ εὐκινησίαν. Ὅταν καρκῖνός τις ἢ ἰχθὺς πλησιάσῃ εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐνεδρεύει ὁ πολύπους, πάραυτα συλλαμβάνεται καὶ συνθλίβεται ὑπὸ τῶν μαλακῶν αὐτοῦ πλοκάμων.

Ἡ φυσικὴ πανουργία τοῦ πολύποδος φαίνεται καὶ ἐκ τούτου. Κατασκευάζει δῆλα δὴ μόνος του ἐνέδραν ἐκ λίθων εἰς τὴν ὁποίαν κρύπτεται καὶ περιμένει τὴν λείαν του. Λοιπὸν ἅμα ὡς ἴδῃ καρκῖνον ἢ ἰχθύν, ὅστις

κολυμβᾷ ταχέως, ἐκτείνει ἀστραπηδὸν τοὺς εὐλυγίστους πλοκάμους του καὶ συλλαμβάνει τὴν βοράν του.

Καὶ ἡ αἰτία τῶν πανουργιῶν καὶ τῶν φονικῶν τούτων σκηνῶν εἰς τὰ ζῷα εἶνε ἀνάγκη τοῦ στομάχου. Τὰς αἱματηρὰς ταύτας σκηνὰς ἐπιβάλλει εἰς τὰ ζῷα ἡ φύσις, τὸ ὁρμέμφυτον.

Ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τιμιότητος νὰ ποριζώμεθα τὸν ἄρτον μας καὶ νὰ σεβώμεθα τὰ πράγματα τοῦ πλησίον μας. Πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν αὐτόν, διότι ὅσοι κλέπτουσι καὶ ἁρπάζουσι τὰ πράγματα τοῦ πλησίον τιμωροῦνται καὶ μισοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

---

46. Ὁ κορυδαλός.

Ὅταν ὁ γεωργὸς μεταβαίνῃ εἰς τὸν ἀγρόν του ἢ διὰ νὰ ἀρόσῃ αὐτὸν ἢ διὰ νὰ σπείρῃ σῖτον, ὕπερθεν αὐτοῦ ἵπταται πολλάκις κυκλοειδῶς μικρὸν καὶ χαριέστατον πτηνὸν ᾄδον μελῳδικῶς. Δὲν στέκει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ τῶν δένδρων, ὄχι· ὅταν ψάλλῃ, πετᾷ ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα. Τὸ πτηνὸν τοῦτο ὀνομάζεται *κορυδαλός*.

Ἔχει χρῶμα φαιόν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει λόφον πτερωτόν, εἰς δὲ τοὺς πόδας του ἰσχυρὸν πλῆκτρον, ὡς ὁ ἀλέκτωρ.

Ὁ κορυδαλὸς ἀρχίζει τὸ ᾆσμά του περὶ τὸν ὄρθρον·

δι' αὐτοῦ δὲ εὐχαριστεῖ τὸν πανάγαθον Θεόν, διότι τῷ ἐχάρισεν εὐχάριστον νύκτα, καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς σκώληκας καὶ σπόρους τοὺς ὁποίους τὸν ἐβοήθησε νὰ εὕρῃ. Ἤδη σιγᾷ καὶ δὲν φαίνεται οὐδαμοῦ. Ποῦ ἐκρύβη; Ἐὰν μεταβῶμεν εἰς τὸν σιτῶνα καὶ ἀναζητήσωμεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἀχύρων, θὰ τὸν ἐπανίδωμεν πάλιν.

Ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶνε ἐκτισμένη ἡ φωλεά του ἐκ χλόης καὶ τριχῶν καὶ περιέχει μικρότατα ᾠά. Ταῦτα ταχέως ἐκολλάπτονται καὶ μικρὰ δειλὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσιν εἰσέτι πτέρυγας, ἀνατείνουσι τὸ λεπτὸν καὶ ὀξὺ αὐτῶν ράμφος διὰ νὰ φάγωσιν ὅ,τι ἔφερεν εἰς αὐτὰ ὁ πατήρ των. Ὅταν ἔρχηται τὸ φθινόπωρον καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσιν εἰς τὴν γῆν, οἱ κορυδαλοί μας τότε ἀποδημοῦσιν εἰς θερμότερα κλίματα, ὅπου ὑπάρχουσιν ἄφθονοι σπόροι καὶ σκώληκες, ἐν ᾧ ἐδῶ πάγοι καὶ χιόνες καλύπτουσι τὴν γῆν.

Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο ἐναέριον ταξείδιον πολλοὺς κινδύνους διατρέχουσιν οἱ κορυδαλοί.

Ὅλην τὴν ἡμέραν πετῶσι, τὴν δ' ἑσπέραν κατέρχονται ἀπηυδημένοι ἐπὶ τῶν δένδρων ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ ζητήσωσι τροφὴν καὶ ἀναπαυθῶσιν. Αἴφνης διακρίνουσιν ἐκεῖ που πλησίον καλύβην καὶ πέριξ αὐτῆς ἐσκορπισμένους κόκκους σίτου καὶ ἄλλων καρπῶν. Οἱ κορυδαλοὶ σκέπτονται ὀλίγον καὶ ἔπειτα περιχαρεῖς σπεύδουσι πρὸς συλλογὴν αὐτῶν. Ἄχ! ἀγνοοῦσιν οἱ δυστυχεῖς ὅτι ὁ ἰξευτής, ὅστις ἐνεδρεύει ἐν τῇ καλύβῃ

ἐκείνῃ ἀπὸ πρωΐας, ἔχει στήσῃ τὰ δίκτυά του, τὰς ἰξόβεργας καὶ ἄλλας κατ' αὐτῶν παγίδας.

Ἐπὶ τέλους οἱ κορυδαλοὶ συλλαμβάνονται· ὁ δὲ ἰξευτὴς ἢ κλείει αὐτοὺς εἰς κλωβὸν καὶ ἀναρτᾷ ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου του, διὰ νὰ ἀκούῃ καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὸ γλυκὺ κελάδημά των, ἢ πωλεῖ εἰς τοὺς πλουσίους, τῶν ὁποίων συνήθως κοσμοῦσι τὴν πολυτελῆ τράπεζαν.

Πόσον λυποῦμαι τοὺς κορυδαλούς! Ἐγώ, ἂν συνελάμβανόν ποτε κορυδαλόν, θὰ ἐμιμούμην τὴν μικράν μας Ἄνναν. Αὕτη εἶχεν ἕνα κορυδαλόν, ὅστις διὰ τοῦ κελαδήματός του ἔτερπε πάντας τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὅτε ὅμως οἱ ἀδελφοί του ἐπανήρχοντο τὸ ἔαρ, ὁ κορυδαλὸς ἔπαυε τὸ ᾄσμά του καὶ ποικιλοτρόπως ἐδείκνυε τὴν λύπην του. Ἐπτερύγιζεν ἀνήσυχος ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ καὶ ἔπειτα ἔστεκε κρύπτων τὴν μικρὰν κεφαλήν του μεταξὺ τῶν πτερύγων του.

Ἡ Ἄννα τότε ἐλυπήθη τὸν κορυδαλὸν καὶ ἀφῆκε τὴν θύραν τοῦ κλωβοῦ ἀνοικτὴν διὰ νὰ φύγῃ. Ὁ κορυδαλὸς περιχαρ�ὴς ὥρμησεν ἔξω καὶ ἐπέταξεν ὑψηλά, πολὺ ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα, ὅπου ἔψαλε τόσον μελῳδικῶς, ὥστε οἱ διερχόμενοι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἔμειναν ἐκστατικοὶ καὶ τὸν ἤκουον.

Ἀλλ' ἡ μικρὰ Ἄννα ἔχαιρε περισσότερον, διότι τῷ ἐχάρισε τὴν ἐλευθερίαν του.

Καὶ ὅτε ἐνίοτε μετέβαινεν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ἤκουεν ᾄσμα κορυδαλοῦ, ἔλεγε· «Μήπως εἶνε ὁ κορυδαλός μου;»

SISMANOGLIO

47. Τὸ ἔρημο πουλί.

'Σὲ κῆπο ἀνθισμένο
ἀπ' τὸν καλὸ καιρὸ
'ς ἕνα κλαδὶ χλωρὸ
πουλάκι ζωηρὸ

καὶ μυριοπλουμισμένο
μὲ εὔθυμη λαλιὰ
ἐπῆγε τὸ καϋμένο
νὰ κτίσῃ τὴ φωλιά.

'Αρχίζει τὴ δουλειά του
μ' ἐλπίδα καὶ χαρά,
ἀροΐγει ζωηρὰ
τὰ πλουμιστὰ πτερά,

καὶ πόσ' εἶν' ἡ χαρά του,
ὅταν συλλογισθῇ
πῶς θὰ 'χουν τὰ παιδιά του
μιὰ κάμαρα ζεστή!

Μιὰ 'μέρα, μαύρη 'μέρα,
ὅπλο πολὺ σκληρὸ
τοῦ 'ξύπλωσε νεκρὸ
τὸ 'ταῖρι τὸ μικρό.

Κι' ἀπὸ σφοδρὸ ἀέρα
'κρημνίσθη κ' ἡ φωλιά·

μένει ὀρφαν' ἡ μητέρα,
πρὶν 'βγάλῃ τὰ πουλιά!

Μοναχὴ 'ς τὸ κλαδάκι,
'ποῦ εἶνε ἡ φωλιά,
'θυμᾶται τὰ παληά,
καὶ μὲ γλυκειὰ λαλιὰ

ἀρχίζει τραγουδάκι
λυπητερὸ πολὺ
τὸ ἔρημο πουλάκι,
τὸ ἔρημο πουλί.

Ι. Πολέμης.

---

48. Ὁ ἥλιος.

Ὁ ἥλιος εἶνε σῶμα οὐράνιον αὐτόφωτον. Τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης αὐτοῦ διατηροῦσι τὴν ζωὴν τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν. Ταῦτα διὰ νὰ ζήσωσιν ἔχουσι τόσην ἀνάγκην φωτὸς καὶ θερμότητος, ὅσην καὶ ἀέρος.

Τὰ ζῷα, τὰ ὁποῖα ζῶσιν εἰς τὸ σκότος, ὠχριῶσι, φθίνουσι καὶ μαραίνονται. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ μεταλλεῖα καὶ ἀνθρακωρυχεῖα ἀποβάλλουσι τὸ ρόδινον χρῶμα τῶν παρειῶν των, ἡ δὲ ὄψις των γίνεται ὠχρά, καθὼς τῶν νεκρῶν. Καὶ τὰ φυτὰ δὲ αὐτά, ἄνευ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, οὔτε ἀναπτύσσονται, οὔτε ἀνθοῦσιν, ἀλλὰ μαραίνονται.

Ὀλίγα μόνον εὐτελῆ φυτά, καθὼς οἱ μύκητες, αὐξάνουσι καὶ εἰς τὸ σκότος, ὅλα δὲ τὰ ἄλλα μαραίνονται χωρὶς αὐτοῦ.

Ἐὰν σπείρωμεν κόκκον σίτου εἰς ἀγγεῖον καὶ θέσωμεν αὐτὸ εἰς ὑπόγειον σκοτεινὸν πλησίον παραθύρου, διὰ τοῦ ὁποίου εἰσέρχεται φῶς, ὁ καυλὸς τοῦ φυτοῦ θὰ κυρτωθῇ πρὸς τὸ μέρος τοῦ φωτός.

Τὰ ποικίλα καὶ ζωηρὰ χρώματα τῶν ἀνθέων, τὸ τερπνὸν πράσινον χρῶμα τῶν φύλλων, ἡ ὡρίμανσις τῶν καρπῶν καὶ ὅλαι αἱ καλλοναὶ τῶν φυτῶν ὀφείλονται εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Προσέτι καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου εἶνε ἀναγκαία εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν.

Εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους τινὰ φυτὰ καὶ δένδρα εἶνε πελώρια εἴτε κατὰ τὸ ὕψος εἴτε κατὰ τὸ πλάτος. Εἰς τὰ ψυχρὰ ὅμως κλίματα ἢ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων τὰ δένδρα εἶνε μικρὰ καὶ σπάνια.

Τὸ μέγεθος τοῦ ἡλίου εἶνε τεράστιον, ἀλλὰ φαίνεται εἰς ἡμᾶς ὡς μικρὸς δίσκος, διότι εἶνε πολὺ μακρὰν ἡμῶν.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἡλίου εἰς τὸν ὁρίζοντα λέγεται *ἀνατολή*, ἡ δὲ ἀπόκρυψις αὐτοῦ *δύσις*. Θαυμασία εἶνε ἡ μεγαλοπρέπεια, μετὰ τῆς ὁποίας ἀνατέλλει ὁ ἥλιος ὡς μονάρχης τῆς ἡμέρας.

Ἐπειδὴ εἶνε σῶμα λαμπρότατον καὶ εὐεργετικώτατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι, καὶ ἰδίως οἱ

Πέρσαι, ἐλάτρευσαν αὐτὸν ὡς Θεόν. Ὅτε ὅμως ἦλθεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον, ἡ λατρεία τοῦ ἡλίου ἔπαυσε, θεωρεῖται δέ, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα ὄντα, κτίσμα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθοῦς Θεοῦ.

---

49. Ὁ ἥλιος.

Ὦ ἥλιε, τὰς τόσας σου ἀκτῖνας πόθεν ἔχεις;
ὦ ταχυδρόμε τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἦσο καὶ ποῦ τρέχεις;
Ὁπόταν τὴν αὐγὴν φανῇς, τί φέγγος καὶ τί κάλλος;
ἐνώπιόν σου φαίνεται ἀστὴρ φωσφόρος ἄλλος;

Ἁρματηλάτης τὰς στιλπνὰς ἡνίας σου λαμβάνεις,
ἀπ' ἄκρων φεύγεις οὐρανοῦ καὶ μέχρις ἄκρων φθάνεις,
ἐκτείνων δὲ ὡς βασιλεὺς τὰς χεῖράς σου τὰς πλήρεις
χρυσίον ἄνωθεν ἡμῶν καὶ μαργαρίτας σπείρεις.

Σύμπαν.

---

50. Δημήτηρ καὶ Τριπτόλεμος.

Α'.

Ἡ Δημήτηρ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας καὶ ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς τῶν θεῶν Διός· ἦτο δὲ προστάτρια τῆς γεωργίας καὶ τῆς εὐφορίας τῆς γῆς.

Ἡ Δημήτηρ εἶχε θυγατέρα τὴν ὡραίαν Περσεφόνην.

SISMANOGLIO

Αὕτη ἡμέραν τινὰ ἐξῆλθε μετὰ τῶν Ὠκεανίδων, τῶν θυγατέρων τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος, εἰς τοὺς ἀνθοφόρους λειμῶνας, ὅπου ἔπαιζε μετ' αὐτῶν καὶ ἔδρεπον διάφορα ἄνθη, ρόδα καὶ εὔοσμα ἴα. Ἐκεῖ εἰς ἀπόστασίν τινα βλέπει θαυμαστὸν νάρκισσον, ὅστις διέχεε τὴν εὐωδίαν του εἰς ὅλα τὰ πέριξ.

Ἡ Περσεφόνη ἔμεινεν ἔκθαμβος, ἀπεμακρύνθη τῶν συντρόφων της καὶ ἔτεινε τὰς δύο χεῖράς της, διὰ νὰ δρέψῃ τὸν νάρκισσον. Ἀλλ' αἴφνης ἐσχίσθη ἡ γῆ καὶ ἐξῆλθεν ὁ Πλούτων μετὰ τῶν πυριπνόων ἵππων του, ἥρπασε τὴν Περσεφόνην καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ἅρματός του.

Ἡ Περσεφόνη ἐκραύγαζε γοερῶς. Ἡ Ἑκάτη ἐκ τοῦ ἄντρου αὐτῆς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς Περσεφόνης καὶ ὁ Ἥλιος, ὅστις ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ὡραίου θόλου βλέπει τὰ πάντα, εἶδε τὴν ἁρπαγὴν τῆς κόρης.

Τὰς κραυγὰς τῆς Περσεφόνης ἤκουσε καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς Δημήτηρ μεγάλην δὲ ἠσθάνθη λύπην ἐν τῇ καρδίᾳ της καὶ εὐθὺς ἀπέσπασε τὸ κρήδεμνον ἐκ τῆς κεφαλῆς της, ρίψασα δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων κυανοῦν κάλυμμα ἔτρεχε ταχεῖα ὡς πτηνόν, ἐρωτῶσα θεοὺς καὶ ἀνθρώπους περὶ τῆς θυγατρός της.

Ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν πληροφορίαν τινά. Ἐννέα ἡμέρας περιεφέρετο μὲ δᾷδας εἰς τὰς χεῖρας, καὶ οὔτε ἀμβροσίαν ἔτρωγεν οὔτε νέκταρ ἔπινεν οὔτε τὸ σῶμά της ἔλουε. Τὴν ἐνδεκάτην ὅμως ἡμέραν.

συνήντησεν αὐτὴν ἡ Ἑκάτη καὶ τῇ εἶπεν· — Ἀγλαόδωρε Δήμητερ, τίς ἥρπασε τὴν κόρην σου καὶ σὲ ἐβύθισεν εἰς λύπην; Τὴν φωνὴν τῆς ἁρπαζομένης ἤκουσα, δὲν εἶδον ὅμως τίς ἦτο ὁ ἁρπαξ αὐτῆς. Ἐξ ἅπαντος ὁ τὰ πάντα βλέπων Ἥλιος θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ.

Ἡ Δημήτηρ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' εὐθὺς ἀνεχώρησε μετὰ τῆς Ἑκάτης, ὑπῆγον πρὸς τὸν Ἥλιον καὶ ἐστάθησαν πλησίον τῶν ἵππων του.

Ἡ δὲ σεβαστὴ θεὰ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Ἥλιε, ἂν ποτε ἢ διὰ λόγου ἢ δι' ἔργου σοὶ ἠὐχαρίστησα, μὴ κρύψῃς, ἀλλ' εἰπέ μοι, διότι σὺ ἐκ τοῦ αἰθέρος βλέπεις εἰς ὅλην τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, εἰπέ μοι, τίς θεὸς ἢ ἄνθρωπος ἥρπασε τὴν ἀγαπητήν μου θυγατέρα;

— Ἄνασσα Δήμητερ, θὰ μάθῃς ὅ,τι γνωρίζω. Ὁ Πλούτων ἥρπασε τὴν θυγατέρα σου καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸν σκοτεινὸν Ἅδην· τῆς ἁρπαγῆς δὲ ταύτης αἴτιος δὲν εἶνε ἄλλος παρὰ ὁ Ζεύς, διότι τῇ ἀδείᾳ αὐτοῦ ἥρπασε τὴν Περσεφόνην σου ὁ Πλούτων, διὰ νὰ τὴν λάβῃ σύζυγόν του. Ἀλλὰ δὲν ἔχεις δίκαιον νὰ λυπῆσαι, διότι ὁ Πλούτων δὲν εἶνε κακὸς γαμβρός.

Ἡ Δημήτηρ μαθοῦσα ταῦτα ἐλυπήθη ἔτι περισσότερον, ὠργίσθη δὲ κατὰ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν καὶ ἀναχωρήσασα ἐκ τοῦ Ὀλύμπου περιεφέρετο εἰς ὅλην τὴν γῆν ὑπὸ μορφὴν θνητῆς γυναικός.

© SISMANOGLIO MEGARO

Β'

Ἐν ᾧ περιεφέρετο οὕτω, ἔφθασεν εἰς τὴν Ἐλευσῖνα καὶ ἐκάθησεν ἐπί τινος λίθου ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐλαίας, πλησίον τοῦ φρέατος, ἐκ τοῦ ὁποίου ὑδρεύοντο οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως· ἦτο δὲ πολὺ λυπημένη.

Μετ' ὀλίγον ἦλθον εἰς τὸ φρέαρ διὰ νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ, ἔχουσαι χαλκᾶς ὑδρίας, αἱ θυγατέρες τοῦ Κελεοῦ, βασιλέως τῆς Ἐλευσῖνος, ὡραῖαι ὡς θεαί. Εἶδον τὴν λυπημένην γραῖαν, ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὴν καὶ μετὰ συμπαθητικῆς φωνῆς τὴν ἠρώτησαν·

— Τίς εἶσαι; πόθεν ἔρχεσαι, γραῖα; Διὰ τί κάθησαι ἐδῶ μακρὰν τῆς πόλεως καὶ δὲν ἔρχεσαι εἰς τὰς οἰκίας; Ἐκεῖ θὰ εὕρῃς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι θὰ σὲ ἀγαπῶσιν.

Εἰς τοὺς ἀγαθοὺς τούτους λόγους τῶν θυγατέρων τοῦ Κελεοῦ ἡ γραῖα ἀπήντησεν·

— Εἶμαι ξένη· κλέπται μὲ ἥρπασαν ἐκ τῆς Κρήτης, κατώρθωσα δὲ νὰ διαφύγω ἐκ τῶν χειρῶν των καὶ ἔφθασα εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Εὔχομαι νὰ σᾶς δώσωσιν οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ὅσα ἀγαθὰ ἐπιθυμεῖ ἡ ἀγαθὴ καρδία ὑμῶν· ἐμὲ δὲ λυπήθητε, ἀγαπηταὶ κόραι, καὶ ὁδηγήσατε εἰς πλουσίαν τινὰ οἰκίαν, διὰ νὰ ἐκτελῶ ὅσα ἔργα δύναται νὰ κάμῃ γραῖα γυνή. Δύναμαι καὶ νεογνὸν τέκνον νὰ περιποιῶμαι καὶ οἰκίαν νὰ φυλάττω, ἔτι δὲ καὶ νὰ διδάσκω χειροτεχνήματα τὰς γυναῖκας.

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπεκρίθη ἡ Καλλιδίκη, μία τῶν θυγατέρων τοῦ Κελεοῦ.

— Σεβαστὴ γραῖα, σοὶ εὐχαριστῶ διὰ τὰς εὐχάς σου προθύμως δὲ θὰ σοὶ εἴπω τίνες εἶνε οἱ πλούσιοι τῆς πόλεώς μας. Εἰς τὴν Ἐλευσῖνα πλούσιοι εἶνε ὁ Διοκλῆς, ὁ Πολύξενος, ὁ Εὔμολπος, ὁ Δόλιχος καὶ ὁ σεβαστὸς πατήρ μας· πάντες οὗτοι ἔχουσι γυναῖκας, αἵτινες προθύμως θὰ σὲ ὑποδεχθῶσιν· ἀλλ' ἐὰν θέλῃς περίμεινον ὀλίγον νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν μητέρα μας τὴν Μετάνειραν. Ἴσως διατάξῃ νὰ σὲ παραλάβωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, διότι ἔχει μικρὸν υἱόν, τὸν ὁποῖον ἐὰν ἀναθρέψῃς καλῶς, θὰ σοὶ δώσῃ πολλὰ δῶρα.

Ἡ γραῖα ἐδέχθη, αἱ δὲ κόραι, ἀφ' οὗ ἐπλήρωσαν τὰς ὑδρίας των, ἐπανῆλθον ταχέως εἰς τὸν οἰκόν των καὶ διηγήθησαν ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν.

Ἡ καλὴ Μετάνειρα διέταξεν αὐτὰς νὰ προσκαλέσωσι τὴν γραῖαν, ἐκεῖναι δὲ ὡς ἔλαφοι πηδῶσαι ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἶχον ἀφήσῃ αὐτήν. Ἀφ' οὗ δὲ παρέλαβον αὐτήν, ὡδήγησαν εἰς τὴν οἰκίαν ἐνώπιον τῆς μητρός των.

Ἡ Μετάνειρα ἐκράτει εἰς τὸν κόλπον της τὸν μικρὸν υἱόν της καὶ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως τὴν γραῖαν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτήν.

— Χαῖρε, καλῶς ἦλθες· φαίνεσαι ὅτι κατάγεσαι ἐκ καλοῦ γένους. Οἱ θεοὶ ὅμως πολλάκις δίδουσι συμφοράς, τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ὑποφέρωσιν ἀγογγύ-

© ISMANOGLIO

στως. Τόρα ἀφ'οὗ ἦλθες εἰς τὸν οἰκόν μου, θὰ ἔχῃς ὅσα καὶ ἐγὼ ἀγαθά. Σοὶ ἐμπιστεύομαι τὸ βρέφος μου τοῦτο, τὸν Δημοφῶντα μου, διὰ νὰ τὸν ἀναθρέψῃς ὡς πρέπει, ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ ἀνταμείψω γενναίως.

Ἡ γραῖα ἀπεκρίθη·

— Καὶ σύ, ὦ γύναι, χαῖρε· εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμεῖς. Προθύμως ἀναλαμβάνω τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ σου, τὸν ὁποῖον θὰ περιποιῶμαι ὡς ἰδικόν μου.

Γ΄

Ἡ Δημήτηρ μείνασα πλέον εἰς τὰ λαμπρὰ ἀνάκτορα τοῦ Κελεοῦ ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ μικροῦ Δημοφῶντος. Δὲν ἔτρεφε δὲ τὸ παιδίον διὰ συνήθους τροφῆς, οὔτε διὰ γάλακτος, ἀλλ' ἔχριεν αὐτὸ δι' ἀμβροσίας, διὰ νὰ τὸ καταστήσῃ ἀγήρατον καὶ ἀθάνατον.

Τὸ παιδίον ηὔξανε θαυμασίως καὶ ἦτο ἡ χαρὰ τοῦ οἴκου. Ἐθαύμαζον δὲ οἱ γονεῖς, διότι ηὔξανε τόσον ταχέως καὶ ἐγένετο τόσον ὡραῖον.

Ἀλλὰ νύκτα τινὰ θελήσασα ἡ Μετάνειρα νὰ ἴδῃ τί κάμνει τὸ τέκνον της, εὑρέθη ἐνώπιον φρικτοῦ θεάματος. Ἡ γραῖα ἐβύθιζε τὸν Δημοφῶντα ὑπὸ τὸ πῦρ, ὡς δαυλόν. Τοῦτο ἰδοῦσα ἡ Μετάνειρα κατελήφθη ὑπὸ τρόμου καὶ κτυπήσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων της ἀνέκραξεν· — Ὦ τέκνον μου, ἡ ξένη σὲ καίει!

Ἡ δὲ θεὰ ὀργισθεῖσα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ πυρὸς τὸ παιδίον καὶ εἶπεν·

— Ὑμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἶσθε μωροὶ καὶ δὲν δύνασθε νὰ προγνωρίζητε οὔτε τὸ καλὸν οὔτε τὸ κακόν· ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός, ὅτι θὰ ἔκαμνον ἀθάνατον τὸν ἀγαπητόν σου υἱόν. Ἔβαλλον αὐτὸν εἰς τὸ πῦρ, διὰ νὰ κατατρώγῃ τοῦτο τὰς φθαρτὰς σάρκας του· ἀλλὰ τόρα δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὴν κοινὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων, θὰ ἀπολαύσῃ ὅμως αἰωνίων τιμῶν, διότι ἠξιώθη νὰ καθίσῃ ἐπὶ τῶν γονάτων μου καὶ νὰ κοιμηθῇ εἰς τὰν ἀγκάλας μου. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Δημήτηρ τὴν ὁποίαν μεγάλως τιμῶσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ θεοί, ἀλλ' ἂς σπεύσῃ ὁ δῆμος νὰ ἀνεγείρῃ πρὸς τιμήν μου μέγαν ναὸν ὑπεράνω τῆς Καλλιχόρου πηγῆς ἐπὶ τοῦ λόφου, ἐγὼ δὲ θὰ διατάξω τὰς τελετάς, διὰ τῶν ὁποίων ἔπειτα θὰ μὲ ἐξιλεώσητε.

Εὐθὺς δὲ μετέβαλεν ἀνάστημα καὶ μορφήν, ἀπέβαλε τὸ γῆρας καὶ περιεβλήθη ὅλην τὴν οὐρανίαν καλλονήν της. Θεία δὲ εὐωδία διεχύθη ἐκ τῶν πέπλων της, ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν της καὶ ἡ ξανθὴ κόμη ἐκυμάτισεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς.

Ἡ Μετάνειρα ἔμεινεν ἄφωνος ἐκ τοῦ φόβου λησμονήσασα καὶ αὐτὸ τὸ τέκνον της. Ὅτε δὲ συνῆλθε, μετέβη καὶ διηγήθη ταῦτα εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς Κελεόν. Οὗτος δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν συγκαλέσας τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν διέταξε νὰ οἰκοδομήσωσιν ἐπὶ τῆς

SISMANOGLIO

κορυφῆς τοῦ λόφου περικαλλῆ ναὸν τῆς Δήμητρος. Ὅλοι ὑπήκουσαν καὶ ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν. Τάχιστα δὲ εἰς μίαν ἡμέραν ἔκτισαν τὸν ναόν, διότι ἐβοήθει αὐτοὺς καὶ ἡ θεά.

Ἡ Δημήτηρ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν ναόν, ἐκάθητο ἐκεῖ μακρὰν τῶν ἄλλων θεῶν βαθέως λυπημένη διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς θυγατρός της. Ὀργιζομένη δὲ κατὰ τῶν θεῶν ἔδωκε μεγάλην δυστυχίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ γῆ δὲν παρήγαγε οὐδὲν σπέρμα· οἱ βόες ἀνωφελῶς ἔσυρον εἰς τοὺς ἀγροὺς τὰ καμπύλα ἄροτρα· πολλὴ δὲ κριθὴ ἐσπείρετο ἀνωφελῶς εἰς τὴν γῆν. Ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκινδύνευε νὰ ἀποθάνῃ ὑπὸ φρικτοῦ λιμοῦ, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ θεοὶ ἐκινδύνευον νὰ στερηθῶσι τὰς θυσίας.

Ὁ Ζεὺς ἐνόησε τὴν αἰτίαν τῆς δυστυχίας ταύτης καὶ ἔπεμψε πρῶτον τὴν χρυσόπτερον Ἶριν, διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὴν καλλίκομον Δήμητρα. Αὕτη δὲ ταχέως διέτρεξε τὸ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς διάστημα, ἔφθασεν εἰς τὴν Ἐλευσῖνα καὶ εὑροῦσα τὴν Δήμητρα ἐντὸς τοῦ ναοῦ εἶπε πρὸς αὐτήν.

— Δήμητερ, ὁ πατὴρ Ζεὺς σὲ παρακαλεῖ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν Ὄλυμπον· ἐλθέ, διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγή του.

Ἡ Δημήτηρ ὅμως δὲν ἐπείθετο.

Ὁ Ζεὺς ἔπεμψε διαδοχικῶς πάντας τοὺς Θεοὺς πρὸς

αὐτὴν καὶ ὑπέσχετο νὰ τῇ δώσῃ πλούσια δῶρα καὶ ὅσας τιμὰς θέλει, ἀλλ' ἡ Δημήτηρ ἦτο ἀμετάπειστος.

— Δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἔλεγεν, οὐδὲ θὰ ἀφήσω νὰ καρποφορήσῃ ἡ γῆ, πρὶν ἴδωσιν οἱ ὀφθαλμοί μου τὴν ὡραίαν κόρην μου.

Τότε ὁ Ζεὺς ἔπεμψε πρὸς τὸν Πλούτωνα τὸν Ἑρμῆν, διὰ νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ γλυκέων λόγων καὶ νὰ παραλάβῃ ἐκ τοῦ Ἅδου τὴν Περσεφόνην πρὸς ἐξιλέωσιν τῆς μητρός της.

Ὁ Ἑρμῆς ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ Διός, καταβὰς δὲ εἰς τὸν Ἅδην εἶπε πρὸς τὸν Πλούτωνα·

— Βασιλεῦ τῶν νεκρῶν, ὁ πατὴρ Ζεὺς μὲ διέταξε νὰ λάβω ἐκ τοῦ Ἅδου τὴν Περσεφόνην, διὰ νὰ τὴν ἴδῃ ἡ μήτηρ της καὶ καταπραΰνῃ τὴν κατὰ τῶν Θεῶν ὀργήν της. Καταστρεπτικὸν ἔργον διανοεῖται· νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ νὰ στερήσῃ τοὺς θεοὺς τὰς τιμὰς τῶν θυσιῶν. Εἶνε τόσον ὠργισμένη κατὰ τῶν θεῶν, ὥστε δὲν πλησιάζει πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ μένει ἐν τῷ ναῷ εἰς τὴν Ἐλευσῖνα.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς· ἐμειδίασε δὲ ὁ Πλούτων καὶ εἶπε πρὸς τὴν Περσεφόνην.

— Ὕπαγε, Περσεφόνη, πρὸς τὴν κυανόπεπλον μητέρα σου, διὰ νὰ παύσῃ τὴν ὀργήν της.

Ἡ Περσεφόνη ἐχάρη ὑπερβολικῶς καὶ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἅρματος· ὁ δὲ Ἑρμῆς κρατήσας τὰς ἡνίας καὶ τὴν

μάστιγα ἔπληξε τοὺς ἵππους· οὗτοι ταχεῖς ὡς ἄνεμος ἔφθασαν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος.

Οὐδεὶς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν χαράν της, ὅτε εἶδε τὴν ἀγαπητήν της Περσεφόνην. Ὥρμησε, τὴν ἐνηγκαλίσθη περιπαθῶς καὶ τὴν κατεφίλει, ἐρωτῶσα συχρόνως πῶς ἥρπασεν αὐτὴν ὁ Πλούτων· ἐκείνη δὲ λεπτομερῶς διηγήθη πάντα.

Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην διῆλθον λέγουσαι γλυκεῖς λόγους καὶ ἐλησμόνουν τὴν λύπην των διὰ τὸν τόσον μακρὸν ἀποχωρισμόν.

Τότε ὁ Ζεὺς ἔστειλε τὴν Ρέαν, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν Ὄλυμπον τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Περσεφόνην· εἶπε δὲ εἰς αὐτὴν ὅτι ἀπεφάσισε μόνον τοὺς τέσσαρας μῆνας τοῦ ἔτους νὰ μένῃ εἰς τὸν ζοφερὸν Ἅδην, τοὺς δὲ ἄλλους πλησίον τῆς μητρός της καὶ τῶν ἄλλων θεῶν.

Ἡ θεὰ ὑπακούσασα κατῆλθεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν Ἐλευσῖνα, ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διὸς περὶ τῆς θυγατρός της καὶ προσεκάλεσε τὴν Δήμητρα νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς.

Ἡ Δημήτηρ τότε ὑπήκουσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Διός, εὐθὺς δὲ οἱ ἀγροὶ ἐβλάστησαν καρποὺς καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐπληρώθη φύλλων καὶ ἀνθέων.

Δ΄.

Ἡ Δημήτηρ πρὶν ἀναβῇ εἰς τὸν Ὄλυμπον, εὐγνωμονοῦσα πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἐλευσῖνος διὰ τὴν

φιλοξενίαν των, ἔδωκεν εἰς τὸν Τριπτόλεμον, τὸν πρεσβύτερον υἱόν τοῦ Κελεοῦ, δίφρον συρόμενον ὑπὸ πτερωτῶν δρακόντων καὶ σπόρους γεννημάτων. Ἐδίδαξε δὲ αὐτὸν πῶς νὰ κατασκευάζῃ ἄροτρον καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ἀροτριᾷ τοὺς ἀγρούς, πῶς νὰ ρίπτῃ τὸν σπόρον καὶ πῶς νὰ κρύπτῃ αὐτὸν ὑπὸ τὸ χῶμα, διὰ νὰ μὴ τὸν τρώγωσι τὰ πτηνά. Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ θέρος καὶ ἄδωσιν οἱ τέττιγες ἐπὶ τῶν δένδρων, τότε διὰ καμπύλων δρεπάνων νὰ θερίζῃ τοὺς στάχυς, ἔπειτα ἐπὶ ἁμαξῶν νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὸ στρογγύλον ἁλώνιον καὶ νὰ στιβάζῃ αὐτοὺς εἰς θημωνίας, καὶ τελευταῖον ἀφοῦ ἁλωνίσῃ καὶ λικμίσῃ τὰ ἄχυρα, νὰ σωρεύῃ τὸν σῖτον εἰς τὰς ἀποθήκας.

18. Ἀροτρίασις τῆς γῆς.

Ὁ Τριπτόλεμος φερόμενος ἐπὶ τοῦ δίφρου διὰ τοῦ ἀέρος ἔρριψε τὸν πολύτιμον σπόρον εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἐδίδαξε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅσα αὐτὸς ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς Δήμητρος καὶ ἔγινε μέγας εὐεργέτης τῶν ἀνθρώπων.

Ἔκτοτε δὲ οἱ ἀγροὶ καλλιεργούμενοι τοιοτοτρόπως παράγουσι τὸν σῖτον, τὴν κριθὴν καὶ τοὺς λοιποὺς καρπούς, οἵτινες ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς Δήμητρος ὠνομάσθησαν *δημητριακοὶ καρποί*.

© SISMANOGLIO MUSEUM

51. Αὔγουστος.

Ἦλθες, Αὔγουστε, καὶ ᾄδει
τὸ πτηνὸν ἐν ἑορτῇ·
δένδρου καὶ ἀμπέλου κλάδοι
καυχεύουσι κυρτοί.

Πλουσιόδωρος προσφέρεις
πλησμονὴν ὀπωρικῶν·
ἐπαξίως ὄντως φέρεις
ὄνομα βασιλικόν.

Ψάλατε, ἀνθρώπων χείλη,
τὴν στοργὴν τοῦ Ποιητοῦ·
μετ' ὀλίγον θ' ἀνατείλῃ
ὁ καιρὸς τοῦ τρυγητοῦ.

Ἀλέξ. Κατακουζηνός.

---

52. Ὄσφρησις.

Αἱ αἰσθήσεις εἶνε πέντε· ὅρασις, ἀκοή, ὄσφρησις, γεῦσις καὶ ἁφή. Ὄργανα δὲ τῆς μὲν ὁράσεως εἶνε οἱ ὀφθαλμοί, διὰ τῶν ὁποίων βλέπομεν τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα· τῆς δὲ ἀκοῆς τὰ ὦτα διὰ τῶν ὁποίων ἀκούομεν τοὺς ἤχους· τῆς δὲ ὀσφρήσεως ἡ ρὶς διὰ τῆς

ὁποίας αἰσθανόμεθα τὰς ὀσμὰς τῶν σωμάτων· τῆς δὲ γεύσεως ἡ γλῶσσα διὰ τῆς ὁποίας αἰσθανόμεθα τὸ θερμὸν ἢ ψυχρόν, τὸ γλυκὺ ἢ πικρόν, τῆς δὲ ἁφῆς εἶνε οἱ δάκτυλοι διὰ τῶν ὁποίων ψηλαφῶμεν τὰ ἀντικείμενα καὶ αἰσθανόμεθα τὸ σχῆμα τὴν ποιότητα καὶ τὴν σκληρότητα αὐτῶν. Τὰ ὄργανα ταῦτα ὀνομάζονται καὶ *αἰσθητήρια*.

Ἡ ὄσφρησις λοιπὸν εἶνε μία τῶν πέντε αἰσθήσεων, τὰς ὁποίας ἔχει ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ζῷα.

Ὡς ὁ ἄνθρωπος, οὕτω καὶ τὰ ζῷα ἔχουσιν ἄλλας αἰσθήσεις περισσότερον ἀνεπτυγμένας καὶ ἄλλας ὀλιγώτερον· ἄλλος ἔχει καλυτέρους ὀφθαλμούς, ἄλλος ἀσθενεστέρους καὶ δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ καλῶς τὰ ἀντικείμενα. Οὗτος ἀκούει μακρόθεν, ἐκεῖνος εἶνε κωφός. Ὁ μὲν ἔχει ὀξεῖαν τὴν ὄσφρησιν, ὁ δὲ δὲν ὀσφραίνεται τίποτε. Ἄλλοι δύνανται νὰ διακρίνωσιν ἕκαστον πρᾶγμα διὰ τῆς ἁφῆς, καὶ ἄλλοι οὐδὲν διακρίνωσι δι' αὐτῆς.

Ἐν ᾧ συνήθως μόνον διὰ τῶν χειλέων αἰσθανόμεθα, ἂν πρᾶγμά τι εἶνε γλυκὺ ἢ πικρόν, ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι καταπίνουσιν ὁλόκληρον τροφὴν ἢ ποτὸν καὶ δὲν δύνανται νὰ αἰσθανθῶσιν ἂν τοῦτο εἶνε γλυκὺ ἢ πικρόν.

Ὅλα ὅμως τὰ ζῷα ἀνεξαιρέτως ἔχουσι τὴν ὄσφρησιν ὀξυτέραν παρὰ ὁ ἄνθρωπος. Οὗτος, διὰ νὰ βεβαιωθῇ καλῶς περί τινος πράγματος, παρατηρεῖ αὐτὸ μετὰ προσοχῆς, ἀκούει τὸν ἦχον, τὸν ὁποῖον ἐξάγει, ἐνίοτε δὲ

τὸ ὀσφραίνεται καὶ τὸ γεύεται· ἀλλὰ πολλῷ μεγαλυτέραν ἀνάγκην αἰσθάνεται νὰ τὸ ψηλαφήσῃ.

Ὅλα σχεδὸν τὰ ζῷα ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ὀσφραίνωνται. Ὁ ἵππος, ὁ λύκος, ἡ ἄρκτος, ὁ βοῦς, καὶ ὁ κύων, μόνον ἀφοῦ ὀσφρανθῶσι πράγμά τι δύνανται νὰ ἐννοήσωσι τί εἶνε. Ὅταν ὁ ἵππος φοβῆταί τι, ρωθωνίζει ἠχηρῶς, διαστέλλει τοὺς μυκτῆράς του διὰ νὰ ὀσφρανθῇ καλύτερον· ἐφ' ὅσον δὲ δὲν ἐννοήσῃ διὰ τῆς ὀσφρήσεως τί εἶνε, φοβεῖται.

Ὁ κύων πολλάκις παρακολουθεῖ τὰ ἴχνη τοῦ κυρίου του, τὸν βλέπει δὲ καὶ τρομάζει, ἐνόσῳ δὲν τὸν ἀναγνωρίζει. Ὑλακτεῖ δὲ κατ' αὐτοῦ, ἕως ὅτου ὀσφρανθῇ καὶ ἐννοήσῃ ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸν ἐφόβιζεν, ἦτο ὁ κύριός του.

Οἱ βόες βλέπουσι φονευομένους τοὺς βοῦς, ἀκούουσι τοὺς μυκηθμοὺς αὐτῶν εἰς τὸ σφαγεῖον, ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦσι τί συμβαίνει. Ἐὰν ὅμως βοῦς τις διακρίνει εἰς τὴν ὁδὸν αἷμα βοὸς καὶ τὸ ὀσφρανθῇ τότε μόνον ἐννοεῖ, πλήσσει τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν του μυκώμενος ἀγρίως καὶ ἀρνεῖται νὰ προχωρήσῃ.

Οἱ θηρευτικοὶ κύνες τόσον ἰσχυρῶς αἰσθάνονται τὴν ὀσμὴν τῆς ὁδοῦ, ὅταν ἔχωσιν ἐπ' αὐτῆς τὸ ρύγχος των, ὥστε καὶ ἐὰν ἀκόμη ὀσφραίνωνται αὐτὰ τὰ ἴχνη τοῦ ζῴου, τὸ ὁποῖον ἀνιχνεύουσι, δὲν διακρίνουσιν ἂν ὑπῆγε ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω. Μόνον, ὅταν ἀπομακρυνθῇ ὀλίγον ἀπὸ τὰ ἴχνη, ἐννοεῖ ὁ κύων πόθεν ἔρχεται ἰσχυρο-

τέρα ἡ ὀσμὴ καὶ ὁρμᾷ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ζῴου. Οἱ κύνες ἀναγνωρίζουσιν ἀλλήλους διὰ τῆς ὀσμῆς.

Ἔτι ὀξυτέρα εἶνε ἡ ὄσφρησις τῶν ἐντόμων.

Ἡ μέλισσα πετᾷ εὐθὺ πρὸς τὸ ἄνθος, τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκην. Ὁ σκώληξ ἕρπει πρὸς τὸ φύλλον του· ἡ ψύλλα καὶ ὁ κώνωψ ὀσφραίνονται τὸν ἄνθρωπον πολὺ μακρόθεν.

Τὸ αἴσθημα τῆς ὀσφρήσεως παράγεται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον.

Ἐκ τῶν διαφόρων σωμάτων ἀναχωροῦσι λεπτότατα μόρια, τὰ ὁποῖα περιφέρονται εἰς τὸν ἀέρα. Ὅταν δὲ ἀναπνέωμεν, τὰ μόρια ταῦτα εἰσέρχονται εἰς τὴν ῥῖνα, προσκολλῶνται ἐπὶ τῆς βλεννώδους μεμβράνης, ἡ ὁποία καλύπτει τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῆς ῥινὸς καὶ παράγουσι τὴν αἴσθησιν τῆς ὀσμῆς.

---

53. Παιδίον καὶ ἡλιοτρόπιον.

Παιδίον.

Ὑπερήφανόν μου ἄνθος, δὲν μοὶ λέγεις τάχα ποία
σὲ παρακινεῖ αἰτία
πάντοτε τὸ μέτωπόν σου, τὸ μ' ἀκτῖνας ἐστεμμένον,
νὰ τὸ ἔχῃς πρὸς τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας ἐστραμμένον;

Ἡλιοτρόπιον.

Πρὸς τὸν ἥλιον γυρίζω πάντοτε τὴν κεφαλήν μου,
ἐπειδὴ καὶ εἰς ἐκεῖνον χρεωστῶ τὴν ὕπαρξίν μου·
'δὲ τον φλόγας ζωογόνους ἐκ τοῦ ὕψους του ἀφίνει
καὶ ἐπάνω μου τὰς χύνει. . .
τὰς χρυσὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας εἰς τὸ πρόσωπόν μου ῥίπτει
καὶ μ' ἀκτῖνας τὸ καλύπτει. . .
Ἂν αὐτὸς δὲν μ' ἐβοήθει, δὲν θὰ μ' ἔβλεπες νὰ θάλλω·
ὥστε στρέφον πρὸς ἐκεῖνον, φίλεμου, δὲν κάμνω ἄλλο
παρὰ μόνον νὰ ἐφράζω
τὴν εὐγνωμοσύνην, ὅπου ἐνδομύχως δοκιμάζω.
Τὸ παράδειγμά μου τοῦτο καὶ σύ. φίλε μου μιμήσου
κ' ἔχε πάντοτε τὸ ὄμμα καὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς σου
ἐστραμμένον πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις πάντα κυβερνᾷ
κ' ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ πάντων φιλανθρώπως μεριμνᾷ.

---

54. Κατασκευὴ τοῦ χάρτου.

Ὁ Ἀνδρέας ἦτο μαθητὴς κλειθροποιοῦ. Καθ' ἑκάστην δὲ ἑσπέραν διηγεῖτο εἰς τὸν μικρότερον ἀδελφόν του Παῦλον ὅσα ὠφέλιμα πράγματα ἐμάνθανε τῇ ἡμέραν.

Ἑσπέραν τινὰ λοιπὸν ἐπέστρεψε περιχαρὴς ἐκ τῆς ἐργασίας, καὶ προσκαλέσας κατὰ τὴν συνήθειάν του τὸν Παῦλον εἶπεν·

— Ἂν ἔβλεπες ὅσα ἐγὼ εἶδον σήμερον, θὰ ηὐχαριστεῖσο πολύ.

— Τί λοιπὸν εἶδες; ἠρώτησεν ὁ Παῦλος· καὶ συγχρόνως ἔσυρε τὴν καθέκλαν του πλησίον τοῦ Ἀνδρέου διὰ νὰ ἀκούσῃ καλύτερον.

— Σήμερον, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, μετέβην μετὰ τοῦ προϊσταμένου μου εἰς τὸ χαρτοποιεῖον. Πρώτην φορὰν ἐπεσκέφθην τοιοῦτον. Πόσον ἐξεπλάγην, ὅταν εἶδον, τί νομίζεις, Παῦλε; ὅτι ὁ χάρτης κατασκευάζεται ἐκ ρακῶν, ἀχύρων καὶ ἄλλων τοιούτων.

— Ἔ! λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Παῦλος.

— Εἶδον, ὅτι τὰ ράκη καὶ τὰ ἄχυρα διὰ μηχανῶν μεταβάλλονται εἰς λευκὸν χάρτην ὡς ἐξῆς·

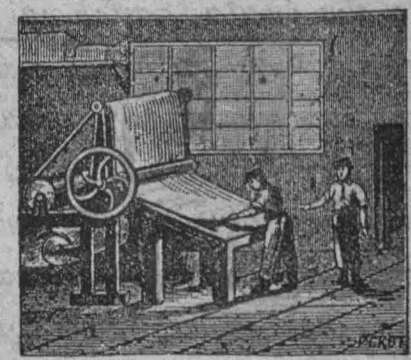

19 Χαρτοποιεῖον.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ ἐργοστασίου ὑπῆρχον μεγάλαι δεξαμεναὶ πλήρεις ρακῶν ἢ ἀχύρων, ἐντὸς δὲ αὐτῶν δι' ἀοράτου δυνάμεως ἐκινοῦντο κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν μοχλοί, οἱ ὁποῖοι κατέκοπτον τὰ ράκη εἰς λεπτότατα τεμάχια καὶ μετέβαλλον αὐτὰ εἰς χυλόν, ὁ ὁποῖος ἐκ τῶν δεξαμενῶν ἔρρεεν εἰς λεπτότατα κόσκινα, κινούμενα ὡσαύτως. Ἐκ τούτων δὲ πάλιν ὁ χυλὸς ἔρρεε κατὰ σταγόνας ἐπὶ σειρᾶς κυλίνδρων, οἱ ὁποῖοι ἐστρέφοντο περὶ τὸν ἄξονά των καὶ ἐθερμαίνοντο

κάτωθεν. Ἐκ τοῦ τελευταίου ἐξ αὐτῶν ἐξήρχετο ὁ χυλὸς ὑπὸ μορφὴν ἀτελευτήτου ταινίας ὑγροῦ χάρτου, τὸν ὁποῖον ψαλίδες κινούμεναι ὡςαύτως διὰ μηχανῆς ἔκοπτον εἰς ἴσα τεμάχια· ταῦτα μετ' ὀλίγον ἐξηραίνοντο καὶ ὁ χάρτης ἦτο ἕτοιμος πρὸς χρῆσιν.

---

55. Μάϊος.

Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε λαμπρός, ὁ οὐρανὸς ἔγινε αἴθριος, αἱ χιόνες καὶ αἱ βροχαὶ ἐξέλιπον. Ἦλθεν ὁ Μάϊος καὶ ὅλα εἶνε ὡραῖα, φαιδρὰ καὶ χαροπά. Ἡ ἐξοχὴ ἐνεδύθη τὴν πρασίνην καὶ δροσοβόλον στολήν της, τοὺς δὲ κήπους κοσμοῦσι πολύχροα καὶ εὔοσμα ἄνθη. Αἱ κάλυκες ἐσχηματίσθησαν καὶ τὰ φύλλα καλύπτουσι τοὺς κλάδους τῶν δένδρων. Τὰ δένδρα ἀνθοῦσιν ὁλόκληρα καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθέων φαίνεται τὸ νέον φύλλωμα. Τὰ ἄνθη τῆς χλόης τέρπουσιν ἡμᾶς διὰ τῶν ὡραίων καὶ ποικίλων χρωμάτων των. Τὰ κάλλη τῶν λειμώνων, τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀγρῶν εὐφραίνουσι τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ καὶ καθηδύνουσι τὴν ὅρασιν.

Ὡςαύτως εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀρχίζουσι νὰ αὐξάνωσιν ὅλα τὰ εἴδη τῶν φυτῶν, τὰ ὁποῖα προμηνύουσι πλουσίαν συγκομιδήν. Εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ εἰς τὴν πεδιάδα βλέπεις τὸν χωρικόν· εἰς δὲ τὸν κῆπον τὸν κηπουρὸν ἔξαλλον ἐκ τῆς χαρᾶς.

Αἱ ἄμπελοι ἐνδύουσι διὰ πρασίνων φύλλων τὰς ξηρὰς αὐτῶν ρίζας. Ὁ ἰχθὺς κολυμβᾷ καθαρὸς ἐν τῷ ὕδατι, ὁ ἀὴρ εἶνε ζωογόνος καὶ καθαρός. Τὰ πτηνὰ πετῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον καὶ ᾄδουσι μελῳδικῶς τὸ ᾄσμά των εἰς τὸ δάσος. Καὶ τὰ παιδία περιχαρῆ διατρέχουσι τὴν ἐξοχὴν καὶ παίζουσι τὰ ἀθῷα παιγνίδια αὐτῶν.

---

56. Ἡ ἄνοιξις.

Ἡ γλυκυτάτη ἄνοιξι
μὲ τ' ἄνθια στολισμένη,
ροδοστεφανωμένη
τὴ γῆ γλυκοτηράει.

Κ' ἡ γῆ τὴ χλόη ἐνδύεται,
τὰ δάση της ἰσκιόνουν,
τὰ κρύα χιόνια λυόνουν,
ὁ οὐρανὸς γελάει.

Τὰ λουλουδάκια βάφονται,
τὰ πλάγια χρωματίζουν,
κ' ἡδονικαὶς φωτίζουν
ἡ δροσεραὶς αὐγαίς.

Σ' ἀγκαθερὸ τριαντάφυλλο
γλυκολαλάει τ' ἀηδόνι,

τὸ ξέρο χελιδόνι
ταιριάζει τὴ φωλιά.

Ι. Ρηλαΐδης.

---

57. Ἡ γῆ.

Ἡ γῆ, ἐπὶ τῆς ὁποίας κατοικοῦμεν, ἔχει σχῆμα σφαιρικόν, εἶνε σῶμα στερεὸν καὶ πολὺ μικρότερον τοῦ ἡλίου καὶ κινεῖται ἐλεύθερον εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν *οὐρανόν*, καθὼς τὸ ἀερόστατον.

20. Ἡ γῆ φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

Ἡ γῆ ἔχει δύο κινήσεις, μίαν πέριξ τοῦ ἄξονός της καὶ ἑτέραν πέριξ τοῦ ἡλίου.

Τοῦτο ἐννοοῦμεν εὐκόλως, ἐὰν λάβωμεν κάρυον ἠβέμβικα καὶ ἰσχυρῶς περιστρέψωμεν αὐτὴν διὰ τῶν δακτύλων· τότε θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ βέμβιξ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της καὶ συγχρόνως κινεῖται κυκλικῶς. Ὁμοίως, ἐὰν παρατηρήσωμεν τὴν κινουμένην ἅμαξαν, θὰ

ἴδωμεν ὅτι οἱ τροχοὶ αὐτῆς στρέφονται περὶ τὸν ἄξονά των καὶ συγχρόνως κινοῦνται κυκλοειδῶς κατὰ τὴν ὁδόν.

Ὅταν εὑρισκώμεθα ἐπὶ ἀτμοπλοίου, τὸ ὁποῖον κινεῖται ταχέως, ἢ ἐπὶ σιδηροδρόμου, αἰσθανόμεθα ἐλαφρὸν κλονισμὸν καὶ ἀκούομεν τὸν θόρυβον καὶ τὸν κρότον τῶν μηχανῶν. Ἐπὶ τῆς γῆς ὅμως, ἡ ὁποία κινεῖται μετὰ πολλῷ μεγαλειτέρας ταχύτητος, οὔτε συριγμὸν οὔτε κρότον ἀκούομεν. Διὰ τί τοῦτο; τίς ἡ αἰτία τῆς διαφορᾶς ταύτης; Τὸ ἀτμόπλοιον καὶ ὁ σιδηρόδρομος ὅταν κινῶνται, κλονίζονται ἐκ τῆς τριβῆς μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ τῆς ξηρᾶς, ἡ δὲ γῆ κινεῖται ἡσύχως εἰς τὸ κενόν, διότι τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὴν κίνησιν αὐτῆς.

Τὴν κίνησιν τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ἐὰν παρατηρήσωμεν μετὰ προσοχῆς τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν αὐτοῦ. Ὁ ἥλιος φαίνεται εἰς ἡμᾶς ὅτι καθ' ἡμέραν διαγράφει τόξον εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη δὲν εἶνε πραγματική. Πάσχομεν τὴν ἰδίαν ὀφθαλμαπάτην, τὴν ὁποίαν πάσχομεν, ὅταν ταξειδεύωμεν ἐπὶ ἀτμοπλοίου ἢ σιδηροδρόμου καὶ ἀκολουθῶμεν καμπύλην διεύθυνσιν. Τότε ἡ ξηρὰ καὶ τὰ δένδρα φαίνονται εἰς ἡμᾶς ὅτι κινοῦνται κυκλικῶς καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐνῷ ἡμεῖς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι οὔτε ἡ ξηρὰ οὔτε τὰ δένδρα κινοῦνται. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ περὶ τοῦ ἡλίου. Ἐπειδὴ ἡ γῆ κινεῖται περὶ αὐτὸν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι ὁ ἥλιος περιοδεύει τὴν γῆν.

© ISISMANOGLIO

Ἐκ τῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της γίνεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ, ἐκ δὲ τῆς κινήσεως αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον γίνεται τὸ ἔτος καὶ αἱ τέσσαρες ὧραι τοῦ ἔτους, ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον καὶ χειμών. Καὶ ἡμέρα μὲν ὀνομάζεται τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, νὺξ δὲ ὁ χρόνος, ὅστις παρέρχεται ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ, ἔτος δὲ ὁ χρόνος, τὸν ὁποῖον ἡ γῆ χρειάζεται, διὰ νὰ διαγράψῃ ὅλον τὸν κύκλον της περὶ τὸν ἥλιον.

Ὧραι τοῦ ἔτους λέγονται αἱ ἐποχαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἡ γῆ δὲν ἔχει πάντοτε τὴν ἰδίαν θερμοκρασίαν, ἀλλ' ἄλλοτε μεγαλειτέραν καὶ ἄλλοτε μικροτέραν.

Αὗται εἶνε ἀναγκαιόταται διὰ τὴν ζωὴν τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν. Κατὰ τὸ ἔαρ, ἐπειδὴ ἡ θερμότης τῆς γῆς βαθμηδὸν αὐξάνει, ἡ γῆ ἐκφύει τὸν στολισμόν της, τὰ φυτὰ βλαστάνουσι, καλύπτονται ὑπὸ φύλλων καὶ ἀνθέων, ἀναπτύσσονται καὶ παράγουσι τοὺς καρπούς. Τὸ θέρος, ἐπειδὴ ἡ θερμότης εἶνε μεγάλη,, οἱ στάχεις ὡριμάζουσιν, ὁ δὲ γεωργὸς περιχαρὴς σπεύδει νὰ θερίσῃ τὰ σιτηρά. Τὸ φθινόπωρον ἡ θερμότης ἐλαττοῦται καὶ ἀρχίζουσιν αἱ βροχαί. Τότε καλλιεργοῦμεν τὴν γῆν καὶ σπείρομεν τὸν σῖτον καὶ τὰ ἄλλα φυτά. Οἱ καρποὶ φθάνουσιν εἰς μεγίστην ὡριμότητα. Τὸν χειμῶνα τὰς βροχὰς διαδέχονται αἱ χιόνες, αἱ ὁποῖαι προφυλάττουσι τὰ φυτὰ ἐκ τῆς πολλῆς ὑγρασίας καὶ ἐκ τοῦ πάγου.

---

58. Αἱ τέσσαρες ὧραι τοῦ ἔτους.

Ἄνθη εὔμορφα μοιράζει
τῆς ἀνοίξεως ἡ ὥρα,
ὅλ' ἡ γῆ εὐωδιάζει
καὶ γελοῦν οἱ οὐρανοί!

Τὸ καλὸν τὸ καλοκαῖρι
ἔχει πλούσια τὰ δῶρα
καὶ γλυκεῖς καρποὺς προσφέρει
καὶ χαρὰν μᾶς προξενεῖ.

Φθινοπώρου ὥρα φθάνει,
ἡ βροχὴ τὸ δάσος βαίνει·
βαθμηδὸν τὸ δένδρον χάνει
τὴν προτέραν του μορφήν.

Ὁ χειμὼν βαρὺς ἐρχήπτει,
ἡ χιὼν τὴν γῆν λευκαίνει
καὶ πυκνὴ ὁμίχλη κρύπτει
τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφήν.

Ἀλέξ. Κατακουζηνός.

---

59. Αἱ ἐξετάσεις.

Ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς τῶν ἐξετάσεων, ὁ δὲ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἐμελέτα, ἐμελέτα!

Ἦτο ἐπιμελὴς μαθητής, καὶ διὰ τοῦτο οἱ διδάσκαλοι τὸν ἠγάπων. Ἀλλὰ πρὸ δύο ἑβδομάδων ἠσθένησεν, ἔμεινε κλινήρης πολλὰς ἡμέρας καὶ ἔχασε πολλὰ μαθήματα. Ὅτε ἀνέρρωσεν, ὁ ἰατρὸς συνέστησεν εἰς αὐτὸν νὰ μὴ ἐργάζηται πολύ. Ὁ Εὐριπίδης ὅμως ἐπειδὴ ἦτο φιλότιμος, δὲν ὑπήκουσε καὶ ἐπανέλαβε τὴν μελέτην.

Ἐν ᾧ ὅλοι ἐκοιμῶντο ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ἐπεκράτει ἄκρα σιγή, ὁ Εὐριπίδης ἔκυπτε πρὸ τοῦ βιβλίου του ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ κηρίου. Ἐνύσταζε, γλυκὺς ὕπνος ἐβάρυνε τὰ βλέφαρά του, ἀλλὰ μία αὐστηρὰ φωνή, ἡ φωνὴ τοῦ καθήκοντος ἐφώναζεν ἔνδοθεν, «πρέπει νὰ μελετήσῃς», καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐνίκα τὸν ὕπνον καὶ ἐξηκολούθει τὴν ἐργασίαν του.

Τὸ μεσονύκτιον τῆς παραμονῆς τῶν ἐξετάσεων, ἡ μήτηρ τοῦ Εὐριπίδου εἶδε φῶς εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἡ μητρική της καρδία ἀνησύχησε. «Θὰ πάθῃ τὸ παιδάκι μου ἐκ τῆς πολλῆς μελέτης,» ἐσκέφθη καὶ μετέβη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Εὐριπίδου, διὰ νὰ τῷ εἴπῃ νὰ κατακλιθῇ.

— Ὄχι, πρέπει νὰ μελετήσω ἀκόμη, εἶπεν ὁ Εὐριπίδης, καὶ τὸ *πρέπει* ἀπήγγειλε μετὰ τόνου, τὸν ὁποῖον ἐσεβάσθη καὶ ἡ μήτηρ του.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ Εὐριπίδης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς. Ἠρίστευσεν εἰς ὅλα τὰ μαθήματα. Οἱ κόποι του ἀντημείφθησαν.

Εἶνε εὐτυχής. Τώρα ἀναπαύεται.

Πόσον ὡραία εἶνε ἡ ἀνάπαυσις μετὰ τὴν ἐργασίαν!

Ἡ ἐπιμέλεια νικᾷ ὅλας τὰς δυσκολίας
καὶ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς δρόμον εὐτυχίας.

Ἡ δὲ ἀμέλεια γεννᾷ παντοῖα κακῶν εἴδη,
πτωχείαν, καταφρόνησιν καὶ ἀτιμίαν δίδει.

Ὁ πλοῦτος χωρὶς μάθησιν εἶνε κακῶν αἰτία·
πρῶτον ἀπ' ὅλα τ' ἀγαθὰ ὑπάρχει ἡ παιδεία.

---

69. Ἡ στρουθοκάμηλος.

Ἡ στρουθοκάμηλος εἶνε τὸ μεγαλείτερον ἐκ τῶν πτηνῶν. Ὁ τράχηλος αὐτῆς εἶνε μακρὸς καὶ γυμνός, ἡ κεφαλὴ μικρὰ καὶ γυμνή, τὸ ράμφος βραχὺ καὶ πλατύ, τὸ σῶμα αὐτῆς χονδρόν, οἱ δὲ πόδες της μακροὶ καὶ γυμνοὶ καὶ ἔχουσι δακτύλους, οἱ ὁποῖοι ἑνόνονται διὰ μεμβράνης.

Αἱ πτέρυγες αὐτῆς εἶνε μικραὶ καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ πετᾷ. Τὸ σῶμά της ὅμως καλύπτεται ὑπὸ ὡραίων πτερῶν, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν ὡς κόσμημα τῶν γυναικείων πίλων.

Ἡ στρουθοκάμηλος ζῇ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικήν. Κατ' ἀγέλας διατρέχει τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους αὐτῶν, καὶ δὲν αἰσθάνεται τὸν καύσωνα τοῦ θερμοτάτου ἡλίου. Εἶνε τόσον ἀδηφάγον ζῷον, ὥστε καταπίνει λίθους, σίδηρον καὶ ἄνθρακας ἀνημμένους.

© SISMANOGLIO MIGARO

Αἱ στρουθοκάμηλοι προξενοῦσι μεγάλας ζημίας εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ σίτου καὶ εἰς τὰς φυτείας. Οἱ κυνηγοὶ συλλαμβάνουσιν αὐτὰς διώκοντες ἐπὶ ταχυπόδων ἵππων. Ἡ στρουθοκάμηλος εἶνε μὲν ταχυτέρα τοῦ ἵππου, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐξαντλοῦνται αἱ δυνάμεις της καὶ συλλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κυνηγοῦ.

Τὰ ᾠὰ αὐτῆς εἶνε ὑπερμεγέθη. Κρύπτει αὐτὰ ἐντὸς τῆς ἄμμου, ὅπου ἐκκολάπτονται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου τὴν ἡμέραν, τὴν δὲ νύκτα ἐπωάζει αὐτὰ ἡ ἰδία. Ὁ ἄρρην στρουθοκάμηλος εἶνε φιλοστοργότερος τῆς θηλείας· αὕτη ἐπωάζει τέσσαρας μόνον ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου, ὁ δὲ ἄρρην εἴκοσι.

21. Στρουθοκάμηλος.

Κατ' ἀρχὰς αἱ στρουθοκάμηλοι εἶνε πολὺ ἥμεροι· ὅταν ὅμως φθάσωσιν εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας των, γίνονται ἀτίθασσοι.

Τὰ πτερὰ τοῦ ἄρρενος εἶνε πολυτιμότερα. Ἐκ τῶν προσθίων αὐτοῦ πτερῶν ἄλλα μὲν εἶνε λευκά, ὡς ἡ χιών, ἄλλα δὲ μέλανα στιλπνότατα. Τὰ πτερὰ τῆς θηλείας εἶνε φαιά. Τῶν νέων στρουθοκαμήλων καθ' ἕκαστον ἔτος γίνονται ὡραιότερα. Τὰ αὐξηθέντα πτερὰ κόπτονται δὶς τοῦ ἔτους, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ρίζαν αὐτῶν καμμία φλέψ, διότι ὅταν αὕτη κοπῇ, προξενεῖ ἰσχυρὸν πόνον.

---

61. Ἀγαθοεργία παρὰ τοῖς πτηνοῖς.

Τὰ αἰσθήματα ἀγάπης, συμπαθείας καὶ γενναιότητος, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐνεχάραξεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ὠφέλειαν τοῦ πλησίον, εἶνε ἄξια θαυμασμοῦ. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ βοηθῶμεν τοὺς πτωχούς, νὰ περιθάλπωμεν τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ τρέφωμεν καὶ νὰ ἐνδύωμεν τὸν ὀρφανὸν καὶ τὴν χήραν.

Ἀλλὰ πολὺ μεγαλείτερος εἶνε ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ ἔκπληξις ἡμῶν, ὅταν τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ γενναιότητος ἀπαντῶμεν εἰς τὰ ἄλλα ζῷα.

Παράδοξος, παραδείγματος χάριν, εἶνε ἡ φιλία τοῦ πτηνοῦ τροχίλου πρὸς τὸν κροκόδειλον. Ὅλα τὰ ἄλλα ζῷα καὶ τὰ πτηνὰ ἀποφεύγουσιν αὐτόν. Μόνος δὲ ὁ τροχίλος εἶνε φίλος τοῦ κροκοδείλου καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν μεγάλας ὑπηρεσίας.

Ὁ κροκόδειλος ἐξέρχεται ἐκ τῶν ὑδάτων εἰς τὴν ἀμμώδη ὄχθην, διὰ νὰ ἡλιασθῇ, ἔχων τὸ ρύγχος του ἀνοικτόν. Τότε ὁ τροχίλος εἰσπηδᾷ εἰς τὸ στόμα τοῦ ὀκνηροῦ τούτου θηρίου καὶ διὰ τοῦ ράμφους του ἐξάγει τὰς βδέλλας καὶ τὰ ἄλλα ζωύφια, τὰ ὁποῖα προσκολλῶνται εἰς τὰ οὖλα τοῦ ζώου. Ὁ κροκόδειλος ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης τοῦ τροχίλου αἰσθάνεται μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ ἀνάπαυσιν, οὐδέποτε δὲ βλάπτει αὐτόν. Μάλιστα, ἐπειδὴ φοβεῖται μήπως τὸν συνθλίψῃ, ἀνοίγει

© SISMANOGLIO MUSEUM

περισσότερον τὰς φοβερὰς σιαγόνας του. Ἐν ᾧ ὁ τροχίλος εἶνε ἀπησχολημένος εἰς τὴν ἐργασίαν του ταύτην, ἔχει συγχρόνως τὸ βλέμμα του ἄγρυπνον, διὰ νὰ μὴ πλησιάσῃ ἐχθρὸς τοῦ κροκοδείλου. Ὅταν ἴδῃ ἄνθρωπον πλησιάζοντα ἢ ἄλλον ἐχθρόν, ἐκβάλλει ὀξυτάτας κραυγάς, διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν φίλον του, ὅστις ἀμέσως ὀλισθαίνει εἰς τὰ ὕδατα καὶ σῴζεται ἐκ τοῦ κινδύνου.

Παραδοξοτέρα εἶνε ἡ φιλία τοῦ δυσμόρφου ρινόκερω καὶ ἑνὸς ὡραιοτάτου μικροῦ πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν φιλίαν του ταύτην ὀνομάζεται «φύλαξ τοῦ ρινόκερω». Τὸ πτηνὸν τοῦτο οὐδέποτε ἀφίνει μόνον τὸν παχύδερμον φίλον του, ἀλλὰ νυχθημερὸν ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτοῦ, καθαρίζει τὸ στόμα του ἀπὸ τὰς βδέλλας καὶ τὸν προφυλάσσει ἐκ τοῦ κινδύνου. Ὅταν τὰ πτηνὰ ταῦτα ἴδωσιν ἐχθρόν, κραυγάζουσι καὶ πλήττουσι διὰ τῶν πτερύγων τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου των, διὰ νὰ τὸν ἀφυπνίσωσι.

Καὶ πολλὰ ἄλλα πτηνὰ αἰσθάνονται τὸ καθῆκον νὰ βοηθῶσι καὶ νὰ προστατεύωσι τὰ ἀσθενέστερα αὐτῶν. Ἀλλὰ τὸ ὡραιότερον παράδειγμα ἀληθοῦς γενναιότητος καὶ αὐταπαρνησίας παρέχουσιν οἱ γέρανοι. Οὗτοι εἶνε εὐγενῆ καὶ εὐφυέστατα πτηνά.

Πολλὰ πτηνὰ τὸν χειμῶνα ἀφίνουσι τὰ ψυχρὰ κλίματα καὶ μεταβαίνουσιν εἰς θερμότερα, ὀνομάζονται δὲ διὰ τοῦτο *ἀποδημητικὰ* ἢ *μεταβατικά*. Τὰ μικρότατα ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ταξειδεύσωσιν, ἂν δὲν ἐβοήθουν αὐτὰ οἱ γέρανοι, ἀλλὰ ἢ θὰ ἔμενον καὶ θὰ

ἀπέθνησκον ἐκ τοῦ ψύχους ἢ θὰ ἀπέθνησκον ἐκ τοῦ κόπου τοῦ μακροῦ ταξειδίου.

Οἱ ἰσχυροὶ γέρανοι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουσι καλῶς τὴν ἀδυναμίαν τῶν μικρῶν τούτων πτηνῶν, σπεύδουσιν εἰς βοήθειαν αὐτῶν. Ὅταν ταξειδεύωσιν οἱ γέρανοι, κραυγάζουσιν ἰσχυρῶς προσκαλοῦντες τοὺς μικροὺς καὶ ἀσθενεῖς συντρόφους των. Τότε ὅλα τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα πετῶσιν εἰς μικρότατα ὕψη, ἅμα ἀκούσωσι τὰς κραυγὰς τῶν γεράνων, πετῶσιν ὑψηλότερα πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς συνταξειδιώτας των, κάθηνται ἐπὶ τῆς ράχεώς των καὶ ἐκεῖ κελαδοῦσι καὶ ἀναπαύονται, ἕως ὅτου ἀναλάβωσι τὰς δυνάμεις των.

Πόσον γλυκεῖα καὶ εὐγενὴς εἶνε ἡ ἀρετὴ αὕτη, νὰ βοηθῶμεν δηλαδὴ προθύμως καὶ γενναίως τὸν πλησίον μας, ὅταν ἔχῃ ἀνάγκην!

---

62. Φιλία.

Ἡ φιλία εἶνε ἱερὸν αἴσθημα, τὸ ὁποῖον μόνον ἀγαθαὶ καρδίαι αἰσθάνονται. Ὁ ἀγαθὸς φίλος χαίρει εἰλικρινῶς διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ φίλου του, λυπεῖται δὲ κατ' ἰδίαν διὰ τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο προθύμως βοηθεῖ αὐτόν, ὅταν ἔχῃ ἀνάγκην.

Εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τῆς Ἑλλάδος ἀληθεῖς καὶ ἀφωσιωμένοι πρὸς ἀλλήλους φίλοι ἦσαν ὁ

Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Θησεὺς καὶ ὁ Πειρίθους, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος, ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης.

Περίφημος ἦτο καὶ ἡ φιλία δύο ἐπισήμων ἀνδρῶν τῶν Θηβῶν, τοῦ Πελοπίδου καὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου, οἱ ὁποῖοι, ἐπειδὴ ἦσαν ἡνωμένοι καὶ πιστοί, ἔκαμον καὶ τὴν πατρίδα των ἔνδοξον καὶ ἰσχυράν. Λέγουσιν ὅτι ὁ Πελοπίδας εἰς τινα μάχην ἔλαβεν ἑπτὰ πληγὰς καὶ ἔπεσεν ἐντὸς σωροῦ τραυματιῶν. Ὁ Ἐπαμινώνδας, μολονότι ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Πελοπίδας ἐξέπνευσεν ἕνεκα τῶν πολλῶν πληγῶν του, ὁρμᾷ νὰ σώσῃ τὸ σῶμα καὶ τὰ ὅπλα τοῦ φίλου του, διὰ νὰ μὴ περιέλθωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Πολεμεῖ γενναίως, τραυματίζεται καὶ αὐτὸς εἰς τὸ στῆθος μὲν διὰ λόγχης, εἰς τὸν βραχίονα δὲ διὰ ξίφους, ἀλλὰ δὲν δειλιᾷ, προχωρεῖ, ἀπωθεῖ τοὺς ἐχθροὺς καὶ λαμβάνει τὸ σῶμα καὶ τὰ ὅπλα τοῦ Πελοπίδου. Πόση ὑπῆρξεν ἡ ἀγαλλίασίς του, ὅτε εἶδεν ὅτι ὁ Πελοπίδας ἔζη ἀκόμη καὶ ὅτι ἔσωσεν ὄχι μόνον τὰ ὅπλα, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν καλοῦ καὶ ἀνδρείου φίλου του!

---

63. Τὸ ἴον.

Εἶνε φθινόπωρον. Τὸ ἴον στέκει ἔξωθεν τῆς αἱμασιᾶς τοῦ κήπου μόνον καὶ ἔρημον· οὐδεὶς ἀναζητεῖ αὐτό. Ἐπέρχεται ὁ ψυχρὸς χειμών· αἱ χιόνες καὶ οἱ πάγοι

καλύπτουσι τὴν γῆν, ὁ δὲ βορρᾶς ἄγριος καὶ ριγοβόλος ἐπιπνέει τοὺς ἀγρούς. Τὸ ἴον δὲν ἔχει καμμίαν προστασίαν, οὐδὲ κάλυμμα διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἐκ τοῦ ψύχους. Μόνον τὰ καταπίπτοντα τῶν δένδρων φύλλα χρησιμεύουσιν ὡς χειμερινὸν ἔνδυμα τοῦ ἴου. Ἀλλ' ἰδοὺ ἀνέτειλε τὸ ἔαρ καὶ τὰ καλλικέλαδα πτηνὰ φαιδρῶς πανηγυρίζουσι τὴν ἄφιξίν του διὰ μελῳδικῶν ᾀσμάτων. Τὸ ἴον ἐγείρεται ζωηρὸν ἐκ τοῦ βαθέος ὕπνου του. Αἱ ρίζαι αὐτοῦ ἀπορροφῶσιν ἐκ τῆς γῆς τὴν ζωογόνον ἰκμάδα καὶ βαθμηδὸν ἐκβλαστάνουσιν ὀδοντωτὰ φύλλα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι σχῆμα καρδίας. Ἐπὶ τρυφεροῦ καὶ λεπτοῦ μίσχου φύεται κυανοῦν ἄνθος δροσερόν, ἀποτελούμενον ἐκ πέντε μικρῶν πετάλων, τὰ ὁποῖα περικλείονται ἔξωθεν ὑπὸ πρασίνης κάλυκος. Ἐντὸς τοῦ ἄνθους λάμπουσιν ἐξαισίως πέντε χρυσοκίτρινοι στήμονες καὶ εἷς ὕπερος. Ὁ χυμὸς τοῦ ἴου εἶναι γλυκύτατος· ἕνεκα δὲ τούτου αἱ μὲν χρυσαλλίδες εὐχαριστοῦνται νὰ πετῶσι πέριξ αὐτοῦ, αἱ δὲ μέλισσαι μετὰ σπουδῆς καὶ ἡδονῆς ἐκμυζῶσιν αὐτὸν πρὸς κατασκευὴν μέλιτος.

Ἤδη διὰ μέσου τῶν θάμνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ ἴον φύεται, διαχέει γλυκυτάτην εἰς ὅλα τὰ πέριξ εὐωδίαν· οἱ δὲ παῖδες διατρέχοντες φαιδροὶ τὴν ἐξοχὴν ἀναζητοῦσι καὶ δρέπουσιν αὐτό, ἢ διὰ νὰ τὸ φυτεύσωσιν εἰς τὸν κῆπόν των ἢ διὰ νὰ τὸ προσφέρωσιν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτῶν γονεῖς.

SISMANOGLIO MEGARO

64. Ἡ Σελήνη.

Ἡ σελήνη εἶνε λαμπρότατος ἀστήρ, ὁ ὁποῖος φωτίζει ἡμᾶς τὴν νύκτα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς θεάν, ἣν ὠνόμαζον *Ἄρτεμιν*, βασίλισσαν τῶν νυκτῶν καὶ ἀδελφὴν τοῦ Ἡλίου. Ὅταν ἀνατείλῃ ὁ ἀστὴρ οὗτος, φέγγος χρυσοῦν καταυγάζει τὴν γῆν. Τὸ κῦμα γίνεται ἐπάργυρον, ἐκπέμπει ἀκτινοβόλους μαρμαρυγὰς καὶ μαλακώτερον βρέχει τὰς ὄχθας.

Τὰ ζοφερὰ δάση φωτιζόμενα παρέχουσιν ὄψιν μεγαλοπρεπῆ. Ἡ σελήνη εἶνε σῶμα ἑτερόφωτον, διότι δανείζεται τὸ φῶς αὐτῆς παρὰ τοῦ ἡλίου. Ἀφ' οὗ ὁ ἥλιος δύσῃ εἰς τὰ χρυσολαμπῆ καὶ γαληνιαῖα ὕδατα, ἡ σελήνη δέχεται τὰς ἀκτῖνας τὰς ὁποίας οὗτος ἐξακοντίζει εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα, φλογίζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ διαχέει γλυκυτάτην αἴγλην.

22. Σελήνη.

Τὸ ἐγγύτερον εἰς ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν οὐρανίων σωμάτων εἶνε ἡ σελήνη. Αὕτη εἶνε σφαιρική, στρέφεται περὶ τὴν γῆν καὶ μετ' αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον. Ὁ χρόνος, ὁ ὁποῖος χρειάζεται διὰ νὰ κάμῃ ἡ σελήνη μίαν περὶ

τὴν γῆν περιστροφήν, καλεῖται *σεληνιακὸς μήν*, ἀποτελεῖται δὲ οὗτος ἐξ 28 ἡμερῶν, 7 ὡρῶν καὶ 44 πρώτων λεπτῶν περίπου.

Ὁ δίσκος τῆς σελήνης δὲν φαίνεται πάντοτε λαμπρός· ἄλλοτε μὲν ἀνατέλλει ἔχουσα ὀλίγον μέρος φωτεινὸν ὡς δρέπανον, ἄλλοτε δὲ ὡς ἡμικύκλιον. Μετὰ τοῦτο τὸ φῶς αὐτῆς αὐξάνει καὶ πληροῖ ὅλον τὸν δίσκον, καὶ τότε λέγεται *πανσέληνος*. Ἔπειτα τὸ φῶς αὐτῆς βαθμηδὸν ἐλαττοῦται καὶ ἐπὶ τέλους γίνεται ἀφανὴς ἐπί τινας ἡμέρας· τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα λέγεται *νέα σελήνη* ἢ *νουμηνία*.

Αἱ διάφοροι αὗται ὄψεις, τὰς ὁποίας παρουσιάζει ὁ δίσκος τῆς σελήνης, εἶνε τέσσαρες καὶ λέγονται *φάσεις τῆς σελήνης*.

---

65. Ἡ Σελήνη.

Χαῖρε, τῶν νυκτῶν θεότης, χαῖρε, ἄτασσα ὡραία!
Εἰς τὰ κάτασπρα πεδία τῶν αἰθέρων γαληναία
καὶ μὲ θρῆσκον σιγὴν ἅρμα μελαγχολικὸν κυλίεις,
καὶ τὸ κῦμα καὶ τὸ ὄρος μὲ στιλπνὰς ἀκτῖνας χρίεις.

Τ' ἀργυρόχρυσόν σου ἅρμα φεύγουν αἱ σκιαὶ τοῦ
[*σκότους,*
καὶ εἰρήνην ἐπιτάσσεις εἰς τῶν πόλεων τοὺς κρότους.

Λάμπε, λάμπε εἰς τὸ μέσον τῶν ἀστέρων καὶ μειδία!
ἂς σὲ ψάλλῃ ἡ καθάρα τῆς νυκτὸς κ' ἡ μοναξία.

Ἡ βαθεῖα σιγὴ ὅταν τῆς νυκτὸς ἐπιπολάζῃ
κ' εἰς τοῦ ὕπνου τὴν ἀγκάλην ὁ ἀγρότης ἡσυχάζῃ,
πόσα θέλγητρα, Σελήνη, πόσα κάλλη ἐκτυλίσσεις!
ἡ κοιλάς, τὸ δάσος, τ' ὄρος, τὰ λειβάδια, αἱ βρύσεις
περιβάλλονται τὸ σέλας τῶν ἡσύχων σου ἀκτίνων.

Τὰς γονίμους σου ἀκτῖνας χῦσε, δέσποινα Σελήνη,
κ' ἡ ἐλπὶς τὰ πρόσωπά μας εἰς τὸ φῶς σου ἂς φαι-
[δρύνῃ.
Εὔθυμοι κ' ἐλπίδος πλήρεις εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὸν θόλον
Σὲ θαυμάζομεν, Σελήνη, ἄστρον μου ἀκτινοβόλον!

Σύμπαν.

---

66. Ἡ νῆσος Χάλκη.

Ἡ Χάλκη ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε ἐμεταλλεύετο εἰς αὐτήν. Ἀπέχει ἀπὸ τῆς γείτονος νήσου Ἀντιγόνης 15 περίπου λεπτά, ἔχει δὲ σχῆμα χηνόποδος ἢ τριγώνου καὶ διαιρεῖται εἰς τρία μέρη· τὸ μὲν πρὸς βορρᾶν, τὸ δὲ πρὸς δυσμάς, τὸ δὲ τρίτον πρὸς ἀνατολάς. Τὰ μέρη ταῦτα χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ λαιμοῦ ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ βορειοανατολικοῦ μέρους, ὅπου κεῖται τὸ χωρίον, πρὸς μεσημβρίαν

καὶ δυσμάς, ὅπου ἐπίσης σχηματίζονται λιμένες. Ἕκαστον ἐκ τῶν τριῶν τούτων μερῶν ἔχει ἀνὰ ἕνα ἢ δύο λόφους, τῶν ὁποίων αἱ κορυφαὶ εἶνε δασώδεις, οἱ δὲ πρόποδες ἀμπελουργοῦνται. Ὅλη ἡ μικρὰ αὕτη κοιλάς, ἱκανῶς εὔφορος, χρησιμοποιεῖται εἰς καλλιέργειαν ἀμπελώνων ἢ κήπων καὶ σπανίως ἀγρῶν, πλὴν τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους. Τοῦτο, ἐκτὸς τοῦ μικροῦ λιμένος τῶν πευκῶν (Τσὰμ-λιμάν), εἶνε ἀπότομον καὶ κρημνώδες.

Τὸ χωρίον κεῖται πλησίον τῆς ἀκτῆς, ἡ ὁποία βλέπει πρὸς ἀνατολάς. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου λόφου τῆς Χάλκης, ὅστις ὑψοῦται κωνοειδῶς ὑπερθεν τῆς βορείου ἄκρας τοῦ χωρίου καὶ σχηματίζει ἀκρωτήριον ἢ ἰδίαν νῆσον, εἶνε ἐκτισμένη ἡ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἥτις ὀνομάζεται καὶ *Κάτοπτρον*, διότι εἶνε ὁρατὴ πανταχόθεν. Ὀλίγαι θέσεις τῆς Κωνσταντινουπόλεως δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὴν ὡραιότητα τῆς ἀπὸ τοῦ λόφου τούτου θέας. Ἡ ἄκρα αὐτοῦ, ἡ ὁποία εἶνε ἐστραμμένη πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἶνε ζωγραφική, εἶνε μαγευτική!

Ὁ καθήμενος ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἀειθαλῶν σχεδὸν δένδρων τοῦ λόφου τούτου θὰ κλίνῃ γόνυ εὐχαριστίας πρὸς τὸν πάνσοφον Δημιουργόν. Ἐκεῖ ἀκούει τὸν ψίθυρον τῆς πίτυος πρὸς τὴν πτελέαν, τοὺς τέττιγας λαλαγοῦντας καὶ διακόπτοντας τὴν ἠρεμίαν. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀναπτύσσεται ὡς πολυτιμότατον ζωγράφημα ἡ κυανοπόρφυρος ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων ὁλοκλή-

ρου σχεδὸν τῆς Προποντίδος, ἡ ὁποία διαφαίνει - ποῦ καὶ ποῦ τὸ ὑπόχλωρον τῶν χλοαζόντων φυκίων της. Ἐκεῖθεν βλέπει προσέτι ὁ θεατὴς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πρὸ τῶν ποδῶν δὲ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν τοῦ λόφου σκιαζομένην ὑπὸ δάσους ἐξ ἀρκεύθων, πευκῶν, σπάρτων καὶ νάρδων, τὸ ὁποῖον διακόπτουσιν ἄμπελοι εὐκλήματοῦσαι ἢ ἐλαῖαι ἀγλαόκαρποι· ὀλίγον δὲ παρέκει τὸν ὅρμον τῆς Ἀντιγόνης καὶ τὴν Πρώτην, ἥτις σχηματίζει τὴν δευτέραν βαθμῖδα τῆς περικαλλοῦς εἰκόνος, καὶ ὄπισθεν τὴν κατάσκιον κοιλάδα τῆς μονῆς τῆς Παναγίας.

---

67. Αἱ μέλισσαι τὸ ἔαρ.

Ἦλθε τὸ ἔαρ! Ὁ ἥλιος διὰ τῆς θερμότητός του ἐξηφάνισε τὰς χιόνας ἐπὶ τῶν ὀρέων, τὰ δὲ ἐκβλαστάνοντα φύλλα τῶν δένδρων μόλις διακρίνονται. Ἡ φιλόπονος μέλισσα ἠγέρθη ἐκ τοῦ βαθέος ὕπνου τοῦ χειμῶνος, ἐξήγειρε δὲ καὶ τὰς συντρόφους της μετὰ τῶν ὁποίων προκύψασα ἐκ τῆς κυψέλης παρετήρησεν ὅτι οἱ πάγοι καὶ αἱ χιόνες ἐξέλιπον καὶ ὁ ἄγριος βορρᾶς κατέπαυσεν, ἡ δὲ ἡμέρα πανταχοῦ ἦτο θερμὴ καὶ φωτεινή. Ἐξῆλθον λοιπὸν ἐκ τῆς κυψέλης, ἐκαθάρισαν τὰς πτέρυγάς των καὶ εὐθὺς ἐπέταξαν εἰς ἀναζήτησιν τροφῆς. Καὶ πρώτην ἐπεσκέφθησαν τὴν μηλέαν, ἀλλ' αὕτη ἠρνήθη νὰ τὰς φιλοξενήσῃ, διότι αἱ κάλυκες αὐτῆς

ἦσαν ἀκόμη κλεισταὶ. Ἦτο πολὺ ἐνωρίς. Ἔπειτα προσῆλθον εἰς τὴν κερασίαν, ἡ ὁποία ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰς ὅσα ἄνθη θέλωσιν, ἐὰν ἔλθωσιν τὴν ἐπομένην ἡμέραν, διότι τὰ ἄνθη της τότε ἦσαν κλειστά. Ἐκεῖθεν ἐπέταξαν πρός τινα ὑάκινθον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὅμως ταχέως ἀπεμακρύνθησαν, διότι τὸ εὔχρωμον ἄνθος του οὔτε γεῦσιν οὔτε εὐωδίαν εἶχεν. Ὅτε λοιπὸν ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν κυψέλην των νήστεις καὶ λυπημέναι, παρετήρησαν αἴφνης μικρὸν καὶ ταπεινὸν ἀνθύλλιον ἐντὸς θάμνου πλησίον αἱμασιᾶς. Ἦτο τὸ μετριόφρον ἴον, τὸ ὁποῖον ἀνυπομόνως ἀνέμενε τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μελισσῶν, διὰ νὰ ἀνοίξῃ εἰς αὐτὰς τὸ πλῆρες ἀρώματος καὶ γεύσεως κύπελλόν του.

Αἱ μέλισσαι περιχαρεῖς ἐπέταξαν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἴον καὶ ἀπεμύζησαν ἄφθονον καὶ εὐώδη χυμόν.

---

68. Τὸ παράπονον τοῦ λαγωοῦ.

Ἐγὼ ὁ τάλας λαγωός! Τί νὰ κάμω; Ποῦ νὰ καταφύγω; Πανταχόθεν μὲ ἀπειλεῖ ὁ θάνατος! Δὲν καταδιώκομαι μόνον ὑπὸ τοῦ κυνηγοῦ καὶ τοῦ κυνὸς αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἁρπακτικῶν πτηνῶν καὶ ζώων. Αἱ ἀλώπεκες ἐνεδρεύουσαι μεταξὺ τῶν κλάδων τῶν δένδρων ἐφορμῶσι κατ' ἐμοῦ. Αἱ γαλαῖ καὶ οἱ κόρακες καταδιώκουσι τοὺς λαγιδεῖς μου, ἐγὼ δὲ δὲν δύναμαι νὰ προ-

φυλαχθῶ ἀπὸ τῶν θανασίμων τούτων ἐχθρῶν μου. Δὲν δύναμαι νὰ ἀναρριχηθῶ ἐπὶ τῶν δένδρων, ὡς ὁ κάστωρ, οὔτε εἰς τὰ ἄντρα νὰ κρυβῶ, ὡς οἱ ἐξάδελφοί μου οἱ κόνικλοι. Ἔχω ὀδόντας, ἀλλ' οὗτοι ὠφελοῦσι μόνον διὰ νὰ ροκανίζω τὴν φυσικήν τροφήν μου.

Καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον τείνω τὰ μακρά μου ὦτα, διὰ νὰ ἀκούσω τίς ἔρχεται· καὶ ὁσάκις δὲν δύναμαι νὰ κρυβῶ που, τρέχω μακρὰν δι' ὅλων μου τῶν

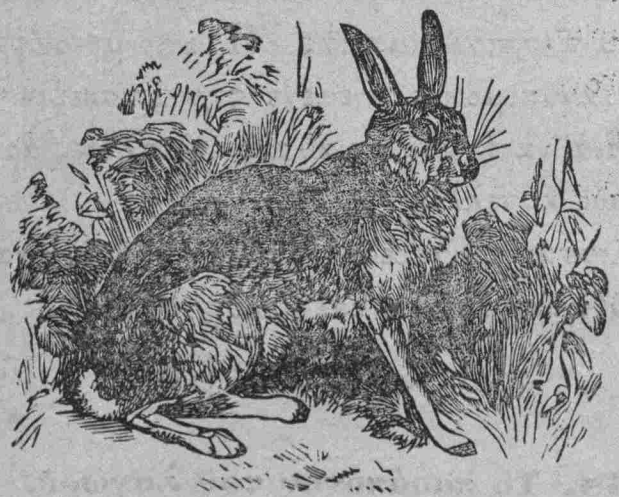

24. Λαγωός.

δυνάμεων· τότε ὅμως, διὰ νὰ δυνηθῇ τις νὰ μὲ φθάσῃ, πρέπει νὰ εἶνε ταχύς, ὡς ὁ ἄνεμος· ἀλλὰ καὶ πάλιν διαφεύγω ἐξαπατῶν αὐτὸν διὰ τῶν σταυροειδῶν ἀλμάτων μου. Τί μὲ ὠφελοῦσιν ὅμως ταῦτα; Πρὶν ἔτος παρέλθῃ, γίνομαι θῦμα τοῦ θανάτου. Ὅταν τὸ ἑσπέρας ἐξέλθω ἐκ τοῦ δάσους διὰ νὰ φάγω παχὺ χόρτον, ὁ κυ-

νηγός, ὅστις ἐνεδρεύει ὄπισθεν τοίχου ἢ φραγμοῦ, πρὶν ἔτι ἐγὼ ἴδω αὐτόν, ἁρπάζει τὸ ὅπλον του καὶ πάραυτα ἡ θανάσιμος σφαῖρα καίει τὰς σάρκας μου.

Ἐὰν δυνηθῶ συρόμενος νὰ κρυβῶ εἰς τὸ δάσος, μὲ ἀνιχνεύει ὁ λαγωνικὸς κύων, μὲ ἀνακαλύπτει καὶ μὲ σύρει ἀσπλάγχνως. Τότε βατανίζομαι ὀλίγον ἔτι κυλιόμενος εἰς τὸ αἷμα τοῦ θανάτου καὶ ἐγκαταλείπω τὴν πλήρη βασάνων ζωήν μου.

Τὸν χειμῶνα ἀκολουθοῦσι τὰ ἴχνη μου ἐπὶ τῆς χιόνος καὶ ἐντὸς τῶν δασῶν. Διὰ τῶν σαλπίγγων καὶ τῶν ἄλλων κυνηγετικῶν ὀργάνων ποιοῦσι τρομακτικὸν κρότον εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ μᾶς ἀναγκάζουσι τοιουτοτρόπως νὰ ἐμφανισθῶμεν πρὸ τῶν θανατηφόρων ὅπλων των, ὑπὸ τῶν ὁποίων φονευόμενοι ἀποθνήσκομεν οὐχὶ τὸν ἔνδοξον θάνατον τοῦ κυνός καὶ τοῦ ἵππου, ἀλλ' ἄτιμον.

Συρόμεθα εἰς τὰ μαγειρεῖα ὅπου ἐκδερόμεθα ὑπὸ τῶν ἡματωμένων χειρῶν τοῦ ἀσπλάγχνου μαγείρου, διὰ νὰ χρησιμεύσωμεν ὡς τροφὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Οὗτος δὲ πάλιν ἀφοῦ φάγῃ καὶ κορεσθῇ, τὸ περισσεῦον κρέας μου ῥίπτει εἰς τοὺς κύνας του. Ὄχι! δὲν ὑποφέρω πλέον τοῦτο! Δὲν ὑπάρχει οἰκτροτέρα τύχη τῆς τοῦ λαγωοῦ!

---

69. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον.

Ἀρμόσατε ψαλτήριον
αἱ γενεαὶ τοῦ κόσμου

τὸν Πλάστην μου καὶ Κύριον
εὐλόγει τὰ ἐντός μου.

Αὐτὸς Θεὸς τῆς χάριτος,
ἀνθρώπων εὐφροσύνη,
ἀθέατος καὶ ἄρρητος
τὸ σύμπαν διευθύνει.

Θυσίαν ἑτοιμάσατε
λιβάνου ἡδυόσμου
καὶ τὸν Θεὸν δοξάσατε,
τὸν ποιητὴν τοῦ κόσμου.

Μ' εὐώδη ἄνθη θάλλοντα
Αὐτὸς τὴν γῆν στολίζει
καὶ μ' ἄστρα λάμψιν βάλλοντα
τὸν οὐρανὸν φωτίζει.

Δικαιοσύνης ἥλιε,
ὁ λάμπων ἀπ' αἰῶνος,
ποικίλαι γλῶσσαι χίλιαι
Σὲ ἀνυμνοῦν συγχρόνως.

Τὴν παντοδυναμίαν Σου
πᾶν στόμα ἐκθειάζει,
τὴν ἄμετρον σοφίαν Σου
ὁ νοῦς ἐγκωμιάζει.

Πηγὴ ἀφθόνως φέρουσα
χρυσοῦς ζωῆς καὶ δρόσου,
ἡ κτίσις ψάλλει χαίρουσα
τὸ μέγα ἔλεός Σου.

Ἀλέξ. **Κατακουζηνός.**

---

39. Λέγε τὴν ἀλήθειαν.

Ὑπῆρξέ ποτε παιδίον ὀνομαζόμενον Γεώργιος. Ἡμέραν τινὰ ὁ πατὴρ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν μικρὰν ἀξίνην διὰ νὰ παίξῃ· τοῦτο δὲ ἠὐχαρίστησε παρὰ πολὺ τὸν Γεώργιον, ὅστις ἐξῆλθε μετ' αὐτῆς εἰς τὸν κῆπον, ὅπου ἐδοκίμαζε τὴν ἀξίνην του κόπτων πᾶν τὸ προστυχόν. Ἐν τῷ κήπῳ ὑπῆρχε καὶ μία νέα κερασέα, τὴν ὁποίαν κατ' ἐξοχὴν ἠγάπα ὁ πατήρ του. Ἀλλ' ὁ Γεώργιος λησμονήσας τοῦτο κατέκοψε καὶ αὐτήν. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν εἰς τὸν κῆπον καὶ ὁ πατήρ του, ὅστις ἐλυπήθη σφόδρα, ὅτε εἶδε τὸ προσφιλὲς δένδρον σχεδὸν κατεστραμμένον.

— Γεώργιε, εἶπεν ὀργίλως εἰς τὸν υἱόν του· τίς ἔκοψε τὸ δένδρον;

Ὁ Γεώργιος θὰ ἀπήντα «ὄχι, δὲν τὸ ἔκοψα ἐγώ, πάτερ μου;» Ὄχι· θὰ ἐπέρριπτε τὸ σφάλμα εἰς ἄλλον τινά; Οὐδέποτε! Μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσέβλεπε τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός του καὶ εἶπε·

— Πάτερ μου, δὲν δύναμαι νὰ ψευσθῶ· ἐγὼ τὸ ἔκοψα.

SISMANOGLIO MEGARO

Εὐγενὲς παιδίον! Ἐπειδὴ δὲν ἐφοβήθη νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, ὁ πατὴρ εὐθὺς τῷ συνεχώρησε. Τὰ παιδία πολλάκις πίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ δὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν. Ὅταν τοῦτο συμβαίνῃ, ὁ καθεὶς ἂς ἐνθυμῆται τὸν Γεώργιον καὶ ἂς προσπαθῇ νὰ λέγῃ· «Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ψεύματα». Τὸ παιδίον τοῦ διηγήματος τούτου ἔγινεν εἷς τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἦτο ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων!

---

21. Ὁ καλὸς ἄγγελος ἢ ἡ ἀγάπη τῶν παιδίων.

Ἐσπέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος δύο κοράσια ἐξῆλθον ἐκ τῆς οἰκίας των πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πατρός των. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε τόσον σφοδρός, ὥστε μόλις ἠδύναντο νὰ περιπατῶσι. Κρατούμενα ἐκ τῶν χειρῶν προέβαλλον τὰς μικρὰς κεφαλάς των, διὰ νὰ ἀντιμετωπίζωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ ψυχροῦ καὶ παγεροῦ ἀνέμου, καὶ ἐβάδιζον οὕτω ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. Αἱ ὁδοὶ ἦσαν σκοτειναὶ καὶ ἔρημοι· ἀλλὰ τὰ παιδία δὲν ἐφοβοῦντο. Ἡ πρὸς τὸν πατέρα των ἀγάπη θερμαίνουσα τὰς καρδίας των ἀπεδίωκε πάντα φόβον. Τέλος τὰ παιδία μετὰ κοπιώδη πορείαν ἐστάθησαν πρό τινος καπηλείου, ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ὁποίου ἦτο ἀνηρτημένος φανὸς καὶ ἐπιγραφὴ μὲ μεγάλα χρυσᾶ γράμματα. Ἦτο ἀπρεπὲς εἰς τὰ παιδία

νὰ εἰσέλθωσι, καὶ μάλιστα εἰς τοιαύτην ὥραν, εἰς τὸ καπηλεῖον ἐκεῖνο. Ἀλλὰ μετὰ στιγμιαίαν σκέψιν ὤθησαν τὴν πρασίνην θύραν αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς μίαν μεγάλην καὶ λαμπρῶς φωτιζομένην αἴθουσαν.

— Καλῶς ἤλθετε, ἀνεφώνησεν ἄνθρωπός τις, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο παρά τινα τράπεζαν καὶ ἀνεγίνωσκε· «Καλῶς ἤλθετε, μικρά».

Τὰ παιδία ἔμενον ἀκίνητα καὶ τὸν παρετήρουν. Ἀλλ' οὗτος ἔνευσε πρὸς αὐτὰ νὰ πλησιάσωσι, τὰ δὲ παιδία ὑπήκουσαν.

— Ζητεῖτε τὸν πατέρα σας; ἠρώτησε.

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Πηνελόπη.

— Ἠξεύρει ἡ μήτηρ σας ὅτι ἤλθετε ἐδῶ;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη. Ἡ μήτηρ μᾶς διέταξε νὰ κοιμηθῶμεν, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ πράξωμεν τοῦτο, πρὶν ἴδωμεν τὸν πατέρα μας, καὶ διὰ τοῦτο ἐξήλθομεν πρὸς ἀναζήτησίν του.

— Ἐδῶ εἶνε, εἶπεν ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος κύριος.

— Ἐδῶ εἶνε! ἀνεφώνησαν μετὰ θαυμασμοῦ τὰ παιδία, καὶ τὸ πρόσωπόν των ἐφαιδρύνθη.

— Μάλιστα, προσέθηκεν ὁ κύριος. Ὁ πατήρ σας κοιμᾶται εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον· θὰ τὸν ἐξυπνήσω πρὸς χάριν σας.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκοιμᾶτο βαθέως, μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἀφύπνισαν αὐτόν. Ὅτε ἤνοιξε καλῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδεν ὅτι ἡ Πηνελόπη καὶ ἡ Ἰωάννα ἔθλιβον

τὰς χεῖράς του, ἀμέσως ἠγέρθη καὶ εἶπεν εἰς αὐτὰ νὰ τὸν ὁδηγήτωσιν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ὦ ἀγαπητέ, ἀνεφώνησεν ἄνθρωπός τις, ὁ ὁποῖος παρετήρει τὴν σκηνὴν μετὰ περιεργείας καὶ μεγάλου ἐνδιαφέροντος. Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ τὰ μικρὰ ταῦτα καὶ νὰ κάμῃ τὸν πατέρα των ἐγκρατῆ.

— Εἶνε οἱ καλοί του ἄγγελοι, προσέθηκεν ἄλλος τις. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα δὲν δύνανται νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλιπεν. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μεταβάλῃ τὴν καρδίαν του καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν οἰκίαν τῶν ἀγαθῶν τούτων μικρῶν εὐτυχῆ.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν πρὸς μεγάλην χαρὰν τῆς οἰκογενείας του ὁ πατὴρ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν νήφων.

Μετὰ τὸ τέϊον εἶπε χαμηλοφώνως εἰς τὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα ἐκάθηντο ἐκατέρωθεν αὐτοῦ·

— Οὐδέποτε πλέον θὰ ἀναγκασθῆτε νὰ ἐξέλθητε τὴν νύκτα πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πατρός σας.

Τὰ παιδία προσέβλεψαν τὸν πατέρα μετ' ἀπορίας, διότι μόλις ἐνόησαν τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι οὗτοι.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάττῃ, τέκνα μου. Οὐδέποτε πλέον θὰ μεταβῶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, προσέθηκε. Πάντοτε θὰ εἶμαι ἐγκρατὴς καὶ μετὰ τὴν ἐργασίαν μου θὰ ἐπιστρέφω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Ἡ Πηνελόπη καὶ ἡ Ἰωάννα, ἐννοήσασαι ἤδη τοὺς λόγους τοῦ πατρός των, ἔκρυψαν τὰ τρυφερά των πρόσωπα εἰς τοὺς κόλπους του καὶ ἔκλαιον ἐκ χαρᾶς.

Ἡ ἀγάπη τῶν παιδίων ἔσωσε τὸν πατέρα των. Ἦσαν ἀληθῶς οἱ καλοί του ἄγγελοι. Ὁ δὲ πατήρ, ἐπειδὴ δὲν εἶχε πεποίθησιν εἰς ἑαυτόν, ἐξηκολούθει παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ ἐνισχύσῃ τὴν θέλησιν αὐτοῦ, διὰ νὰ ζήσῃ βίον ἐγκρατῆ, καὶ ἀληθῶς μετ' ὀλίγον ἔγινεν ἀγαθὸς πατὴρ καὶ χρηστὸς οἰκογενειάρχης.

---

12. Εὐγένεια ἀνταμειβομένη.

Ζμέραν τινὰ κυρία τις μεταβαίνουσα ἐφ' ἁμάξης πρὸς ἐπίσκεψιν φίλης της, συνήντησε καθ' ὁδὸν νεανίαν τινὰ ἀνυπόδητον, ὁ ὁποῖος μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατῇ, διότι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε διασωθῇ ἀπὸ σοβαρᾶς ἀσθενείας. Εὐσπλαγχνισθεῖσα λοιπὸν αὐτὸν παρεκάλεσε τὸν ἁμαξηλάτην νὰ παραλάβῃ τὸν νεανίαν εἰς τὴν ἅμαξαν, λέγουσα ὅτι θὰ πληρώσῃ καὶ δι' αὐτόν. Ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ ὡρισμένον μέρος, ἡ κυρία ἔμαθεν, ὅτι ὁ νεανίας μετέβαινεν εἰς τὸ λιμεναρχεῖον, διὰ νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ ναυτολόγιον πλοίου τινός. Μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἐτῶν πλοίαρχός τις διερχόμενος ἐπὶ λεωφορείου εἶδε γραῖάν τινα, ἡ ὁποία ἔβαινε βραδέως, καὶ διέταξε τὸν ἁμαξηλάτην νὰ ἀναχαιτίσῃ τοὺς ἵππους του καὶ νὰ παραλάβῃ τὴν γραῖαν, λέγων ὅτι θὰ πληρώσῃ καὶ δι' αὐτήν. Ὅτε ἔφθασαν εἰς σταθμόν τινα πρὸς ἀλλαγὴν ἵππων, ἡ γραῖα ηὐχαρίστησε τὸν πλοίαρχον καὶ

SISMANOGLIO

εἶπεν ὅτι ἦτο τόσον πτωχή, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τὰ ὁδοιπορικά. Ὁ δὲ πλοίαρχος ἀπήντησεν ὅτι ἠσθάνετο δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὁδοιποροῦσι πεζοί, ὅ,τι ἐκείνη ἠσθάνετο ἄλλοτε δι' αὐτούς, καὶ εἶπεν·

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἤμην πτωχὸς νεανίας, ὁ ὁποῖος διηρχόμην ταύτην ἀκριβῶς τὴν ὁδόν, καὶ εὐγενής τις κυρία ἐπλήρωσε τὰ ὁδοιπορικά μου.

— Ἄ! ἀνεφώνησεν ἡ γραῖα. Ἐγὼ εἶμαι ἡ κυρία ἐκείνη. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἔκτοτε μετεβλήθησαν δι' ἐμέ.

— Ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἤδη πλούσιος, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μετάσχῃς τῆς εὐτυχίας μου. Θὰ σοὶ δίδω 50 λίρας ἐτησίως, ἐνόσῳ ζῇς.

Ἡ γραῖα ἀνελύθη εἰς δάκρυα καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης ἐδέχθη τὴν γενναίαν προσφορὰν τοῦ ἀγαθοῦ ναύτου.

Ρίψον τὸν ἄρτον σου εἰς τὸ ὕδωρ καὶ θὰ εὕρῃς αὐτὸν μετά τινας ἡμέρας.

Ἂς ἐξηγήσωμεν τοὺς λόγους τούτους δι' ἑνὸς παραδείγματος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἅπαξ τοῦ ἔτους πλημμυρεῖ ὁ Νεῖλος ποταμός. Ὅταν οἱ παραποτάμιοι ἀγροὶ καλύπτωνται ὑπὸ τῶν ὑδάτων, οἱ γεωργοὶ σπείρουσιν, ὁ δὲ σπόρος βυθίζεται ἐντὸς τῆς ἰλύος. Ὅταν τὰ ὕδατα ἀποσύρωνται, ὁ σπόρος βλαστάνει. *Μετά τινας ἡμέρας* ἔρχεται ὁ θερισμός, καὶ πλουσία συγκομιδὴ γεννημάτων ἀποταμιεύεται εἰς τὰς ἀποθήκας. Ἡ γραῖα εἶχε ρίψῃ τὸν ἄρτον της εἰς τὰ *ὕδατα*. Ἔκαμε μίαν καλὴν πρᾶξιν

εἰς πτωχὸν νεανίαν, καὶ μετὰ πολλὰς *ἡμέρας* οὗτος ἀνταπέδωκε τὴν χάριν πολλαπλασίονα.

---

23. Ἀληθὴς γενναιότης.

Διδάσκαλός τις ἠνωχλεῖτο ὑπὸ τῶν μαθητῶν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς διδασκαλίας. Ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ ἀπειλήσῃ τιμωρίαν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις θὰ ἐπανελάμβανε τὴν ἀταξίαν.

Τὴν ἀκόλουθον πρωΐαν, ὅτε ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἦτο ἥσυχος, ἠκούσθη ἰσχυρὸς συριγμός. Οἱ μαθηταὶ ἐταράχθησαν, ὁ δὲ διδάσκαλος προσεπάθει νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν ἔνοχον. Οἱ μαθηταὶ κατήγγειλαν ἄτακτον παιδίον, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐτιμωρήθη, καὶ τοῦτο αὐτὸ κατ' ἀρχὰς ὑπώπτευσε καὶ ὁ διδάσκαλος. Τὸ παιδίον ἰσχυρῶς ἀπεποιήθη τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' οἱ λόγοι του δὲν ἐπιστεύθησαν, διότι πάντοτε ἐψεύδετο. Ὅθεν ὁ διδάσκαλος ἤγειρεν αὐτὸ ἐκ τοῦ θρανίου, διὰ νὰ τὸ τιμωρήσῃ. Τότε μικρόν τι ἀδύνατον παιδίον, ἐννεαετὲς περίπου, ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς του.

—Μὴ τιμωρήσητε τὸν Ἰωάννην, κύριε, εἶπεν εἰς τὸν διδάσκαλον. Ἐγὼ ἐσύριξα. Ἔκαμα ἐπὶ τοῦ ἀβακίου μου μίαν μεγάλην καὶ δύσκολον πρόσθεσιν· ἐν ᾧ δὲ ἔμελλον νὰ ἀπαλείψω ἄλλο τι ποσόν, διὰ νὰ ἑτοιμάσω θέσιν δι' αὐτήν, κατὰ λάθος ἀπήλειψα τὴν πρός-

θεσίν μου. Κατέστρεψα ὅλην τὴν ἐργασίαν μου καί, πρὶν ἐνθυμηθῶ ποῦ εὑρίσκομαι, ἐσύριξα ἰσχυρῶς. Λυποῦμαι πολύ, διδάσκαλε, δὲν ἤθελον νὰ συρίξω, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἀφήσω τὸν Ἰωάννην νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὸ σφάλμα μου.

Καὶ μετὰ γενναιότητος ὁ μικρὸς φίλος ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τιμωρίαν. Ὁ δὲ διδάσκαλος λαβὼν τὴν μικρὰν χεῖρα τοῦ παιδίου, εἶπεν·

— Ἀντώνιε, ἔπραξας ὀρθῶς. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων σου. Πάντες πιστεύομεν ὅτι ἀκουσίως ἐσύριξας. Δὲν θὰ σὲ τιμωρήσω, παιδίον, διὰ τὴν εὐγενῆ πρὸς τὸν συμμαθητήν σου συμπεριφοράν.

Ὁ Ἀντώνιος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θέσιν του ἔχων τὸ τὸ πρόσωπον καταπόρφυρον. Καὶ τὸ μικρότερον παιδίον ὑπερηφανεύθη, διότι εἶχε τοιοῦτον γενναῖον καὶ φιλαλήθη συμμαθητήν.

Ὁ Ἀντώνιος ἀληθῶς ἦτο γενναῖον παιδίον. Ἔπραξεν ὅ,τι ἐνόμιζε δίκαιον καὶ ὀρθόν, μολονότι ἦτο βέβαιος, ὅτι ἡ τιμωρία θὰ ἔπιπτεν ἐπ' αὐτοῦ.

---

74. Ἱστορία ἑνὸς κυνός.

Πρό τινων ἐτῶν παιδίον τι ὀκταετὲς περίπου ἐστάλη ὑπὸ τῆς μητρός του εἰς τὴν ἀγοράν· Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν οἰκίαν κύων χωλός, τραχύς καὶ ἀκάθαρτος τὸν ἠκουλούθησε χωλαίνων. Κακόν τι παιδίον ἤθελε νὰ λιθοβολήσῃ τὸν δυστυχῆ κύνα· ἀλλὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος παιδίον ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς μητρός του νὰ εἶνε εὐγενὲς καὶ εὐμενές. Ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι ὁ κύων εἶχεν ἀνάγκην φιλικῆς περιποιήσεως, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ μέχρι τῆς οἰκίας.

Ὅτε τὸ παιδίον ἠρώτησε τὴν μητέρα του ἂν τῷ ἐπέτρεπε νὰ παραλάβῃ τὸν κύνα εἰς τὴν οἰκίαν, τὸ πτωχὸν ζῷον ἐφαίνετο ὅτι ἐνόει τί ἐλέγετο.

Ὅλα τὰ παιδία ἠσθάνθησαν οἶκτον δι' αὐτόν, ὅτε εἶδεν τοὺς μεγάλους καὶ ζωηροὺς ὀφθαλμούς του ζητοῦντας χάριν παρ' αὐτῶν.

(Πόσον ἦτο ἐλεεινόν!) Ἡ μήτηρ, ἡ ὁποία ἐδίδαξε τά τέκνα της νὰ εἶνε εὐγενῆ καὶ εὐμενῆ, δὲν ἀπεδίωξε τὸν πεινα λέον καὶ χωλὸν κύνα, ἀλλ' ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὰ δὲ παιδία τῷ ἔδωσαν τροφήν, καθαρὸν ὕδωρ καὶ στρωμνήν, διὰ νὰ κατακλιθῇ. Μετά τινας ἡμέρας ὁ κύων ἀνέρρωσε. Ταχέως ἐκαθαρίσθη καὶ ἐφαίνετο παραπολὺ εὐχαριστημένος ἐκ τῆς νέας του κατοικίας. Ἔκαμνε πᾶν ὅ,τι κύων ἠδύνατο, διὰ ἐκδηλώσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του δι' ὅσας περιποιήσεις ἀπέλαυεν. Ἐν ᾧ πρότερον ἦτο δειλός, τόρα ἔγεινε λίαν ζωηρός. Ἐπήδα καὶ ἔλειχε τὰς χεῖρας τῶν μικρῶν του φίλων. Τὰ παιδία ὠνόμασαν τὸν κύνα Ἄζώρ, καὶ ἦτο ὁ ἀγαπητότατος φίλος των. Ἰδοὺ

πῶς ἐδείκνυε τὴν φιλίαν του. Καθ' ἑκάστην τοὺς συνώδευεν εἰς τὴν σχολήν. Ἀπεμάκρυνε τὰ κακὰ παιδία, τὰ ὁποῖα ἤθελον νὰ ἐνοχλήσωσιν ἢ νὰ βλάψωσι τοὺς μικροὺς φίλους του.

Ἀφ' οὗ εἰσήρχοντο τὰ παιδία εἰς τὴν σχολήν, ὁ Ἀζὼρ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐφύλαττεν ἄγρυπνος εἰς τὴν αὐλὴν τὰς ὄρνιθας, διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσιν ἢ κλέψωσιν αὐτάς. Κἀνὲν παιδίον δὲν ἐτόλμα νὰ λιθοβολήσῃ αὐτάς, ὅτε ὁ Ἀζὼρ ἦτο παρών.

Ὅτε ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα διὰ νὰ ἐπιστρέψωσι τὰ παιδία ἐκ τῆς σχολῆς, ἡ μήτηρ συνείθιζε νὰ λέγῃ·

— Ἀζώρ, πήγαινε νὰ συνοδεύσῃς τὰ παιδία.

Ὁ Ἀζὼρ ἐδιδάχθη νὰ ἐννοῇ τοὺς λόγους τούτους. Καὶ μόλις ἤκουεν αὐτούς, ἔτρεχεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐνίοτε ἔπραττε καὶ κἄτι περισσότερον. Τόσον εὐφυὴς ἔγεινεν, ὥστε κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας ἔφερεν εἰς τὰ παιδία ἀλεξιβρόχιον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει διὰ τοῦ στόματος. Πολλάκις καθ' ὁδὸν κακὰ παιδία ἐπεχείρουν νὰ ἁφαιρέσωσι τὸ ἀλεξιβρόχιον, ἀλλ' οὐδέποτε τὸ κατώρθωνον. Ἔτρεχε δι' ὅλης του τῆς δυνάμεως καὶ ἔφθανεν ἀσφαλῶς εἰς ὡρισμένον μέρος.

Οὕτω λοιπὸν ὁ πτωχὸς καὶ χωλὸς ἐκεῖνος κύων ποικιλοτρόπως ἀνταπέδιδε τὴν εὐεργεσίαν τῶν μικρῶν του φίλων.

---

35. Ὁ κόραξ καὶ ἡ λάγυνος.

Κόραξ τις διψῶν εὗρε λάγυνον, ἡ δὲ χαρά του ἦτο μεγάλη, διότι ἤλπιζεν ὅτι θὰ εὕρῃ ὕδωρ ἐν αὐτῇ. Καὶ πράγματι ὕδωρ ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἦτο τόσον ὀλίγον, ὥστε μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας του ὁ πτωχὸς κόραξ δὲν ἠδυνήθη νὰ βρέξῃ οὐδὲ τὸ ἄκρον τοῦ ράμφους του.

— Δὲν ἀπελπίζομαι, εἶπεν ὁ κόραξ καθ' ἑαυτόν. Ὅταν ὑπάρχῃ θέλησις, ὑπάρχει καὶ μέσον.

Εὐφυής τις ἰδέα ἐπῆλθεν εἰς τὸ μικρόν του κρανίον. Δὲν ἠδύνατο νὰ φλάσῃ τὸ ὕδωρ, ἠδύνατο ὅμως νὰ κάμῃ τὸ ὕδωρ νὰ ὑψωθῇ μέχρι τοῦ χείλους τῆς λαγύνου. Ὁ κόραξ ἔλαβε χάλικά τινα καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν λάγυνον, τοῦτο δὲ ἐπανέλαβε πολλάκις. Ἐνόσῳ ἡ λάγυνος ἐπληροῦτο χαλίκων, τὸ ὕδωρ ὑψοῦτο καὶ ἐπὶ τέλους οἱ κόποι του ἀντεμείφθησαν, καὶ ἔπιεν ἀνέτως τὸ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἄνευ τῆς εὐφυΐας του οὐδέποτε θὰ τὸ ἔφθανεν.

---

36. Τὸ παιδίον καὶ τὰ δαμάσκηνα.

Ἄνθρωπός τις ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κάλαθον πλήρη δαμασκήνων ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀγοράν. Καθ' ὁδὸν δαμάσκηνά τινα ἔπεσαν ἐκ τοῦ καλάθου εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐνόησε τοῦτο. Τὴν στιγμὴν

ἐκείνην διήρχετο πτωχὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἰδὸν τὰ δαμάσκηνα πίπτοντα, συνήθροισεν αὐτά.

— Φίλε, ἔκραξε πρὸς τὸν φέροντα τὰ δαμάσκηνα.

Οὗτος στραφεὶς ἀμέσως ἐστάθη, τὸ δὲ παιδίον ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν τὰ πεσόντα δαμάσκηνα.

— Σοὶ εὐχαριστῶ πολύ, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος λαμβάνων τὰ δαμάσκηνα. Ἀλλὰ προσέθηκε καταβιβάσας τὸν κάλαθον ἐκ τῆς κεφαλῆς του· λάβε ὅσα δαμάσκηνα θέλεις, διότι εἶσαι τίμιον παιδίον.

Ἀφ' οὗ ὁ ἄνθρωπος ἀνεχώρησε, νεανίας τις ἐπλησίασε πρὸς τὸ παιδίον καὶ τῷ εἶπεν·

— Ἠδύνασο κάλλιστα νὰ κρατήσῃς ὅσα δαμάσκηνα ἔπεσαν, διότι τότε θὰ ἔδιδες καὶ εἰς ἐμέ.

— Ὄχι! Ὄχι! ἀπήντησε τὸ τίμιον παιδίον. Ἐὰν θέλῃς, λάβε τοῦτο τὸ δαμάσκηνον, διότι μοὶ ἀνήκει καὶ δύναμαι νὰ σοὶ τὸ προσφέρω. Ἂν σοὶ ἔδιδον ὅ,τι δὲν μοὶ ἀνήκει, θὰ διέπραττον κλοπήν. Μολονότι εἶμαι πτωχόν, εἶμαι ὅμως ὑπερήφανον καὶ οὐδέποτε θὰ ἠλιδώσω τὸ καλόν μου ὄνομα.

---

27. Τὸ πρόβατον καὶ τὸ ἀρνίον.

Νεανίας τις, ἐν ᾧ περιεπάτει ἡμέραν τινὰ εἰς κατάφυτον λειμῶνα, εἶδε πρόβατον ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. Τὸ δυστυχὲς ζῷον ἤρχετο τρέχον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπλησίασεν, ἐστάθη, ἔπειτα ἔκαμε βήματά τινα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀ-

νήγειρε τὴν κεφαλήν του καὶ παρετήρησε κατὰ πρόσωπον τὸν νεανίαν βελάζον ἰσχυρῶς. Ὁ νεανίας οὐδέποτε εἶχεν ἴδῃ πρόβατον πράττον τοιουτοτρόπως. Ἐπιθυμῶν δὲ νὰ μάθῃ τί ἤθελε τὸ δυστυχὲς πλάσμα, ἠκολούθησεν αὐτό. Τὸ πρόβατον ὀλοὲν προυχώρει, ἐνίοτε δὲ ἔστρεφε νὰ ἴδῃ ἂν ὁ νεανίας τὸ ἠκολούθει. Τέλος ἦλθε καὶ ἐστάθη εἰς θέσιν τινά, ὅπου ἔρρεε ποταμὸς καὶ ἐσχημάτιζε λίμνην βαθεῖαν. Ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ, ὁ νεανίας εἶδε μικρὸν ἀρνίον, τὸ ὁποῖον ἠγωνίζετο νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ὕδατος. Εἶχε πέσῃ εἰς τὴν λίμνην καὶ ματαίως προσεπάθει νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ μήτηρ του εὐθὺς ἐνόησεν ὅτι ἐχρειάζετο καλυτέρα βοήθεια ἐκείνης, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἠδύνατο νὰ παράσχῃ πρὸς σωτηρίαν τοῦ μικροῦ της, καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεξε πρὸς τὸν νεανίαν.

Οὗτος κύψας εἰς τὴν λίμνην παρετήρησεν ὅτι ἠδύνατο νὰ φθάσῃ τὸ μικρὸν πλάσμα. Ὅθεν ἀμέσως ἐδράξατο αὐτὸ ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ ἀνέσυρεν ἐπὶ τῆς ὄχθης· ἡ δὲ μήτηρ του ἐφαίνετο λίαν εὐχαριστημένη, διότι ἐσώθη τὸ μικρόν της.

---

28. Ἡ λυχνία τῆς χήρας.

Ὑπῆρξέ ποτε δυστυχής τις χήρα, ἡ ὁποία κατῴκει εἰς μικρὰν καλύβην, ἐκτισμένην ἐπὶ βράχου πλησίον τῆς παραλίας. Δὲν εἶχε τέκνα καὶ ἔζη βίον ἔρημον. Ἠτο

τόσον πτωχή, ὥστε εἰργάζετο καθ' ἑκάστην μέχρι βαθείας νυκτός.

Ὅτε εἰργάζετο νύκτα τινά, ἐπειδὴ ἔπνεε σφοδρὸς ἄνεμος καὶ τὰ κύματα μετὰ πατάγου ἐθραύοντο ἐπὶ τοῦ βράχου, εἶπε καθ' ἑαυτήν· «Ἐπιθυμῶ νὰ φανῶ χρήσιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν δύναμαι ἀρά γε νὰ κάμω καὶ ἐγὼ καλόν τι εἰς τὸν πλησίον μου;«

Ἀΐφνης ἐσκέφθη ὅτι πλοῖα ἐναυάγουν εἰς τὴν παραλίαν πλησίον τῆς καλύβης της, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε φάρος, διὰ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὰ τὴν νύκτα καὶ προφυλάξῃ ἀπὸ τοῦ κινδύνου. Ἐκ τοῦ παραθύρου της ἔβλεπε τὴν θάλασσαν. Διὰ τί νὰ μὴ ἀνάπτῃ καθ' ἑκάστην νύκτα λυχνίαν ἐπὶ τοῦ παραθύρου της, διὰ νὰ ὁδηγῇ τοὺς δυστυχεῖς ναύτας, ὅταν τὰ πλοῖά των προσεγγίζωσιν εἰς τοὺς ἀπορρῶγας βράχους τῆς παραλίας;

Ἡ χήρα ηὐχαριστήθη μεγάλως, διότι ἡ ἰδέα αὕτη ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν της. Ἐσκέφθη ὅτι, ἂν καθ' ἑκάστην νύκτα εἰργάζετο μίαν ὥραν περισσότερον, ἠδύνατο νὰ κερδίζῃ ὅσα χρήματα ἐχρειάζοντο πρὸς διατήρησιν μιᾶς λυχνίας. Ἤρχισε λοιπὸν νὰ ἐργάζηται περισσότερον καὶ ἐκέρδιζε τὰ διὰ τὸ ἔλαιον τῆς λυχνίας ἀναγκαῖα χρήματα. Παρεσκεύασε καταλλήλως τὴν λυχνίαν καὶ ἐτοποθέτει αὐτὴν κατὰ πᾶσαν νύκτα ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ἔσωσε δὲ τοιουτοτρόπως πολλὰ πλοῖα. Ἐπὶ πενταετίαν ἐξηκολούθει τὸ εὐεργετικὸν ἔργον της ἄνευ ἀμοιβῆς ἢ καὶ ἄνευ ἐλπίδος ἀμοιβῆς. Ἀλλ' αἱ καλαὶ πράξεις καὶ

εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἀμείβονται πολλάκις. Οἱ ναῦται, τοὺς ὁποίους ἔσωσεν, ἤρχισαν νὰ τὴν στέλλωσιν ἀπὸ τὰς πατρίδας των δῶρα. Οἱ μὲν τῇ ἔστελλον τέϊον ἐκ Κίνας, οἱ δὲ *σάλια* ἐξ Ἰνδιῶν, οἱ δὲ μέταξαν ἐκ Γαλλίας, οἱ δὲ σταφυλὰς ἐξ Ἱσπανίας. Ἀλλ' ἡ δυστυχὴς χήρα δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῶν δώρων τούτων, διὰ νὰ γίνῃ εὐτυχής. Τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν διένειμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς. Ηὐχαριστεῖτο σκεπτομένη ὅτι ἔπραττε τὸ ἀγαθόν. Διὰ τοῦτο, ἐνόσῳ ἔζη, ἤναπτε τακτικῶς τὴν λυχνίαν της καὶ ἔθετεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ παραθύρου.

---

29. Τὸ ψυχορραγοῦν παιδίον.

Εἶτε βαθειὰ μεσάνυχτα· ἡ πλάσις ἡσυχάζει·
τὰ ἄστρα μὲ τὰ λούλουδα, θαρρεῖς, κρυφομιλοῦνε,
κάθε ψυχὴ 'ς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ὕπνου ἀναγαλιάζει,
κι' ἀγγέλοι καταιβαίνουνε 'ς τὴ γῆ νὰ εὐφραθοῦνε.

—

Γλυκειὰ νυχτιὰ τῆς ἄνοιξις καὶ φωτερὴ 'σὰν μέρα,
'ποῦ ὅλα, ὅλα τραγουδοῦν μ' αὐτὴν τὴν σιωπή τους
'ς τὸν Βασιλέα τ' οὐρανοῦ, 'ς τοῦ κόσμου τὸν πατέρα
τραγούδημα ἀθάνατο καὶ λέν' τὴν προσευχή τους...

—

Σ' αὐτὴν τὴν ὥρα ἄτυχο 'ς τὸ στρῶμα τοῦ θανάτου
ἕνα παιδὶ 'σὰν Ἄγγελος βαρειὰ ψυχομαχάει

καὶ μὲ φωνὴ λυπητερὴ 'ς τὸ ψυχομάχημά του
αὐτὰ λαλεῖ τῆς μάνας του, αὐτὰ παραλαλάει:

—

—Σφίξεμε, μάναμου γλυκειά, μὲ ὅλη τὴν καρδιά σου·
ἄχ! ζέσταρέ με τ' ἄμοιρο 'ς τὸ στῆθός σου ἀπάνω·
ἴσως μοῦ δώσῃ τὴν ζωὴ καὶ πάλ' ἡ ἀγκαλιά σου·
φοβοῦμαι νὰ πεθάνω.

—

Φίλα με, φίλα με πολὺ μὲ τὸ γλυκό σου στόμα·
στάξε 'στὴν φλόγαμου δροσιά, γιατί τὸν κόσμο χάνω·
ἄχ! φίλα με, μανούλα μου, ἄχ! φίλα με ἀκόμα·
φοβοῦμαι νὰ πεθάνω.

—

Δός μου τἀθάνατο νερό· αὐτὸ θὰ μὲ γλυτώσῃ·
τὰ γιατρικὰ εἶνε πικρά, 'ς τὸ στόμα δὲν τὰ βάνω·
ἄχ! δός μου τίποτα, ζωὴ γλυκειὰ γιὰ νὰ μοῦ δώσῃ·
φοβοῦμαι νὰ πεθάνω.

—

Δὲν θέλω μαῦρα χώματα καὶ κρύο καὶ ἀγριάδα·
θέλω νὰ κόφτω λούλουδα καὶ στέφανα νὰ κάνω,
νὰ βλέπω τὴν μανούλα μου, νὰ βλέπω πρασινάδα...
δὲν θέλω νὰ πεθάνω.

—

Εἶνε βαρειὰ τὰ χώματα.. 'ς τὰ σκοτεινὰ φοβοῦμαι...
θέλω τὸ χέρι τῆς χρυσῆς μανούλας μου νὰ πιάνω

καὶ 'ς τὴ ζεστή της ἀγκαλιὰ γλυκὰ ν' ἀποκοιμοῦμαι·
δὲν θέλω νὰ πεθάνω.

—

Θέλω ν' ἀκούω 'ς τὸ βουνὸ τοῦ ἀηδονιοῦ τραγούδια,
νὰ καρτερῶ τὴν Πασχαλιὰ τὰ γιορτερὰ νὰ βάνω,
καὶ μὲ ἀρέσουνε πολὺ τοῦ Μάη τὰ λουλούδια·
φοβοῦμαι νὰ πεθάνω.

—

Δὲν ἔχει ἄνθια δροσερὰ κι' ἀηδόνια μέσ' 'ς τὸν ἅδη·
δὲν ἔχει τόσαις ὠμορφιαῖς, ποῦ ἔχει ἐδῶ ἀπάνω·
ἔχει μοιάχα κόκκαλα καὶ κρύο καὶ σκοτάδι·
φοβοῦμαι νὰ πεθάνω.

—

Δὲν ἔχει μάνας φίλημα καὶ ἀγκαλιὰ δροσάτη....
τὸ παγωμένο μου κορμὶ ἐκεῖ ποῦ θὰ ζεστάνω;...
Εἶνε ψυχρό, πολὺ ψυχρὸ ἐκεῖνο τὸ κρεββάτι...
Ἄχ! πῶς θὰ ἀποθάνω;

—

Ἄχ! σφίξε με, μανούλα μου, ἄχ! σφίξε με τὸ μαῦρο·
τὸ φῶς μου πάει . . . τῶχασα . . . ποῦ εἶσαι; δὲν σὲ
[*φθάνω·*
'ς τὴν ἀγκαλιά σου τὴν ζωή, ποῦ χάνω, θέλω ναῦρω.
Τί κρῖμα!... θὰ πεθάνω.

—

Ποιὸς εἶν' αὐτὸς μὲ τὰ φτερά, ποῦ ἔρχεται κοντά μου;
χίλιες ἀχτίδες 'στράφτουνε 'ς τὴν κεφαλή τ' ἀπάνω.

SISMANOGLIO

Ἄχ σφίξε με, μανούλα μου... λιγώνει ἡ καρδιά μου·
Νά! τώρα θὰ πεθάνω.

—

— Σιώπα, παιδί μου, σιώπασε, μὴν κλαῖς κι' ἀναστεράζῃς·
δὲν θὰ πεθάνῃς, σπλάγχνο μου, δὲν θέλω νὰ πεθάνῃς...
Μὴ μου σταράζῃς τὴν καρδιά, παιδί μου, μὴ δειλιάζῃς,
καὶ πάλι τὰ στολίδια σου τὴν Πασχαλιὰ θὰ βάνῃς.—

—

Κ' ἐκεῖ ποῦ 'σφιχταγκάλιαζε ἡ μάνα τὸ παιδί της,
ἀπὸ τὸν πόνο τὸν πολὺ ὡς ἀρμακωμένη,
ἄξαφνα βγάζει ἄγγια φωνὴ ἀπ' τὴν ψυχή της
καὶ τὸ φιλεῖ καὶ τὸ γιλεῖ καὶ κλαίει ἀπελπισμένη.

—

Ἀλλοίμονο! *τὸ δίχτυχο ἀπέθανε καὶ πάει...*
ρωτᾷ ἡ μάνα—ἔρημη 'ς τὸν κόσμο πῶς θὰ κάνω;
μὰ ἐκεῖνο εἶν' ἀναίσθητο καὶ πλειὸ δὲν τῆς λαλάει
—, οὔτε νὰ πεθάνω.

Ι. Γ. Ἰωαννίδης.

---

80. Τὸ ὀκνηρὸν παιδίον.

Α΄.

Τὸ ὀκνηρὸν παιδίον ἐν τῇ σχολῇ.

— Ὦ ἀγαπητέ μοι, πόσον ὀχληρὸν καὶ ἐπίπονον εἶνε δι' ἐμὲ νὰ μανθάνω γράμματα. Ἰδοὺ ἔχω ἓν, δύο — ὄχι δύο, ἀλλ' ἕνα ὁλόκληρον στίχον καὶ μίαν δωδεκάδα λέξεων, τῶν ὁποίων ὀφείλω νὰ εὕρω τὰς σημασίας καὶ νὰ ἀποστηθίσω αὐτάς. Ἐπεθύμουν αἱ λέξεις νὰ μὴ εἶχον σημασίαν! Ἂς ἀναγνώσω αὐτάς, φ — υ = φυ, λ — α = λα, κ ή = κή· φυλακή, τόπος δῆλα δή, ὅπου περιορίζουσι τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τί τὴν φυλακὴν δὲν τὴν ὠνόμαζον σχολεῖον; Εἶνε φυλακή, σᾶς βεβαιῶ. — Τ — ι = τι, μ — ω = μω, ρ — ι = ρί, α· τιμωρία. Γνωρίζω τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ λεξικοῦ. — Ὦ! τί δύσκολον μάθημα! Οὐδέποτε θὰ τὸ μάθω. — Ἡ, δ — ο = δο, ν - η = νή. Ἡδονή. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εὐχαριστεῖ. Ναί, γνωρίζω ὅτι ἡδονὴ σημαίνει νὰ περιφέρηταί τις εἰς τοὺς δρόμους καὶ νὰ παίζῃ διάφορα παιγνίδια. Τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι, ἂν μὲ ἤκουεν ὁ Περικλῆς, θὰ ἔλεγεν· «Ἡδονὴ σημαίνει νὰ ἔχῃ ἓν νέον βιβλίον». Ἀνάγνωσις, ἀνάγνωσις, ἀνάγνωσις! Μισῶ τὴν ἀνάγνωσιν. Ὅταν γίνω ἀνήρ, δὲν θὰ ἀνοίγω βιβλίον, θὰ καύσω δὲ καὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον κρατῶ. Ὦ! πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἤμην τόρα ἀνήρ!

SISMANOGLIO

Β'.

Τὸ ὀκνηρὸν παιδίον γίνεται ἀνήρ.

— Μάλιστα εἶμαι ἀνήρ, ἀλλ' εἶμαι δυστυχής, διότι ὅτε ἤμην παιδίον ἠμέλουν τὰ μαθήματά μου! Ἐμίσουν τὰ βιβλία καὶ περισσότερον ἐκοπίαζον διὰ νὰ λησμονήσω τὰ μαθήματά μου παρὰ διὰ νὰ μάθω αὐτά. «Μελέτα, Ἰάκωβε, τὰ μαθήματά σου ἀναγίνωσκε τὰ βιβλία σου, μοὶ ἔλεγε ὁ πατήρ μου, διότι ἄλλως ὅταν γίνῃς ἀνήρ, θὰ εἶσαι ἀνίκανος εἰς πᾶσαν ἐργασίαν».

«Συγκέντρωσον, Ἰάκωβε, τὸν νοῦν σου εἰς τὰ βιβλία, εἰδὲ μὴ θὰ αἰσχύνωμαι νὰ σὲ ὀνομάζω υἱόν μου» ἔλεγεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ μου. Ὁ συμμαθητής μου Ἰωάννης ἠγάπα μὲν τὰ παιγνίδια, ἀλλ' ἠγάπα περισσότερον τὰ μαθήματά του καὶ ἐμάνθανε ἐν ὥρᾳ σχολικῆς ἀναπαύσεως περισσότερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐγὼ ἐμάνθανον ἐν ὥρᾳ σχολικῆς ἐργασίας.

Ὁ Ἰωάννης εἶνε ἤδη ἀνήρ, καθὼς ἐγώ, ἀλλὰ διάφορος ἐμοῦ. Τώρα ἐννοῶ τὸ σφάλμα μου, ἀλλ' εἶνε πλέον ἀργά. Δὲν εὐκαιρῶ νὰ μελετήσω, διότι πρέπει νὰ ἐργασθῶ, διὰ νὰ κερδίσω τὸν ἐπιούσιον ἄρτον τῆς οἰκογενείας μου. Ἰδοὺ οἱ καρποὶ τῆς ὀκνηρίας κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

---

81. Ἀπατηλοὶ λόγοι.

Ἡμέραν τινὰ ἄνθρωπός τις ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του ξύλον τι διὰ νὰ πριονίσῃ. Τὸ παιδίον ἠγνόει τὴν ἐργασίαν ταύτην. Ὅτε δὲ ὁ πατήρ του ἀνεχώρησεν ἔρριψε τὸν πρίονα κατὰ γῆς καὶ τὸν ἔθραυσε. — «Δὲν ἔθραυσα ἐγὼ τὸν πρίονα», εἶπε τὸ παιδίον καθ' ἑαυτόν. «Ἐθραύσθη μόνος του».

Προσεπάθει διὰ τῶν λόγων τούτων νὰ ἀπατήσῃ ἑαυτόν· ἀλλ' ἠσθάνετο εἰς τὴν καρδίαν του ὅτι οἱ λόγοι ἦσαν ψευδεῖς καὶ ἐφοβεῖτο νὰ συναντήσῃ τὸν πατέρα του. Ἡμέραν τινὰ ἡ μήτηρ του, ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ σχολείου, τῷ εἶπεν·

— Εἶνε ἕκτη ὥρα, τὸ δὲ σχολεῖον παύει εἰς τὰς τέσσαρας. Ποῦ ἦσο τέκνον μου;

— Ὦ μῆτερ, εἶπεν ὁ Δημήτριος. Ὅταν παίζωμεν, λησμονοῦμεν ὅλα. Δὲν σκεπτόμεθα ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας. Τὸ φαγητὸν εἶνε ἕτοιμον;

Ἡ μήτηρ τοῦ παιδίου ἠπατήθη. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Δημητρίου τὴν ἔκαμε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἀληθῶς ἔπαιζε μετὰ τῶν συμμαθητῶν του· ἀλλ' οὗτος δὲν εἶχε παίξῃ μετ' αὐτῶν. Ἐκρατήθη ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, διότι δὲν ἤξευρε τὰ μαθήματά του. Δὲν ἤθελε ὅμως νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς τὴν μητέρα του. Ἐπεθύμει νὰ νομίζῃ ἡ μήτηρ του ὅτι πραγματικῶς ἔπαιζε. «Τί ἐντροπὴ καὶ

ἁμαρτία εἶνε νὰ ἀπατᾷς τὴν μητέρα σου», ἔλεγεν αὐστηρά τις φωνὴ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ παιδίου, ὅτε ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν. «Δὲν μοὶ μέλει», ἔλεγε τὸ παιδίον καθ' ἑαυτό, «δὲν μοὶ μέλει· δὲν εἶπον ψεῦδος, δὲν εἶπον ὅτι ἔπαιζον.» Ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐκείνη ἔλεγε· «Μετεχειρίσθης λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἔκαμον τὴν μητέρα του νὰ νομίζῃ ὅτι ἀληθῶς ἔπαιζες· τοῦτο δὲ εἶνε τὸ ἴδιον, ὡς νὰ ἔλεγες ὅτι ἔπαιζες». — «Δὲν εἶπον ψεῦδος» ἔλεγε πάλιν ὁ Δημήτριος.

Ποία εἶνε ἡ γνώμη σας, μικροί μου ἀναγνῶσται; Ἐψεύσθη ὁ Δημήτριος ἢ δὲν ἐψεύσθη; Εἶμαι βέβαιος ὅτι πάντες θὰ ἀπαντήσητε· «Μάλιστα, εἶπε ψεῦδος».

Ἐὰν μεταχειριζώμεθα λόγους, οἱ ὁποῖοι σκοπὸν ἔχουσι νὰ ἀπατήσωσι, λέγομεν ψεῦδη. Καὶ τοῦ Δημητρίου τὸ ψεῦδος ἦτο κάκιστον, ἐπειδὴ ὡμοίαζε πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Τὸ ψεῦδος, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἀλήθειαν, εἶνε τὸ χείριστον, ἐπειδὴ ἐξαπατᾷ εὐκολώτερον.

---

82. Ὁ στρατιώτης καὶ ὁ ἵππος.

Στρατιώτης τις διήρχετο ἡμέραν τινὰ μόνος διά τινος τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' αἴφνης ἐστάθη καὶ παρετήρησε ἐπί τινα χρόνον ἵππον, ὁ ὁποῖος ἔστεκε εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τῆς ὁδοῦ. — «Γνωρίζω αὐτόν ἀνέκραξε τρέχων.

«Εἶνε ὁ παλαιὸς ἵππος μου! Φίλτατε ἀρχαῖέ μου σύντροφε!» Ὁ ἵππος ἀνεγνώρισε τὴν φωνήν του καὶ ἀμέσως ἐπλησίασε τὸ ρύγχος του εἰς τὴν χεῖρα τοῦ στρατιώτου, ἥτις τὸν ἐθώπευεν ἡδέως. Μετ' ὀλίγον ὁ ἀγαθὸς στρατιώτης ἔθηκε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιόν του λέγων καθ' ἑαυτόν. «Μάλιστα, θὰ τὸ ἔχῃ, μολονότι εἶνε ἡ τελευταία δεκάρα. Ἀρκεῖ διὰ νὰ τὸν ἀγοράσω ἄχυρον». Ὁ στρατιώτης ἀπῆλθεν ἀμέσως καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ἔχων δέσμην ἀχύρων, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ἰδίας χειρός του ἔδωκεν εἰς τὸν ἵππον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐθώπευσεν αὐτὸν ἐπὶ πολύ, ἠρώτησε ποῦ ἦτο ὁ σταῦλός του, διὰ νὰ τὸν ἐπισκέπτηται, καὶ ἀνεχώρησε παρακαλῶν τὸν κύριόν του νὰ τὸν περιποιῆται καλῶς. Τὸ θέαμα ἦτο συγκινητικόν. Πολλὰ παιδία περιεκύκλωσαν τὸν στρατιώτην καὶ ἔκραζον «Ζήτω!» διότι ἐθαύμασαν τοῦ στρατιώτου τὴν ἀγαθότητα πρὸς τὸν ἀρχαῖόν του φίλον.

Ἐπιμύθιον.

Πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τὰ ζῷα καὶ νὰ μὴ λησμονῶμεν ταχέως τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν.

---

83. Ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ δεσμῶται.

Ὑπῆρχέ ποτε ἡγεμών, ὅστις ἐπεσκέπτετο ἐνίοτε τὰς φυλακὰς τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνα. Ἡμέραν

τινὰ εἶδεν εἰς τὴν αὐλὴν μιᾶς φυλακῆς πέντε δεσμώτας, οἱ ὁποῖοι ἔφερον ἄλυσιν εἰς τὴν ὀσφύν. Ἠρώτησε λοιπὸν ἕκαστον τί ἔπραξε καὶ ἐφυλακίσθη. Ὁ πρῶτος εἶπεν ὅτι δὲν διέπραξε κανὲν σφάλμα, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ μάρτυρες ἐψεύσθησαν, κατεδικάσθη καὶ ἐφυλακίσθη. Ὁ δεύτερος εἶπεν ὅτι ἐφυλακίσθη, διότι ὁ δικαστής, ὁ ὁποῖος τὸν ἐδίκασεν, εἶχε παλαιὰν ἔχθραν κατ' αὐτοῦ. Ὁ τρίτος εἶπεν ὅτι ἀδίκως ἐθεωρήθη ἔνοχος, καὶ διὰ τοῦτο ἐφυλακίσθη. Ὁ τέταρτος εἶπεν ὅτι τὸν ἐξέλαβον ἀντ' ἄλλου. Δι' ὅλας λοιπὸν ταύτας τὰς αἰτίας παρεκάλουν τὸν ἡγεμόνα νὰ τοὺς συγχωρήσῃ καὶ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν των. Ἀλλ' οὗτος στραφεὶς πρὸς τὸν πέμπτον ἠρώτησε.

— Διὰ τί σὺ εἶσαι ἐδῶ ;

— Ἀλλοίμονον! ἀπεκρίθη. Ἔκλεψα τὸ βαλάντιον διαβάτου, καὶ δὲν τολμῶ νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ ἡγεμών. Δὲν ἁρμόζει εἰς σὲ νὰ ζῇς μετὰ τοιούτων τιμίων ἀνθρώπων, ὁποῖοι εἶναι οὗτοι, οἱ ὁποῖοι διατείνονται ἀκόμη ὅτι δὲν ἔπραξαν τίποτε.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν δεσμοφύλακα εἶπεν·

— Ἔκβαλε τὴν ἄλυσιν τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ ἄφες αὐτὸν ἐλεύθερον. Δὲν προσέθηκεν εἰς τὸ σφάλμα του καὶ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ψεύδους.

---

84. Τὰ μέταλλα.

Τὰ μέταλλα σπανίως ἀπαντῶσιν εἰς τὴν φύσιν καθαρά. Συνήθως εὑρίσκονται ἡνωμένα μετὰ χώματος λίθων ἢ ἄλλων μετάλλων, ἀπὸ τῶν ὁποίων χωρίζονται διὰ πλύσεως, διὰ συντρίψεως ἢ διὰ καύσεως. Ὁ χρυσὸς ἔχει χρῶμα κίτρινον καὶ ζωηρόν. Εἶνε βαρὺς καὶ ἁπαλός εὑρίσκεται δὲ κυρίως εἰς τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν βόρειον Ἀμερικήν. Αἱ χῶραι εἰς τὰς ὁποίας ὁ χρυσὸς ἐξορύσσεται, ὀνομάζονται χρυσοφόροι. Συνήθως εὑρίσκεται ἐν σχήματι μικρῶν κόκκων, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται *χρυσόκοκκοι*. Ἐνίοτε δὲ πάλιν εἰς μεγάλα τεμάχια, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται *χρυσόλιθοι*. Ὁ χρυσὸς εὑρίσκεται μεμιγμένος μετ' ἄμμου εἰς τὰς κοίτας τῶν ποταμῶν. Ὁ χρυσὸς εἶνε μέταλλον πολυτιμότατον. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζονται νομίσματα καὶ κοσμήματα, ὡς λίραι, περιδέραια, ψέλλια, δακτύλιοι, ὡρολόγια καὶ ἀλύσεις.

25. Νόμισμα

Ὁ ἄργυρος εἶνε λευκὸς καὶ στιλπνός. Οὗτος εὑρίσκεται κυρίως εἰς τὴν Ἀμερικήν· καὶ ὁ ἄργυρος εἶνε πολύτιμον μέταλλον, ἀλλὰ τιμᾶται ὀλιγώτερον τοῦ χρυσοῦ. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζονται νομίσματα, κοσμήματα καὶ πολλὰ ἄλλα ὠφέλιμα πράγματα. Ὁ Μεδζη-

SISMANOGLIO FIGARO

διὲς καὶ αἱ ὑποδιαιρέσεις αὐτοῦ κατασκευάζονται ἐξ ἀργύρου. Κατασκευάζονται καὶ ἀργυρᾶ περιδέραια, ὡρολόγια, ἁλύσεις, λαβαὶ μαχαιρῶν, περόναι, κοχλιάρια ποτήρια καὶ κιβώτια.

Ὁ μόλυβδος ἔχει χρῶμα ὑπόγαιον καὶ εἶνε τὸ μαλακώτατον τῶν μετάλλων. Εὑρίσκεται εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ὁ μόλυβδος εἶνε μέταλλον κοινότατον. Ἐπειδὴ εἶνε μαλακός εὐκόλως λαμβάνει πᾶν σχῆμα. Πολλάκις μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς ἐπίστρωσιν τῶν θόλων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζονται καὶ ὑδρορρόαι καὶ δεξαμεναί.

Ὁ σίδηρος ἔχει χρῶμα μελανόφαιον, εἶνε δὲ σκληρὸς καὶ εὔθραυστος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ σίδηρος ἐξορύσσεται εἰς μεγάλας ποσότητας καὶ εἶνε ὠφελιμώτατον πάντων τῶν μετάλλων, διότι χρησιμεύει εἰς τὴν βιομηχανίαν. Τὰ πλοῖα, αἱ οἰκίαι αἱ ἐκκλησίαι, αἱ μηχαναὶ καὶ αἱ ἅμαξαι παντὸς εἴδους ἔχουσιν ἀνάγκην σιδήρου.

Ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κατασκευάζομεν τὰ νομίσματα πληρώνομεν τοὺς λογαριασμούς μας καὶ στολιζόμεθα. Ἐκ τοῦ σιδήρου δὲ κατασκευάζομεν τὰ ἐργαλεῖά μας καὶ ἐκληροῦμεν ἀναριθμήτους ἄλλας ἀνάγκας.

---

85. Τὰ δένδρα καὶ τὰ πτηνά.

Δύο μικρὰ πτηνά ἄρρεν καὶ θῆλυ, τὸ ἔαρ ἦλθον εἰς τὸ τερπνότατον χωρίον μας, ὅπου κατὰ προτίμησιν ἤθελον νὰ διέλθωσιν ὅλον τὸ θέρος. Ἐπί τινας ἡμέρας ἐπέτων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ζητοῦντα μεταξὺ τῶν κλάδων τῶν δένδρων θέσιν κατάλληλον καὶ μακρὰν τῶν ὀρθαλμῶν τῆς γαλῆς, διὰ νὰ κτίσωσι τὴν φωλεάν των. Τέλος εὗρον ἓν ἰσχυρὸν καὶ ὑψίκομον δένδρον καὶ ἠρώτησαν αὐτὸ ἐὰν εὐδοκῇ μεταξὺ τῶν κλάδων του νὰ κατασκευάσωσι τὴν φωλεάν των.

— Εὐχαρίστως, ἀγαπητὰ μικρὰ πτηνά μου, ἀπεκρίθη τὸ δένδρον. Ἐγὼ εἶμαι γίγας καὶ δύναμαι χιλίας τοιαύτας φωλεὰς νὰ φέρω ἐπὶ τῶν κλάδων μου. Ἀλλ' ἀπαιτῶ παρ' ὑμῶν μίαν χάριν. Ἐγὼ τόρα ἐνασχολοῦμαι εἰς τὸ νὰ ἐνδύσω τὰ γυμνά μου μέλη διὰ πρασίνων φύλλων. Ἀλλὰ τί μ' ὠφελεῖ! Μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθωσιν αἱ κάμπαι καὶ θὰ καταφάγωσι τὸ φύλλωμά μου. Ὅσον καὶ ἂν σείσω τοὺς κλάδους μου, δὲν πίπτουσι κατὰ γῆς. Κτυπῶ αὐτὰς διὰ τῶν κλώνων μου, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ τὰς φονεύσω. Σᾶς παρακαλῶ λοιπόν, ἀφαιρέσατε ἀπ' ἐμοῦ τὰς κακὰς ταύτας κάμπας·

— Εὐκόλως καὶ προθύμως θὰ πράξωμεν τοῦτο, ἀπήντησαν ἐν χορῷ τὰ πτηνά καὶ ἤρχισαν νὰ κτίζωσι τὴν κομψὴν φωλεάν των.

© ISIS MANOGLIO MEGARO

Μετ' ὀλίγον αὕτη ἦτο ἑτοίμη. Τὸ θῆλυ ἐγέννησε πέντε μικρὰ ᾠά, τὰ ὁποῖα ἐπώαζε· Μετὰ 14 ἡμέρας ἐξεκολάφθησαν πέντε μικρὰ καὶ γυμνὰ νεοσσία, τὰ ὁποῖα ἐκίνουν τὸν οἶκτον.

Τὸ δένδρον ἐλυπήθη αὐτὰ καὶ διὰ τῶν πλατέων φύλλων του τὰ προεφύλαττεν ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ βορρᾶ, τῶν καυστικῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων καὶ ἀπὸ τῆς βροχῆς, μολονότι δὲν ἠὐκαίρει καὶ πολὺ διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην. Εἰργάζετο διὰ τὴν ἄνθησίν του. Οἱ γονεῖς των ἐξ εὐγνωμοσύνης συνέλεγον τὰς κάμπας καὶ ἐσίτιζον τὰ μικρά των νεογνά. Ἔπειτα ἡ μὲν μήτηρ ἐκάλυπτεν αὐτὰ διὰ τῶν πτερύγων της, ὁ δὲ πατὴρ καθήμενος ἐπὶ παρακειμένου κλάδου ἐτόνιζε γλυκύτατον ᾆσμα ὡς νανούρισμα.

Τὰ νεοσσία βαθμηδὸν ηὔξανον, αἱ πτέρυγες καὶ ἡ οὐρά των ἀνεπτύσσοντο, καὶ ἠδύναντο πλέον νὰ πετῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον, ἔπειτα ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον καὶ τέλος ἀπὸ κήπου εἰς κῆπον. Ἠδύναντο ἤδη νὰ βοηθῶσι τοὺς γονεῖς των διὰ νὰ ἐξολοθρεύσωσι τὰς κάμπας τοῦ γενεθλίου δένδρου. Καὶ ἦτο ἀναγκαῖον διότι ἄλλως οἱ καρποὶ τοῦ δένδρου θὰ κατέπιπτον εἰς τὴν γῆν. Οἱ καρποὶ τοῦ δένδρου ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐγίνοντο μεγαλύτεροι καὶ ὀγκωδέστεροι, καθὼς καὶ οἱ νεοσσοὶ ἐγίνοντο μεγαλύτεροι, συνετώτεροι, ἀπέκτων ὡραιότερον καὶ ποικιλώτερον πτέρωμα καὶ ἐμάνθανον νὰ ᾄδωσι μελῳδικῶς. Τέλος τὸ θέρος παρῆλθε καὶ διεδέχθη αὐτὸ τὸ ψυχρὸν φθινόπωρον. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε ριγοβόλος στροβιλίζων, καὶ ἔβρεχε. Τὰ πτηνὰ ἐπέταξαν πρὸς τὸ ἀγαπητὸν δένδρον, ηὐχαρίστησαν αὐτὸ διὰ τῆς καλωσύνης του, τῷ ηὐχήθησαν νὰ μὴ συμβῇ ποτε εἰς αὐτὸ κακόν τι κατὰ τὸν ψυχρὸν χειμῶνα καὶ ἀπῆλθον διὰ τῶν ὀρέων καὶ τῶν θαλασσῶν εἰς θερμοτέρας χώρας.

---

86. Μία πρωΐα εἰς τὸ δάσος.

Εἶνε πέμπτη ὥρα τῆς πρωΐας. Ὁ οὐρανὸς ροδίζει, αἱ δὲ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου διαπερῶσι τὸ πράσινον φύλλωμα. Φύλλα καὶ κάλαμοι καλύπτονται ὑπὸ δρόσου. Πανταχοῦ ἐπικρατεῖ σιγή. Αὔρα ἁπαλὴ καὶ δροσερὰ ἐπιπνέουσα σείει τὰ φύλλα. Τὰ ζῷα ἐγείρονται ἐκ τοῦ ὕπνου, τὰ δὲ πτηνὰ ὀρθοῦσι τὴν κεφαλήν των κάτωθεν τῶν καταστίκτων πτερυγίων καὶ καθαρίζουσι τὸ πτέρωμά των. Ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν τοῦ δάσους τονίζει τὸ πρωϊνόν του ᾆσμα καὶ ἀποτελεῖ συναυλίαν τόσον ζωηράν, ὥστε κανεὶς δὲν δύναται νὰ κοιμηθῇ. Ὁ λαγωὸς ἐξέρχεται πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς, ἡ δὲ δορκὰς ὀρθοῖ τὰ ὦτα, ἐξέρχεται ἐκ τῆς πυκνῆς λόχμης καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν διαυγῆ πηγήν. Πανταχοῦ εὐῤῥοσύνη καὶ θυμηδία. Ἡ φύσις πανηγυρίζει. Μετ' ὀλίγον ἀκούον-

ται μακρόθεν βήματα. Ἄνθρωπος φέρων πρασίνην στολὴν κάμπτει τὴν ὁδὸν καὶ διευθύνεται εἰς τὸ δάσος. Εἶνε ὁ κυνηγός. Τὸ ὅπλον του λάμπει παρὰ τὸ πλευρὸν ἀνηρτημένον ἐκ τῶν ὤμων, ὁ δὲ πιστός του κύων ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη του. Πῶς μεταβάλλεται ἀμέσως ἡ ὡραία εἰκών! Τὰ πτηνὰ φεύγουσι πετῶντα σιωπηλῶς. Ὁ λαγωὸς καὶ ἡ δορκὰς φεύγουσιν ἀστραπηδὸν καὶ κρύπτονται εἰς τὰς πλησίον λόχμας. Μόνον ἡ ὑπολαΐς παραμένει, βλέπει προσεκτικὴ τὸν κύριον τοῦ δάσους καὶ τονίζει τὸ ᾆσμά της. Ὁ δὲ κυνηγὸς στέκει, ἀκούει σιωπηλῶς τὴν θυμήρη μελῳδίαν καὶ εὐχαριστεῖ τὸν γενναῖον ἀοιδὸν διὰ τὸ πρωϊνόν του ᾆσμα.

---

87. Ὁ κύκνος.

Καλοκαῖρι! τί χαρά!
ὅλ' ἡ γῆ μοσχοβολάει,
καὶ 'ς τῆς λίμνης τὰ νερὰ
ἄσπρος κύκνος κολυμβάει.

Πόσο εἶνε φουσκωτός!
τί μακρὺς εἶν' ὁ λαιμός του!
διέτε τον! καμαρωτὸς
κολυμβᾷ καὶ βλέπει ἐμπρός του.

Τὸ κορμί του 'ς τὰ νερὰ
καμαρώνει καὶ φουσκώνει.
Λούζει τ' ἄσπρα του φτερὰ
καὶ 'ς τὸν ἥλιο τὰ ἁπλώνει.

Σὰν διαμάντια λαμπερά,
ποῦ χρυσαῖς ἀχτίδες βγάζουν,
τὰ νερὰ τὰ καθαρὰ
ἀπὸ τὸν λαιμό του στάζουν.

Ζῇ ἀμέριμνη ζωὴ
ὁ ὡραῖος κύκνος τόρα,
ὅμως, λέγουν, ἐννοεῖ
τοῦ θανάτου του τὴν ὥρα.

Καὶ τραγοῦδι σιγανὸ
τραγουδεῖ, πρὶν ξεψυχήσῃ,
καὶ μ' αὐτὸ τὸν οὐρανὸ
τότε θ' ἀποχαιρετίσῃ.

Τέτοιο ὄμορφο πουλί
εἶνε κρῖμα νὰ πεθαίνῃ.
Ζῆσε, κύκνε μου, πολὺ
μέσ' 'ς τὴν λίμνη, ποῦ σ' εὐφραίνει.

Ι. Π. Ἰωαννίδης.

SISMANOGLIO MEGARO

88. Αἱ ὧραι τοῦ ἔτους.

Τὸ ἔτος διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ὥρας· *ἄνοιξιν, θέρος, φθινόπωρον καὶ χειμῶνα.*

Χειμών.

Ὁ χειμὼν εἶνε ψυχροτέρα ἐποχὴ τοῦ ἔτους. Ὁ χειμὼν δὲν συμβαίνει συγχρόνως εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ὅταν εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τῆς γῆς εἶνε χειμών, εἰς τὸ νότιον εἶνε θέρος, ὅταν δὲ εἶνε θέρος εἰς τὸ βόρειον, εἰς τὸ νότιον εἶνε χειμών. Ὁ χειμὼν συμβαίνει ἐφ' ὅλου τοῦ ἡμίσεος ἡμισφαιρίου τῆς γῆς, ὅταν τοῦτο ὀλίγον προσβάλλεται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Ὁ ἥλιος ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μήκους τῶν ἡμερῶν. Τὸν χειμῶνα αἱ ἡμέραι εἶνε βραχεῖαι καὶ αἱ νύκτες μακραί. Περὶ τὰ μέσα τοῦ χειμῶνος αἱ ἡμέραι εἶνε βραχύτεραι. Τὸν χειμῶνα ὁ ἀὴρ εἶνε ψυχρότατος, συμβαίνουσι θύελλαι, χιόνες δὲ καὶ πάγοι καλύπτουσι τὴν γῆν. Ἡ χιὼν εἶνε παγωμένον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον πίπτει ἐκ τῶν νεφῶν· τὸ ὕδωρ δὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πίπτει ἐν σχήματι μικρῶν σφαιρῶν, ὀνομάζεται *χάλαζα*. Ἡ χιὼν εἶνε ὠφελιμωτάτη, διότι καλύπτει τὴν γῆν καὶ προφυλάττει τοὺς σπόρους καὶ τὰ μικρὰ φυτὰ ἀπὸ τῶν πάγων. Καὶ ὁ πάγος εἶνε ὠφέλιμος, διότι φονεύει πολλὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα βλάπτουσι τὰ φυτά, συντρίβει τοὺς βώλακας τῶν ἀγρῶν καὶ κάμνει

αὐτοὺς καταλλήλους διὰ νὰ δεχθῶσι τοὺς σπόρους. Ὁ πάγος εἶνε ὕδωρ, τὸ ὁποῖον πήγνυται ἐκ τοῦ μεγάλου ψύχους. Ἐπὶ τῶν πάγων παίζομεν δι' ἐλκήθρων καὶ παγοπεδίλων. Διὰ τῆς χιόνος τὰ παιδία κατασκευάζουσιν οἰκίας καὶ σφαίρας, τὰς ὁποίας ρίπτουσι κατ' ἀλλήλων. Τὸν χειμῶνα πολλὰ ἐκ τῶν πτηνῶν μεταβαίνουσιν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ὡς ἡ χελιδών, ὁ πελαργὸς καὶ ἡ ἀηδών, τὰ δὲ ἄλλα ἔρχονται πλησίον τῶν οἰκιῶν μας καὶ γίνονται πολὺ ἥμερα. Ὅταν πίπτῃ πολλὴ χιών, ὁ σπῖνος καὶ οἱ σπουργῖται εἰσέρχονται εἰς τὰς οἰκίας μας. Ζῷά τινα, ὡς ἡ ἄρκτος καὶ ἄλλα, εἰσέρχονται εἰς σπήλαια ἢ εἰς ὀπὰς τῆς γῆς καὶ νάρκοῦνται. Τὸν χειμῶνα θερμαίνομεν τὰς οἰκίας μας διὰ πυραύνων καὶ θερμαστρῶν, εἰς τὰς ὁποίας καίομεν ξύλα ἢ γαιάνθρακας. Οἱ γαιάνθρακες ἐξορύσσονται ἐκ τῶν ἀνθρακωρυχείων κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ χειμῶνος αἱ ἡμέραι βαθμηδὸν γίνονται μεγαλύτεραι.

Ἔαρ.

Τὸν χειμῶνα διαδέχεται τὸ ἔαρ, τὸ ὁποῖον καλεῖται καὶ *ἀναβλάστησις*, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους βλαστάνουσι τὰ φυτά. Τὴν ἄνοιξιν ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν καὶ σπείρει τοὺς σπόρους. Ὁ λίσγος εἶνε ἐργαλεῖον ἔχον δύο μακροὺς ὀδόντας, διὰ τῶνὁποίων ὁ γεωργὸς τρίβει τοὺς βώλακας, τοὺς ὁ-

ποίους ἀφῆκε τὸ ἄροτρον καὶ ἰσοπεδοῖ τὸ χῶμα τὸ καλύπτον τοὺς σπόρους. Μετ' ὀλίγον ἐξέρχονται οἱ στάχεις, οἱ ὁποῖοι ὁμοιάζουσι πρὸς πρασίνην χλόην. Ἡ βροχὴ καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου βοηθεῖ τὴν αὔξησιν τοῦ στάχυος. Τὰ πτηνὰ κατὰ τὸ ἔαρ κτίζουσι τὰς φωλεάς των. Τὰ κυριώτερα πτηνὰ τῆς ἀνοίξεως εἶνε ἡ ἀκανθίς, ἡ ἀηδὼν καὶ ἡ χελιδών. Κατὰ τὸ μέσον τῆς ἀνοίξεως αἱ ἡμέραι εἶνε ἀκριβῶς ἴσαι μὲ τὰς νύκτας. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει τὴν ἕκτην πρωϊνὴν ὥραν καὶ δύει τὴν ἕκτην ὥραν τῆς ἑσπέρας.

Θέρος.

Μετὰ τὴν ἄνοιξιν ἔρχεται τὸ θέρος, τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ θερμοτέρα ἐποχὴ τοῦ ἔτους. Τὸ θέρος εἰς τοὺς ἀγροὺς κατασκευάζουσι θημωνίας. Ὁ χόρτος εἶνε νωπὴ χλόη, ἡ ὁποία ἐθερίσθη καὶ ἐξηράνθη εἰς τὸν ἥλιον. Ὁ χόρτος χρησιμεύει πρὸς τροφὴν τῶν ἵππων καὶ τῶν προβάτων, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα, ὁπότε δὲν δύνανται νὰ εὕρωσι νωπὴν χλόην. Ὁ στάχυς ὡριμάζει διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Τὸ θέρος οἱ ἀμνοὶ παίζουσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τὰ πρόβατα λούονται εἰς τὰς λίμνας καὶ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ κείρεται τὸ μαλλίον των. Τὰ πτηνὰ μανθάνουσι νὰ πετῶσι καὶ ᾄδουσιν εἰς τὰ πυκνὰ φυλλώματα τῶν δασῶν. Τὰ δάση καὶ οἱ ἀγροὶ τὸ θέρος εὐφραίνουσι καὶ τέρπουσι, διότι ἤνοιξαν αἱ κάλυκες τῶν ἀνθέων, τὰ ὁποῖα προφυλάττουσι τὰ

δένδρα ἀπὸ τῶν καυστικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἡ δὲ ἀτμόσφαιρα εἶνε εὐώδης καὶ ἀπαλή. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ θέρους αἱ ἡμέραι εἶνε μέγισται, ἔπειτα γίνονται βραχύτεραι, καὶ οὕτω εἰσερχόμεθα εἰς τὸ φθινόπωρον.

Φθινόπωρον.

Τὸ φθινόπωρον εἶνε ἡ ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς. Συλλέγονται αἱ ὀπῶραι τῆς γῆς καὶ ἄρχεται ὁ τρυγητὸς τῶν σταφυλῶν, ἐκ τῶν ὁποίων παρασκευάζεται ἐξαίρετος καὶ εὐώδης οἶνος.

Τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ γεωργοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶνε νὰ θερίσῃ τὸν σῖτον καὶ νὰ κατασκευάζῃ τὰς θημωνίας. Ἀφ' οὗ ὁ σῖτος μείνῃ ἐπί τινα χρόνον εἰς τοὺς ἀγρούς, ἀλωνίζεται, ἀλέθεται εἰς τὸν μύλον καὶ καθαρίζεται ἀπὸ τοῦ ἀχύρου καὶ πιτύρου. Ἄχυρον εἶνε ὁ στάχυς. Τοῦτο χρησιμεύει ὡς στρωμνὴ τῶν ἵππων καὶ πρὸς ἐπιστέγασιν τῶν καλυβῶν. Ἐκ τοῦ ἀχύρου κατασκευάζονται καὶ πῖλοι. Πίτυρον εἶνε ὁ φλοιὸς τοῦ σίτου. Ἀρ' οὗ ὁ σῖτος μεταβληθῇ εἰς ἄλευρον, ἀγοράζει αὐτὸν ὁ ἀρτοποιὸς καὶ κατασκευάζει ἄρτους. Ὁ γεωργὸς πλὴν τοῦ σίτου σπείρει καὶ φασιόλους, κυάμους, γεώμηλα, γογγύλια ἢ ἄλλα, διὰ τῶν ὁποίων τρέφεται μέχρι τοῦ ἑπομένου θέρους. Τὸ φθινόπωρον δρέπουσι τὰς ὀπώρας ἐκ τῶν κήπων καὶ τῶν λειμώνων, εἰς δὲ τὰ δάση συλλέγουσι κάρυα καὶ βατόμορα. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ φθινοπώρου αἱ ἡμέραι εἶνε ἴσαι πρὸς τὰς

SISMANOGLIO MEGARO

νύκτας, ὡς καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἀνοίξεως, μετὰ ταῦτα δὲ αἱ ἡμέραι γίνονται βαθμηδὸν βραχύτεραι. Μετὰ τὸ φθινόπωρον ἔρχεται πάλιν ὁ ψυχρὸς χειμών.

---

89. Ὁ κύων τοῦ ἁγίου Βερνάρδου.

Ὁ κύων τοῦ ἁγίου Βερνάρδου εἶνε μέγας καὶ ἰσχυρός. Ἔχει μεγάλην κεφαλήν, μακρὰς τρίχας καὶ δασεῖαν οὐράν. Ἔχει ὄψιν εὐγενοῦς κυνὸς καὶ εἶνε εὐφυής, ὅταν

26. Κύων.

παρατηρῇ τινα. Κατοικεῖ ἐπὶ τῶν Ἄλπεων, ὑψηλῶν ὀρέων τῆς Ἑλβετίας. Ἐπὶ τῶν Ἄλπεων ὑπάρχουσι στενοὶ καὶ ἀπότομοι ὁδοί, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται ἀτραποί, φέρουσαι τὸν ὁδοιπόρον διὰ τῶν ὀρέων εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ἐπὶ τῶν ὀρέων τούτων, τὰ ὁποῖα καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἶνε χιονοσκεπῆ, ἐγείρονται χιονοστρόβιλοι, οἱ ὁποῖοι τὸν χειμῶνα εἶνε σφοδρότεροι καὶ διὰ τοῦτο ἡ διάβασις τῶν ἀτραπῶν εἶνε λίαν ἐπικίνδυνος. Αἱ θύελλαι αὗται ἐνίοτε συμβαίνουσι αἰφνιδίως, συνήθως ὅμως κατόπιν ὡραίας καὶ τερπνῆς πρωΐας. Ἡ χιὼν πίπτει τόσον πυκνή, ὥστε εἰς διάστημα ὡρῶν τινων ὁ ὁδοιπόρος καλύπτεται ὑπὸ μεγάλων στοιβάδων χιόνος. Χιλιάδες ἀνθρώπων ἀπωλέσθησαν ἐπὶ τῶν θέσεων τούτων κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἀλλ καὶ πολλοὶ ἐσώθησαν διὰ τῆς εὐφυΐας καὶ φιλανθρωπίας τοῦ κυνὸς τοῦ ἁγίου Βερνάρδου.

Οἱ κύνες οὗτοι ἔλαβον τὸ ὄνομα ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Βερνάρδου, ὅπερ καὶ φυλάττονται. Αὕτη κεῖται ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ ἀτραποῦ τοῦ μεγάλου ἁγίου Βερνάρδου, ἥτις εἶνε μία τῶν ἐπικινδυνωτέρων τῶν Ἄλπεων. Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ διαιτῶνται δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἀφοσιωμένοι μοναχοί, διὰ νὰ βοηθῶσι τοὺς ὁδοιπόρους ἐκ τῶν ὁποίων σῴζουσι πολλοὺς διὰ τῶν κυνῶν των. Οἱ κύνες οὗτοι γυμνάζονται ἐπιμελῶς πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἀποπλανηθέντων ὁδοιπόρων καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπολύονται συνήθως ἀνὰ δύο. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν φέρει κάλαθον τροφῆς καὶ φιάλην οἴνου ἢ ρακῆς, ὁ δὲ ἕτερος συνεπτυγμένην χλαμύδα ἐπὶ τῆς ράχεώς του. Ὅταν δὲ συναντήσωσι λιπόθυμον δυστυχῆ ὁδοιπόρον, παρέχουσιν εἰς αὐτὸν τροφὴν καὶ κάλυμμα θερμόν. Ἐὰν ὁ ὁδοιπόρος δύναται νὰ περιπατήσῃ, ὁδηγοῦσιν αὐτὸν

εἰς τὴν μονὴν ὑλακτοῦντες καθ' ὁδὸν ἰσχυρῶς, διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς μοναχοὺς ὅτι ἐπιστρέφουσιν. Ἐὰν ὅμως ὁ ἄνθρωπος εἶνε λιπόθυμος ἢ παγωμένος καὶ δὲν δύναται νὰ κινηθῇ, ἐπιστρέφουσι ταχέως εἰς τὴν μονήν, εἰδοποιοῦσι τοὺς μοναχοὺς καὶ φέρουσιν αὐτοὺς πλησίον τοῦ ὁδοιπόρου. Ἐνίοτε ὁ ὁδοιπόρος θάπτεται ὑπὸ τὴν χιόνα. Ἂν οἱ μοναχοὶ δὲν εἶχον τοὺς κύνας, οὐδέποτε θὰ εὕρισκον αὐτούς. Ἀλλ' ἡ ὀξεῖα ὄσφρησις τοῦ κυνὸς ἀμέσως τοὺς ἀνακαλύπτει. Ἀφαιροῦσι διὰ τῶν ποδῶν των τὴν χιόνα καὶ ὑλακτοῦσι γοερῶς, ἕως ὅτου φθάσωσιν οἱ μοναχοί. Κύων τις λέγεται ὅτι καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ἔσωσε περισσοτέρους τῶν τεσσαράκοντα ὁδοιπόρους. Ὠνομάζετο Βέρυ καὶ ἦτο εὐφυέστατος καὶ γενναιότατος.

Ἡμέραν τινὰ γυνή τις διερχομένη τὰς Ἄλπεις μετὰ τοῦ μικροῦ υἱοῦ της παρεσύρθη ὑπὸ χιονοστροβίλου. Ὁ Βέρυ ἀνεῦρε τὸ παιδίον, ἀλλὰ ψυχρὸν καὶ σκληρόν, ἔλαβεν, αὐτὸ ἐπὶ τῆς ράχεώς καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὴν μονήν, ὅπου διὰ τῆς καλῆς περιθάλψεως τῶν μοναχῶν ἀνέκτησε τὰς αἰσθήσεις του.

---

90. Ἡ φιλανθρωπία.

Ἄχ! τί μεγάλη εὐτυχία
'ς τὸν ἄνθρωπον ποῦ ἠμπορεῖ
τοὺς δυστυχεῖς μὲ εὐσπλαγχνία
συχνὰ νὰ τοὺς παρηγορῇ.

'Σ τὸν ἄρρωστο φτωχὸ νὰ δίνῃ
στρῶμα ζεστὸ καὶ γιατρικὰ
κι' οὐράνιο βάλσαμο νὰ χύνῃ
μέσ' 'ς τὴν καρδιά του μυστικά.

Σκέπη κ' ἐλπίδα νὰ χαρίζῃ
καὶ 'ς τ' ὀρφανό, ὅπου πειρᾷ.
ποῦ ἔρημο 'ς τὴ γῆ γυρίζει
κι' ὅλα τὰ βλέπει σκοτεινά.

Κι' ἂν τύχῃ γέροντα σκυμμένο,
ποῦ στήριγμα γιερὸ ζητεῖ,
νὰ γίνῃ χέρι 'ς τὸν καϋμένο
καὶ πρόθυμα νὰ τὸν κρατῇ.

Χαρά, εἰρήνη κ' εὐλογία
'ς ἐκείνη τὴν καλὴ ψυχή,
ποῦ τρέχει μὲ φιλανθρωπία
κοντὰ 'ς τὸν κάθε δυστυχῆ.

Αὐτὸ τὸ χάρισμα τὸ θεῖο,
τὸ αἴσθημα τ' ἀγγελικὸ
δίνει τιμὴ καὶ μεγαλεῖο
'ς τὸν ἄνθρωπον μοναδικό.

Ι. Π. Ἰωαννίδης.

SISMANOGLIO MEGARO

91. Ὁ φιλόπονος Λάπων.

Ὑπάρχει φυλή τις βραχυσώμων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ζῶσιν εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην. Οὗτοι δὲν ἀπαντῶσιν εἰς ἄλλο μέρος τῆς γῆς, ὀνομάζονται Λάπωνες, ἡ δὲ χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν κατοικοῦσι, Λαπωνία. Αὕτη κεῖται εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἔχουσι μονίμους κατοικίας, διότι δὲν εὐχαριστοῦνται νὰ ζῶσι τοιουτοτρόπως. Περιφέρονται ἐν τῇ πατρίδι των καὶ ζῶσιν ἄλλοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς πεδιάδας. Μεταχειρίζονται σκηνάς, αἱ ὁποῖαι εὐκόλως μεταφέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ὁ Λάπων περιπλανᾶται τοιουτοτρόπως διότι ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν χρησιμώτατον ζῷον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τάρανδος. Ὁ τάρανδος ἀγαπᾷ τὸν πλάνητα βίον. Τὸ θέρος μυῖαί τινες πολὺ βλαβεραί, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται κώνωπες, δάκνουσιν αὐτόν. Διὰ νὰ ἀποφύγῃ λοιπὸν αὐτούς, ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ψυχρῶν ὀρέων, ὅπου ὁ Λάπων τὸν ἀκολουθεῖ καὶ στήνει τὴν σκηνήν του. Τὸν χειμῶνα οἱ κώνωπες ἐξαφανίζονται, καὶ τότε ὁ Λάπων ὁδηγεῖ τὸν τάραντον κάτω εἰς τὰς πεδιάδας μεταφέρων καὶ τὴν σκηνήν του. Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ κατοικήσωμεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Λάπωνος. Ἡ θύρα αὐτῆς εἶνε τόσον μικρά, ὥστε δυσκόλως ἠμπορεῖ τις νὰ εἰσέλθῃ. Δὲν ἔχει καπνοδόχην. Ὁ καπνὸς ἀφ' οὗ μελανώσῃ τὸ πρόσωπον τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ σκηνῇ, ἐξέρχεται

δι' ὀπῆς τινος, ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς. Ὁ Λάπων δὲν μεταχειρίζεται οὔτε λύχνον οὔτε κηρία, ἀλλ' ἀρκεῖται εἰς τὸ φῶς τῆς πυρᾶς.

Ἀπλόνουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δέρματα ζώων καὶ ἐπὶ τούτων κάθηνται καὶ κοιμῶνται. Εὑρίσκουσι τὰς διαφόρου, ὥρας τῆς ἡμέρας διὰ τοῦ ἡλίου. Πόσων πραγμάτων δὲν ἔχει ἀνάγκην ὁ μικρὸς Λάπων! Καὶ ὅμως εἶνε εὐτυχὴς καὶ εὐχαριστημένος. Τὸ κρέας καὶ τὸ γάλα τοῦ ταράνδου εἶνε κυριωτέρα τροφὴ τῶν Λαπώνων. Τὸν χειμῶνα, ὅτε τὰ θηρευτικὰ πτηνὰ ἀναχωροῦσι καὶ ἡ θάλασσα πήγνυται τόσον, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ ἁλιεύσῃ τις, μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγέλην τῶν ταράνδων καὶ φονεύει τινὰ ἐξ αὐτῶν. Τὸ κρέας του εἶνε τόσον νόστιμον εἰς τὸν Λάπωνα, ὅσον τὸ πρόβειον ἢ βόειον εἰς ἡμᾶς. Οἱ τάρανδοι ἀμέλγονται δὶς τῆς ἡμέρας. Τὸ γάλα αὐτῶν εἶνε παχύτερον καὶ ἡδύτερον τοῦ γάλακτος τῆς ἀγελάδος. Ὁ Λάπων κατασκευάζει ἐξ αὐτοῦ τυρὸν μόνον, διότι βούτυρον δὲν μεταχειρίζονται. Οἱ Λάπωνες ταξειδεύουσιν ἐπὶ ἐλκήθρων, τὰ ὁποῖα σύρονται ὑπὸ ταράνδων. Ὁ τάρανδος προσδένεται εἰς τὸ ἔλκηθρον, διὰ λωρίων· ὡς χαλινὸς δὲ χρησιμεύει σχοινίον μακρόν, τὸ ὁποῖον ὁ κύριός του δένει περὶξ τῶν κεράτων του. Ὅταν τάρανδός τις φονευθῇ ἢ ἀποθάνῃ, ὁ Λάπων ἀφαιρεῖ τὸ δέρμα του καὶ κατασκευάζει ἐξ αὐτοῦ φόρεμα, τάπητα ἢ ἄλλο τι ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον οὗτος προτιμᾷ πάντων τῶν ἄλλων, διότι εἶνε θερμόν. Ὥστε δυνάμεθα

νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ζῷον τοῦτο τρέφει καὶ ἐνδύει τὸν κύριόν του. Τὸ ζῷον τοῦτο τρέφεται διὰ φυκῶν, τὰ ὁποῖα φύονται ὑπὸ τὴν χιόνα· φαίνεται δὲ ὅτι ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ ἐτέθησαν εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς γῆς, διὰ νὰ τρέφωσι τὸν τάρανδον. Τὸν χειμῶνα, ὅτε τὸ ψῦχος εἶνε τόσον δριμύ, ὥστε δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ σταθῇ εἰς τὸν ἀέρα οὔτε ἐπὶ ἓν λεπτόν, ὁ τάρανδος περιφέρεται ἀναζητῶν φύκη. Δὲν ἔχει σταῦλον οὔτ' ἄλλο καταφύγιον, ἀλλ' ἀφαιρεῖ διὰ τῶν χηλῶν του τὴν χιόνα καὶ εὑρίσκει ὑπὸ ταύτην τὰ φύκη, ἐκ τῶν ὁποίων εὐχαριστεῖται πολύ. Ὁ ἵππος καὶ ὁ βοῦς θὰ ἀπέθνησκον, ἂν ἔζων ἐπὶ τῶν πάγων, οἱ ὁποῖοι εἶνε προσφιλὴς κατοικία τοῦ ταράνδου. Ὁ τάρανδος δὲν ἐξαφανίζεται. Ὁ Θεὸς ἔθηκεν αὐτὸν ἐκεῖ ὡς σύντροφον καὶ παρηγορίαν τοῦ βραχυσώμου Λάπωνος.

---

92. Ὁ καλλιεργητὴς τοῦ τεΐου.

Ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχε τέϊον εἰς τὴν χώραν μας. Ἐν Τουρκίᾳ συνήθιζον νὰ πίνωσι μόνον καφέν, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ ζῦθον καὶ εἶδός τι γλυκέος οἴνου, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο μελίτης. Σήμερον πίνομεν καφὲν καὶ τέϊον. Ὅτε τὸ πρῶτον εἰσήχθη τὸ τέϊον, ἡ χρῆσίς του ἦτο ἄγνωστος. Γραῖά τις, λέγουσιν, ἔβρασε τὰ φύλλα, τὰ ἔθηκεν ἐπὶ τεμαχίου κρέατος, τό ὁποῖον εἶχεν ἑτοιμάσῃ διὰ τὸ

γεῦμά της, καί, ἀφ' οὗ ἔφαγεν αὐτὸ μετὰ τῶν φύλλων, ἔχυσε τὸ ἀφέψημα τοῦ τείου. Τὸ τέϊον τότε ἐστοίχιζε τόσον πολύ, ὥστε μόνον ὁ πλούσιος ἠδύνατο νὰ τὸ ἀγοράσῃ. Τὸ τέϊον εἶνε φύλλον φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ἀφθόνως φύεται εἰς τὴν Κίναν, τὴν Ἰαπωνίαν καὶ ἄλλας ἀνατολικὰς χώρας. Οἱ Σῖναι πίνουσι τὸ τέϊον χωρὶς γάλα καὶ σάκχαριν. Ὅταν ἐπισκέπτης τις ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν των, ὁ ὑπηρέτης προσφέρει εἰς αὐτὸν κύπελλον τείου. Ἕκαστος γεωργὸς ἐν Κίνᾳ ἔχει μικρὸν ἀγρὸν τείου. Κρατεῖ ὅσον χρειάζεται διὰ τὴν οἰκογένειάν του, τὸ δὲ λοιπὸν πωλεῖ καὶ ἀγοράζει τροφὴν καὶ ἐνδύματα. Ὅστις ἔχει μεγάλας φυτείας τείου ὀνομάζεται καλλιεργητὴς τοῦ τείου. Ὅταν τὰ φύλλα τοῦ τείου εἶνε ἕτοιμα πρὸς συγκομιδήν, ὁ γεωργὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του εἶνε πολὺ ἀπησχολημένοι. Συλλέγουσι τὰ φύλλα καὶ τὰ θέτουσιν εἰς κοφίνους, τοὺς ὁποίους μεταφέρουσιν εἰς τὴν οἰκίαν των. Τὰ φύλλα τοῦ τείου ξηραίνονται ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἐνόσῳ δὲ εὑρίσκονται ἐπ' αὐτῆς, γυναῖκες καὶ ἄνδρες στρέφουσιν αὐτά. Ὅταν δὲ ἀρχίσωσι νὰ συστέλλωνται, τὰ καταβιβάζουσιν ἐκ τῆς πυρᾶς, τὰ ἐξαπλοῦσιν ἐπὶ τραπέζης, ἐκ τῆς ὁποίας πάλιν τὰ λαμβάνουσιν οἱ ἐργάται, τὰ πιέζουσι μεταξὺ τῶν δακτύλων των καὶ ἐξάγουσιν ὅλον τὸν χυμόν των. Μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἐπί τινα χρόνον ἐκτεθῶσιν εἰς τὸν ἀέρα, τὰ θέτουσιν πάλιν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ὅπου ξηραινόμενα συστέλλονται καὶ λαμβάνουσι τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ τέϊον τῆς ἀ-

SISMANOGLIO MEGARO

γορᾶς. Ὁ γεωργὸς τότε ἀφ' οὗ χωρίσῃ τὰ ἐκλεκτότερα φύλλα, γεμίζει ἐξ αὐτῶν κάλαθον εὐμεγέθη, τὸν ὁποῖον φέρει εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ μικροῦ ξύλου στηριζομένου ἐπὶ τῶν ὤμων. Ὁ ἔμπορος ἐξετάζει τὴν ποιότητα τοῦ τείου καί, ἐὰν εἶνε καλή, τὸ ἀγοράζει. Ὁ γεωργὸς τοῦ τείου ἐπιστρέφει τότε εἰς τὴν οἰκίαν του φέρων τὰ χρήματα ἐπὶ τῶν ὤμων του. Εἶνε δὲ ταῦτα χάλκινα κερμάτια τόσον μικρᾶς ἀξίας, ὥστε μέγας ἀριθμὸς αὐτῶν κάμνει μικρόν τι ἄθροισμα.

---

93. Ἡ πόλις τῶν καστόρων.

Οἱ κάστορες ἦσάν ποτε ἄφθονοι εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ τώρα εὑρίσκονται κυρίως εἰς τὸν Καναδᾶν καὶ εἴς τινα ἄλλα μέρη τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Τὸ ὄνομα κάστωρ παράγεται ἐκ λέξεως ἡ ὁποία σημαίνει κτίστης. Ὄχι μόνον κτίζει οἰκίας, ἀλλ' εἶνε καὶ σπουδαῖος ξυλοκόπος καὶ εὐφυέστατος μηχανικός. Τὸ θέρος ὁ κάστωρ ζῇ μόνος εἰς ὀπήν τινα τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐξορύσσει πλησίον λίμνης ἢ ῥύακος. Ὅταν ἔλθῃ ὁ χειμὼν ὁ κάστωρ ἐγκαταλείπει τὸ καταφύγιόν του καὶ ἑνώνεται μετὰ τῶν ἄλλων καστόρων πρὸς κατασκευὴν χειμερινῆς οἰκίας. Συνήθως ἀποτελοῦσιν ἀγέλας, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουσι 200 ἕως 300 κάστορας. Αἱ οἰκίαι των ἀφ' οὗ κτισθῶσιν, ἀποτελοῦσι μι-

κρὰν πόλιν. Πάντοτε ἐκλέγουσιν καλὴν θέσιν διὰ τὴν πόλιν των. Ἐνίοτε παρὰ τὴν ὄχθην λίμνης ἢ ποταμοῦ καὶ ἐνίοτε ἐπὶ νήσου. Προτιμῶσι τοὺς ποταμούς, ἐπειδὴ τὸ ῥέον αὐτοῦ ὕδωρ μεταφέρει τοὺς κλάδους τοὺς ὁποίους μεταχειρίζονται πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν των. Διὰ τῶν ὀξέων ὀδόντων των, καὶ ὄχι δι' ἐργαλείου, ταχέως ἀποκόπτουσι δένδρον. Ἐὰν τὸ δένδρον φύεται πλησίον ὕδατος, ὁ κάστωρ κόπτει αὐτὸ μετὰ τόσης εὐφυΐας καὶ τέχνης, ὥστε τὸ δένδρον κλίνει καὶ πίπτει ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος παρασύρει τὸ δένδρον καὶ τὸ φέρει ἀκριβῶς ἐκεῖ, ὅπου οἱ κάστορες ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως τὰ δένδρα τὰ ὁποῖα θὰ κόψωσιν, εὑρίσκονται μακρὰν τοῦ ποταμοῦ, κόπτουσιν αὐτὰ εἰς τεμάχια καὶ σύρουσιν εἰς τὸν ποταμὸν διὰ τῶν ὀδόντων. Ἀφ' οὗ οἱ κάστορες ἑτοιμάσωσιν ὅλην τὴν ἀναγκαίαν οἰκοδομικὴν ὕλην, ἀρχίζουσι τὸ ἔργον των. Καὶ πρῶτον κατασκευάζουσι πρόχωμα ἐντὸς τοῦ ὕδατος παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Τὸ πρόχωμα τοῦτο ἀνακόπτει τὸ ρεῦμα καὶ σχηματίζει βαθεῖαν λίμνην. Κατασκευάζεται δὲ ἐκ κλώνων καὶ κορμῶν, τοὺς ὁποίους ἐμπήγουσι βαθέως εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ. Τὰ μεταξὺ τῶν κλάδων κενὰ διαστήματα πληροῦνται ἐκ λίθων καὶ ἀργίλλου, τὸ δὲ πρόχωμα τοιουτοτρόπως γίνεται τόσον στερεόν, ὅσον μικρὰ ζῷα δύνανται νὰ

27. Κάστωρ.

© ISMANOGLIO

κάμωσιν αὐτό. Τὰ δένδρα μεταφέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον συρόμενα διὰ τῶν ὀδόντων· ἀλλ' οἱ λίθοι καὶ ἡ ἄργιλλος φέρονται διὰ παραδόξου τρόπου μεταξὺ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν των καὶ τοῦ πλατέος ρύγχους των.

Ὅταν οἱ κάστορες ἐργάζωνται, τρέχουσιν ἐδῶ κ' ἐκεῖ κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις καὶ θλίβουσι διὰ τῶν ποδῶν των τὴν ἄργιλλον, τὴν ὁποίαν τοιουτοτρόπως κάμνουσι λίαν ἁπαλήν. Τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι ὅλη αὕτη ἡ ἐργασία ἐκτελεῖται τὴν νύκτα. Πολὺ φροντίζουσιν οἱ κάστορες, διὰ νὰ γίνῃ τὸ πρόχωμά των στερεόν. Ὅταν δὲ μέρος αὐτοῦ διαρραγῇ, οἱ κάστορες δὲν ἀναπαύονται πρὶν ἐπισκευάσωσιν αὐτό. Πάντοτε ἐπαγρυπνοῦσιν, οἱ δὲ Ἰνδοί, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουσι τοῦτο, καταστρέφουσι τὸ πρόχωμα, διὰ νὰ ἐξέλθωσιν οἱ κάστορες ἀπὸ τὰ καταφύγιά των. Οὕτω συνήθως οἱ δυστυχεῖς κάστορες συλλαμβάνονται, ἐπειδὴ ἐξορμῶσι πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ῥήγματος. Ὅταν τὸ πρόχωμα κατασκευασθῇ, οἱ κάστορες ἀρχίζουσι νὰ κτίζωσι τὴν μικράν των πόλιν. Αἱ οἰκίαι των κατασκευάζονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ τὸ πρόχωμα. Ὅλαι κτίζονται ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς λίμνης καὶ παρ' αὐτήν, ὑπόνομοι δὲ στεναὶ ἀναχωροῦσαι ἐξ αὐτῶν φέρουσιν εἰς τὴν γῆν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ἡ θύρα τῆς οἰκίας τοῦ κάστορος κεῖται ὑπὸ τὸ ὕδωρ· συνήθως ἕνα περίπου πῆχυν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Οὐδεμία ἄλλη ὀπὴ ὑπάρχει εἰς αὐτάς. Ὅλαι αἱ ὑπόνομοι καταλήγουσιν εἰς ὀπὰς ἢ

σπήλαια, ὅπου οἱ κάστορες κρύπτονται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν των. Ἑκάστη οἰκία ἔχει δύο δωμάτια, τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, καὶ χωρεῖ 10—20 κάστορας. Εἰς τὸ ἀνώτερον δωμάτιον κατοικοῦσιν οἱ κάστορες, τὸ δὲ κατώτερον χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη τῆς τροφῆς των ἐκ φλοιοῦ σημύδος καὶ λεύκης, διότι ἐκεῖ προφυλάσσεται ἐκ τοῦ παγετοῦ. Καθὼς τὸ πτηνὸν καὶ ἡ μέλισσα, οὕτω καὶ ὁ κάστωρ ἐργάζεται ὅπως ὁ Θεὸς ἐδίδαξεν αὐτόν. Τὴν ἐργασίαν του δὲν διευθύνει τὸ λογικόν. Τὸ δῶρον τοῦτο ἀνήκει μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὰ δὲ κατώτερα ζῷα γεννῶνται ἔχοντα δύναμίν τινα πρὸς κατασκευὴν ἑκάστου πράγματος, ἡ ὁποία κάμνει τὸν βίον των ἀσφαλῆ καὶ εὐχάριστον. Ἡ δύναμις αὕτη ὀνομάζεται ἔνστικτον.

---

94. Ἡ πανσοφία τοῦ Θεοῦ.

Βλέπω μὲ σέβας ὁλόγυρά μου,
κ' ἡ ἀγαθή μου ξυπνᾷ ψυχή,
ὅλα τὰ βλέπω κι' ἀπ' τὴν καρδιά μου
λέγω 'ς τὸν Πλάστη μου προσευχή.

Βλέπω τὴν νύκτα νὰ λαμπυρίζουν
μύρια ἀστέρια 'ς τὸν οὐρανὸ
ἢ χρυσᾶ νέφη νὰ χαιρετίζουν
τὸ φεγγαράκι τὸ φωτεινό.

© ΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

Ἁγία ὥρα! συγχμὴ μεγάλη!
καὶ κοιμισμένη ὅλη ἡ γῆ
τὸν Πλαστουργό μας θαυμάζει πάλε
κι' Αὐτὸν δοξάζει κ' ὑμνολογεῖ.

Βλέπω τὰ φθάρη γλυκειὰ αὐγούλα,
καὶ τὰ πουλάκια γλυκολαλοῦν
καὶ τὰ λουλούδια λούζει δρουσούλα
καὶ ὅλα χαίρουνται καὶ γελοῦν.

Βλέπω ὁ ἥλιος λαμπρὸς τὰ βγαίνη,
κι' ὁ κόσμος ὅλος φεγγοβολᾷ,
καὶ μὲ τὸ φῶς του τὴν γῆν εὐφραίνει
καὶ μᾶς χαρίζει χίλια καλά.

Βλέπω 'στοὺς κάμπους τὰ ποταμάκια
γοργὰ τὰ τρέχουνε καθαρὰ
καὶ τὰ ποτίζουν τὰ χορταράκια
κι' ὅλα τ' ἀνράκια τὰ τρυφερά.

Βλέπω τὰ δένδρα πῶς τὰ λυγίζουν,
τὰ ὥριμά τους ὀπωρικά,
καὶ 'ς τὰ λειβάδια πῶς πρασινίζουν
τὰ ποτισμένα λαχανικά.

Βλέπω 'ς τὸν πλάταγο ἀπὸ κάτου
ὁ ὁδοιπόρος νὰ σταματᾷ,
καὶ τ' ἀετόπουλο 'ς τὴν φωλιά του
κοντὰ νὰ παίζῃ καὶ νὰ πετᾷ.

Βλέπω 'ς τὴν θάλασσα τὴν μεγάλη
χίλια ψαράκια νὰ κολυμποῦν
καὶ τὰ νερά της 'ς τὸ περιγιάλι
νὰ μουρμουρίζουν καὶ ν' ἀκουμποῦν.

Βλέπω τὴν Φύσι 'σὰν τρομαγμένη·
βροντᾷ 'ς τὰ νέρη ὁ κεραυνός,
μὰ σὲ λιγάκι ἡ Δόξα βγαίνει,
καὶ γαλαρίζει ὁ οὐρανός.

Ὅλα τὰ βλέπω! τί εὐτυχία
σὲ τέτοιον κόσμο νὰ ζῶ κ' ἐγώ!
γι' αὐτὸ τοῦ Πλάστου μας τὴν σοφία,
ὅπου κι' ἂν εἶμαι δοξολογῶ.

Ι. Φ. Ἰωαννίδης.

---

95. Αἱ Ἰνδικαὶ δυτικαὶ νῆσοι.

Πρὸ τριακοσίων ἐτῶν πλησίον μικρᾶς πόλεως ἐπὶ τοῦ Ἱσπανικοῦ ἐδάφους ὑπῆργεν ἀργαία τις μονή. Αὕτη σῴζεται ἀκόμη ἐπὶ ὑψώματος ὑπερθεν τῆς θα-

λάσσης καὶ περιστοιχίζεται ὑπὸ δάσους πευκῶν. Ξένος τις κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς παιδίον ἡμέραν τινὰ ἔκρουσε τὴν θύραν τῆς μονῆς καὶ παρεκάλεσε τὸν θυρωρὸν νὰ δώσῃ εἰς τὸ τέκνον του ὀλίγον ἄρτον καὶ ὕδωρ. Ὁ δυστυχὴς οὗτος ἐπαίτης μετά τινα ἔτη ἔγινεν εἷς τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τοῦ κόσμου. Ὁ ξένος ἐπαίτης ἦτο ὁ μέγας Χριστόφορος Κολόμβος, καὶ τὸ μικρὸν παιδίον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Διέγος.

Μετὰ ἑπτὰ ἔτη οὗτος βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἰσαβέλλας, βασιλίσσης τῆς Ἱσπανίας, ἀπέπλευσεν ἐξ Ἱσπανίας τῇ 3ῃ Αὐγούστου τοῦ 1492 μετὰ τριῶν μικρῶν πλοίων, διὰ νὰ κάμῃ μακρὸν ταξείδιον, τὸ ὁποῖον ἐδοξάσθη διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπεθύμει ν' ἀνακαλύψῃ νέαν ὁδὸν διὰ τὰς Ἰνδίας. Ἐπίστευεν ὅτι ἡ γῆ ἦτο σφαιροειδής, μολονότι ὀλίγοι ἄνθρωποι ἐπίστευον τοῦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ Κολόμβος δὲν ἐγνώριζεν ἂν ὑπῆρχε χώρα ὀνομαζομένη Ἀμερική. Ἐνόμιζεν ὅτι, ἂν ἠκολούθει τὴν πρὸς δυσμὰς διεύθυνσιν θὰ ἔφθανε τέλος εἰς τὰς Ἰνδίας. Παρατηρήσατε εἰς τὸν παγκόσμιον χάρτην καὶ θὰ ἴδητε ὅτι, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ Ἀμερική, οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Κολόμβου θὰ ἦσαν ἀκριβεῖς. Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδεὶς ἐν Εὐρώπῃ ἐγίνωσκέ τι περὶ Ἀμερικῆς. Ὅθεν ὁ Κολόμβος ἔπλευσεν εἰς τὴν ἄγνωστον τότε θάλασσαν. Πολλοὶ ἐπίστευον ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπανέλθῃ. Ὅλοι ἐχώρει πρὸς τὰ πρόσω ἀγνοῶν ποῦ διηυθύνετο. Ἐπὶ πολὺν

χρόνον οὐδὲν σημεῖον γῆς ἐφαίνετο, οὐδὲν ἄλλο παρὰ μόνον ἡ ἀχανὴς ἔκτασις τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰ πλατέα αὐτοῦ κύματα. Αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες διεδέχοντο ἀλλήλας. Οἱ σύντροφοί του ἐφοβήθησαν καὶ προσεπάθουν νὰ τὸν καταπείσωσι νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἱσπανίαν. Ἀλλ' ὁ γενναῖος Κολόμβος δὲν ἐπείθετο καὶ ἐξηκολούθει τὸν πλοῦν του. Ἀφ' οὗ δὲ διέπλευσαν τὸν μέγαν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, διέκριναν μίαν ἐκ τῶν δυτικῶν Ἰνδικῶν νήσων, ὁ δὲ Κολόμβος ἐνόμιζεν ὅτι ἦσαν αἱ Ἰνδίαι, τὰς ὁποίας ἐζήτει, καὶ ὠνόμασεν αὐτὰς Ἰνδικὰς νήσους. Ὕστερον ὅμως, ὅτε ἐγνώσθη ὅτι δὲν ἦτο ἡ χώρα ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰνδίαι, ὠνομάσθησαν *Δυτικαὶ Ἰνδίαι*, *αἱ δὲ ἄλλαι Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι*.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἰδόντες τὰ πλοῖα τοῦ Κολόμβου ἐξεπλάγησαν, διότι οὐδέποτε εἶχον ἀκούσῃ τι περὶ Εὐρώπης, οὐδὲ περὶ τοῦ λαοῦ, ὅστις κατῴκει εἰς αὐτήν.

Ὁ Κολόμβος πληρώσας τὰ πλοῖά του θησαυρῶν, τοὺς ὁποίους ἔλαβε παρὰ τῶν ἰθαγενῶν, ἀπέπλευσε πάλιν εἰς τὴν Ἱσπανίαν.

Ὅτε τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἤκουσαν περὶ τῆς μεγάλης ἀνακαλύψεως τοῦ νέου κόσμου, ἐπεθύμησαν καὶ ταῦτα νὰ μετάσχωσιν ἐκ τοῦ πλούτου αὐτοῦ. Πολλὰ λοιπὸν ἔθνη ἀπέστειλαν πλοῖα καὶ ἀνθρώπους, διὰ νὰ προσπαθήσωσι νὰ καταλάβωσι μέρος τοῦ νέου κόσμου. Πολὺ σκληρῶς μετεχειρίσθησαν τοὺς πτωχοὺς ἰθαγενεῖς πολλὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἔλαβον εἰς τὴν

SISMANOGLIO

κατοχήν των τὰς ὡραίας νήσους των. Οἱ νέοι κύριοί των μετεχειρίζοντο αὐτοὺς τόσον σκληρῶς, ὥστε ταχέως ὅλοι ἐντὸς ὀλίγου ἐξωλοθρεύθησαν. Νέγροι ἐκ τῆς Ἀφρικῆς μετεκομίσθησαν εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδικὰς νήσους καὶ εἰργάζοντο ὡς δοῦλοι. Τοιουτρόπως λοιπὸν αἱ νῆσοι ἐπληρώθησαν δουλοπαροίκων. Μετά τινα ἔτη τινὲς τῶν νήσων περιῆλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι τότε δὲν ἦσαν καλύτεροι τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὡς πρὸς τὴν συμπεριφοράν των πρὸς τοὺς δούλους. Πολλοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ μετήρχοντο τὸ σκληρὸν ἐπάγγελμα τοῦ σωματεμπόρου. Ἐπὶ τέλους ὁ λαὸς τῆς Ἀγγλίας ἤρχισε νὰ σκέπτηται ὅτι ἦτο ἄδικον νὰ ἔχῃ δούλους, καὶ διὰ τοῦτο ἐψηφίσθη νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ δοῦλοι ὅλων τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνῆκον εἰς τὴν Μ. Βρεττανίαν, ἔγιναν ἐλεύθεροι.

Τὸ κλῖμα τῶν δυτικῶν Ἰνδικῶν νήσων εἶνε λίαν θερμόν. Ἐκεῖ βλαστάνουσι πολλὰ φυτά, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὰς θερμὰς χώρας. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν εἶνε σάκχαρις, οἰνόπνευμα, καπνὸς καὶ βάμβαξ.

---

96. Ὁ ψιττακός.

Οἱ ψιττακοὶ εὑρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὰ δάση τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Ζῶσιν ἐκεῖ, ὅπου τὸ θέρος διαρκεῖ

ἓν ἔτος, ὅπου τὰ φύλλα πάντοτε εἶνε πράσινα καὶ τὰ ἄνθη ἄφθονα.

Ἐκεῖ ζῇ τὸ μικρὸν κολίβριον, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου λάμπει ὡς οἱ πολύτιμοι λίθοι.

28. Ψιττακός.

Αἱ πυγολαμπίδες ἀπαστράπτουσιν ὡς διάττοντες ἀστέρες. Ὁ ψιττακὸς κατασκευάζει τὴν φωλεάν του εἰς

τὸ δάσος, ἐπειδὴ ἐκεῖ εὑρίσκει σκιὰν καὶ προφυλάσσεται ἐκ τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας.

Οἱ ψιττακοὶ κάθηνται μεταξὺ τῶν κλάδων τῶν δένδρων καὶ ἐκβάλλουσι τοιαύτας φωνάς, ὥστε προκαλοῦσι τὸν θαυμασμὸν τοῦ διαβάτου. Οἱ ψιττακοὶ τρέφονται κυρίως διὰ σπόρων, καρπῶν καὶ ὀπωρικῶν τῶν ὁποίων μεγάλη ἀφθονία ὑπάρχει εἰς τὰ δάση. Ἀγαπῶσι πολὺ τὰ ἄγρια κεράσια, μάλιστα δὲ τοὺς πυρῆνας αὐτῶν. Εἰσάγουσι τὸ τραχὺ καὶ σκληρὸν ράμφος των ἐντὸς τοῦ πυρῆνος καὶ τρώγουσι τὴν σάρκα αὐτοῦ. Τὸ ράμφος τοῦ ψιττακοῦ φαίνεται ὅτι κατεσκευάσθη ἐπίτηδες, διὰ νὰ συντρίβῃ τοὺς πυρῆνας. Τὸ ράμφος του χρησιμεύει εἰς αὐτὸν ὡς μάχαιρα, ὁ δὲ ποῦς του ὡς περόνη. Διὰ τῶν ποδῶν του δύναται νὰ κρατήσῃ ὅ,τι θέλει. Τὸ ράμφος εἶνε τόσον ὠφέλιμον εἰς τὸν ψιττακόν, ὅσον εἰς ἡμᾶς αἱ χεῖρες. Οἱ δάκτυλοί του ἀπέχουσι ἀπ' ἀλλήλων ὅσον καὶ οἱ ἰδικοί μας· οἱ ἄρμοί των εἶνε τόσον εὔκαμπτοι, ὥστε δύναται νὰ κάμπτῃ αὐτοὺς κατ' ἀρέσκειαν. Ἂν ὁ ποῦς του δὲν ἦτο οὕτω κατεσκευασμένος, δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀναρριχηθῇ ἐπὶ τῶν δένδρων τόσον εὐκόλως. Κρέμαται διὰ τοῦ ράμφους του ἔκ τινος κλάδου, ἔπειτα διὰ τῶν ποδῶν του δράττεται κλῶνος καὶ οὕτως ἀναρριχᾶται ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου. Οἱ ψιττακοὶ ἀγαπῶσι πολὺ τὸ ὕδωρ Πετῶσιν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἕως ὅτου εὕρωσι καθαρὸν ρύακα ἢ ποτα-

μόν, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσέρχονται καὶ λούουσι τὰ πτερά των.

Ὅταν δὲ ἀπαυδήσωσι λουόμενοι, κάθηνται ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ ἐκτείνουσι τὰς πτέρυγάς των, διὰ νὰ ξηρανθῶσι. Τὴν μεσημβρίαν, ὅταν ἡ θερμότης εἶνε ἀνυπόφορος, οἱ ψιττακοὶ πετῶσιν εἰς βαθύσκια μέρη, κάθηνται ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ κοιμῶνται. Τότε οἱ ψιττακισμοὶ παύουσι καὶ τὸ δάσος γίνεται σιωπηλόν. Ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν, ὅταν ὁ ἥλιος δύσῃ, ἐγείρονται καὶ πάλιν ζωηροὶ καὶ προξενοῦσι μέγαν θόρυβον. Τὸ δεῖπνόν των, ὡς καὶ τὸ πρόγευμά των, σύγκειται ἐκ τῶν πυρήνων τῶν κερασίων καὶ τῶν ὀπωρῶν. Ἀφ' οὗ δειπνήσωσιν, εἰσέρχονται πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ, διὰ νὰ λουσθῶσι, ξηραίνουσι τὰς πτέρυγάς των καὶ ἀπέρχονται, διὰ νὰ κατακλιθῶσι. Δὲν κοιμῶνται ἐπὶ τῶν κλάδων, ὅπου ἔφαγον τὸ δεῖπνον, ἀλλ' εἰς κοιλότητας δένδρων, τὰς ὁποίας ἤνοιξε διὰ τοῦ ράμφους του ὁ πελεκάν. Εἰς ἑκάστην κοιλότητα εἰσέρχονται τόσοι, ὅσους αὕτη δύναται νὰ περιλάβῃ, οἱ δὲ λοιποὶ κρέμανται ἐκ τοῦ φλοιοῦ τοῦ δένδρου διὰ τοῦ ράμφους καὶ τῶν ὀνύχων των καὶ μένουσιν ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα. Ὁ ψιττακὸς γεννᾷ τὰ ᾠά του εἰς τὰ κοιλώματα τῶν δένδρων. Δὲν κτίζει φωλεάν, ἀλλ' εὐχαριστεῖται ν' ἀναπαύηται ἐντὸς τοῦ ἀπαλοῦ ξύλου. Ὅλη ἡ ἀγέλη τῶν ψιττακῶν γεννᾷ τὰ ᾠά της εἰς τὸ ἴδιον δένδρον.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟΥ

97. Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς στοργή.

Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀγνῆς ψυχῆς μου
πάντα τὸν Πλάστη μου εὐχαριστῶ
καὶ τὸν παρακαλῶ γιὰ τοὺς γονεῖς μου,
ποῦ τόσα ἀγαθὰ τοὺς χρεωστῶ.

Ναί! χρέος ἔχω, 'σὰν καλὸ παιδί τους,
νὰ τοὺς τιμῶ καὶ νὰ τοὺς ἀγαπῶ,
γιὰ νἄχω φυλαχτό μου τὴν εὐχή τους
καὶ ἄγγελο κοντά μου χαροπό.

Αὐτοί, αὐτοὶ μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν χάρι
μ' ἐδώκαν τὴ ζωή μου τὴν χρυσῆ
καί, 'σὰν μικρὸ τριανταφυλλιᾶς βλαστάρι,
μὲ ἀγάπη μὲ κυττάζουν περισσή.

Αὐτοί, 'σὰν ἀρρωστήσω, ἀγρυπνοῦνε
'ς τὸ πλάϊ μου μὲ πόνο καρδιακό,
καὶ πάντα τὸν Θεὸ παρακαλοῦνε
νὰ ζήσω καὶ νὰ εἶμαι γνωστικό.

Αὐτοὶ γιὰ τὸ καλὸ μὲ συμβουλεύουν,
μὲ στέλνουν 'ς τὸ σχολεῖο ταχτικά,
αὐτοὶ γιὰ 'μένα ζοῦνε καὶ δουλεύουν
καὶ μὲ φιλοῦν ἀπ' ὅλους πλειὸ γλυκά.

Γι' αὐτὸ ποτέ μου δὲν θὰ τοὺς ξεχάσω
καὶ θὰ τοὺς ἀγαπῶ ἀπ' τὴν ψυχή μου
καὶ τ' ὄνομά τους, ὡς ποῦ νὰ γεράσω,
θὰ τῶχω 'ς τὴν ἀθῶα προσευχή μου.

Κ' ὅταν μιὰ 'μέρα, γέροι, γέροι γίνουν,
ἐγὼ θὰ τοὺς κυττάζω, καὶ αὐτοὶ
εὐχαὶς καὶ εὐλογίαις θὰ μὲ δίνουν
καὶ θἄχουν εὐτυχία ζηλευτή.

Ι. Π. Ἰωαννίδης.

Ἐν Κων)πόλει τῇ 15 Μαΐου 1894.

Φίλτατε Γεώργιε,

Εἰς Καλλίπολιν.

Πλησιάζει ἡ ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων, ἡ δὲ χαρά μου εἶνε ἀπερίγραπτος, διότι ἐλπίζω ὅτι διὰ τὴν τακτικήν μου φοίτησιν καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ εὐπείθειάν μου θὰ λάβω τὸ ὡρισμένον βραβεῖον. Νομίζω ἀγαπητέ, ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγαλυτέρα χαρὰ ἐκείνης, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται, ὅστις ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του. Οἱ φιλόστοργοι γονεῖς μου ὡσαύτως χαίρουσι καὶ ποικιλοτρόπως ἐκδηλοῦσι τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην των. Μετ'

ὀλίγας ἡμέρας θὰ μεταβῶ εἰς τὴν ἐξοχὴν κατὰ συμβουλὴν τῶν ἰατρῶν πρὸς ἀνάκτησιν τῶν σωματικῶν μου δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἐξηντλήθησαν ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων θὰ σοὶ ἀνακοινώσω πρὶν ἀναχωρήσω.

Ἄνευ ἑτέρου, σὲ κατασπάζομαι ἀδελφικώτατα

ὁ πιστὸς φίλος σου

Ἀντώνιος Δημητρίου.

SISMANOGLIO MEGARO

SISMANOGLIO

BIBLIOTECA